



RHIF YMCHWIL CYMDEITHASOL:
118/2025
DYDDIAD CYHOEDDI:
03/12/2025

Adolygiad Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

This document is also available in English.

Teitl: **Adolygiad Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru**
Is-deitl:

Awdur(on): Jennifer Maher a Harriet Pierpoint

Adroddiad Ymchwil Llawn: Adolygiad Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru; Maher a Pierpoint (2025). *Teitl*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru, Ymchwil Gymdeithasol y Llywodraeth, rhif adroddiad **118/2025**.>
Ar gael yn: <hyperlink: <https://www.llyw.cymru/fframwaith-iechyd-lles-anifeiliaid-cymru-adolygiad>>

Nid barn yr ymchwilwyr a fynegir yn yr adroddiad hwn ac nid yw'r farn hon o reidrwydd yn cyd-fynd â barn Llywodraeth Cymru

Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â:

Enw: Joshua Headington

Is-adran: Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi (KAS)

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

Ffôn: 03000252728

E-bost: climateandenvironmentresearch@gov.wales

Cynnwys

CYNNWYS.....	1
RHESTR O DABLAU	2
RHESTR O FFIGURAU	3
RHESTR TERMAU	4
1. CYFLWYNIAD.....	6
2. METHODOLEG	17
3. CANFYDDIADAU	27
4. CASGLIADAU	67
5. ARGYMHELLION	72
6. CYFEIRNODAU.....	77
7. ATODIADAU	79

Rhestr o dablau

Tabl 1: Trosolwg o'r fethodoleg, y dull samplu a'r sampl.....	18
Tabl 2: Crynodeb o'r system godio a ddefnyddiwyd i adnabod cyfranogwyr.....	23
Tabl 3: Disgrifiadau a ddefnyddiwyd yn y canfyddiadau i nodi cyfran fras y cyfranogwyr a wnaeth sylwadau ar bwnc.....	25
Tabl 4: Y polisiau y mae'r Fframwaith yn cyd-fynd â nhw, yn ôl ymatebwyr yr holiadur.....	47

Rhestr o ffigurau

Ffigur 1: Trosolwg o 5 egwyddor Fframwaith WAHW.	7
Ffigur 2: 5 canlyniad strategol Fframwaith WAHW.....	8
Ffigur 3: Trosolwg o strwythur llywodraethu'r Fframwaith a rhanddeiliaid allweddol	11
Ffigur 4: Rôl Grŵp Fframwaith WAHW	12
Ffigur 5: Blaenoriaethau allweddol yr IP cyfredol	14

Rhestr termau

Acronym/allweddair	Diffiniad
AHW	Iechyd a Lles Anifeiliaid
AHIC	Y Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid fel yr amlinellir yn Fframwaith Iechyd a Lles anifeiliaid: cynllun gweithredu 2022-2024 Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru
AWNW	Rhwydwaith Lles Anifeiliaid Cymru
AWPW	Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru 2021 i 2026
AWA	Deddf Lles Anifeiliaid
BVD	Dolur Rhydd Firaol Buchol, clefyd heintus mewn gwartheg
CAWGW	Grŵp Lles Anifeiliaid Anwes Cymru
CHAWG	Grŵp Iechyd a Lles Gwartheg a unodd â SHAWG i ffurfio'r Grŵp Iechyd a Lles Anifeiliaid Cnoi Cil
COVID-19	Coronafeirws
DEFRA	Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig, Adran Llywodraeth y DU
UE	Yr Undeb Ewropeaidd
Fframwaith	Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru
GFf	Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru
Tîm Monitro'r Fframwaith	Adran Llywodraeth Cymru OCVO sy'n goruchwyllo ac yn darparu swyddogaeth ysgrifenyddol ar gyfer y Fframwaith
PF	Prydain Fawr
Strategaeth PF	Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid ar gyfer Prydain Fawr
IP	Cynllun Gweithredu'r Fframwaith
NGO	Sefydliad anllywodraethol
Un Iechyd	Mae Un Iechyd yn “ddull integredig, uno sy’n anelu at gydbwyso ac optimeiddio iechyd pobl, anifeiliaid ac ecosystemau mewn ffordd gynaliadwy”. Mae'n cydnabod bod iechyd bodau dynol, anifeiliaid domestig a gwyllt, planhigion a'r amgylchedd ehangach (gan

	gynnwys ecosystemau) yn gysylltiedig yn agos ac yn rhyng-ddibynol" (Panel Arbenigwyr Lefel Uchel Un lechyd 2021)
One Welfare	Mae One Welfare yn tynnu sylw at y cysylltiadau rhwng lles anifeiliaid, lles pobl a'r amgylchedd. Mae'n hyrwyddo cydweithio trawsddisgyblaethol i wella canlyniadau lles ar draws y meysydd hyn ac yn cefnogi amcanion byd-eang megis diogelwch bwyd, cynaliadwyedd a lleihau dioddefaint dynol ac anifeiliaid (One Welfare 2025)
OCVO	Swyddfa'r Prif Filfeddyg
BBaCh	Busnesau bach a chanolig eu maint, gyda phersonél a refeniw islaw trothwy penodol
Rhanddeiliaid	Rhanddeiliad yw parti sydd â diddordeb yng nghanlyniadau'r AHWF, gallant effeithio ar y Fframwaith neu gael eu heffeithio ganddo (e.e. cymunedau, grwpiau buddiant)
SG	Nid yw'r Grŵp Strategaeth yn bodoli ar hyn o bryd; mae hyn yn cyfeirio at y grŵp arbenigol a allai gefnogi cyflawni Strategaeth AHW yn y dyfodol (e.e. fersiwn newydd y Grŵp Fframwaith)
SWAG	Grŵp lechyd a Lles Defaid a unodd â CHAWG i ffurfio'r Grŵp lechyd a Lles Anifeiliaid Cnoi Cil
TB	Twbercwlosis, clefyd heintus mewn mamaliaid
TB Tag	Grŵp Cyngori Technegol TB
ToR	Cylch Gorchwyl
DU	Y Deyrnas Unedig
WAHW	lechyd a Lles Anifeiliaid Cymru
Strategaeth WAHW	Strategaeth lechyd a Lles Anifeiliaid Cymru
WFGA	Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

1. Cyflwyniad

Ym mis Awst 2024, comisiynodd Llywodraeth Cymru ymchwil i adolygu a gwerthuso [Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru \(2014\)](#) a gwneud argymhellion ar gyfer ei ailadrodd yn y dyfodol fel Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru. Roedd 3 amcan i'r ymchwil:

- gwerthuso'r Fframwaith (2014 i 2024)
- asesu i ba raddau y mae blaenoriaethau Llywodraeth Cymru mewn perthynas ag iechyd a lles anifeiliaid eisoes wedi'u cynnwys neu'n cael eu datblygu, yn eu cynlluniau a strategaethau eraill.
- gwneud argymhellion ar gyfer Strategaeth WAHW yn y dyfodol, gan gynnwys ei strwythur, ei chynnwys a'i hyd

Defnyddir y term Strategaeth yma i gyfeirio at yr ailadrodd arfaethedig yn y dyfodol o'r hyn a elwir ar hyn o bryd yn Fframwaith. Cafodd pob amcan ei alinio â set o gwestiynau ymchwil (gweler Adran 2) a'i drin gan strategaeth ymchwil aml-ddull. Yn unol â chanllawiau yn y [Llyfr Magenta](#) (2020) defnyddiwyd gwerthusiad proses. Roedd hyn yn cynnwys 5 cam o gasglu/dadansoddi data, gyda phob cam yn llywio'r nesaf: adolygiad llenyddiaeth cwmpasu, dadansoddi dogfennau, cyfweiliadau, grwpiau ffocws a holiadur ar-lein (gweler Adran 2).

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi canfyddiadau'r astudiaeth annibynnol hon. Mae gweddill yr adran hon yn rhoi cefndir i Fframwaith a Chynllun Gweithredu (IP) WAHW (2022 i 2024), cyd-destun ehangach iechyd a Lles Anifeiliaid (AHW) a throsolwg o'r adroddiad.

1.1 Datblygiad y Fframwaith

Drwy ddatganoli, mae gan Lywodraeth Cymru gyfrifoldeb uniongyrchol am feysydd sy'n ymwneud â AHW, megis iechyd, datblygu economaidd, yr amgylchedd, amaethyddiaeth, pysgodfeydd a datblygu gwledig. Mae [Rhaglen lywodraethu Llywodraeth Cymru 2021 i 2026](#), sy'n gosod blaenoriaethau strategol ar gyfer Cymru, yn cynnwys ymrwymïadau i AHW. Yn 2014, cyhoeddwyd [Fframwaith AHW](#) (Fframwaith); cynllun cyffredinol 10 mlynedd gyda'r nod o wella safonau AHW ledled Cymru drwy ddull cydweithredol sy'n seiliedig ar ganlyniadau. Datblygwyd y Fframwaith mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys Awdurdodau Lleol, sefydliadau AHW a chynrychiolwyr y diwydiant. I weithredu'r Fframwaith, lansiwyd Cynlluniau Gweithredu (IP) yn amlinellu camau gweithredu, blaenoriaethau a thargedau penodol ar gyfer pob cyfnod gweithredu (h.y. 2015 i 16, 2016 i 17, 2017 i 18, 2019 i 20, 2022 i 24).

Dylanwadwyd ar y Fframwaith gan y [Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid flaenorol ar gyfer Prydain Fawr \(Strategaeth Prydain Fawr\) \(2004, tudalen 7\)](#), lle nododd y Gweinidog Cefn Gwlad Carwyn Jones yn Rhagair y Gweinidog "...roedd yn amlwg bod gwella iechyd a lles anifeiliaid yn gofyn am fuddsoddiad ariannol a bod angen egluro'r manteision pendant a fydd yn deillio o'r costau hyn". Nododd [Strategaeth Prydain Fawr](#) (2004, tudalen 11):

"Nid yw'r darlun iechyd a lles anifeiliaid presennol mewn sawl ffordd yn ddigonol nac yn gynaliadwy. Rhaid i ni weithio gyda'n gilydd i gyflawni safonau sydd nid yn unig yn

dderbyniol heddiw, ond a fydd hefyd yn gosod y sylfaen ar gyfer bodloni gofynion cynyddol y cyhoedd yn y blynyddoedd i ddod”.

Mae'r sylw hwn yn tynnu sylw at yr awydd i gydweithio a'r dull sy'n edrych ymlaen a fabwysiadwyd gan y Strategaeth. Yn y [Fframwaith](#) (2014, tudalen 4), mae hyn wedi'i fynegi fel: "Os ydym am wneud gwahaniaeth yng Nghymru a rhoi'r cyfle gorau inni newid y canlyniadau hyn yn gofnod cyrhaeddiad yn y dyfodol, mae angen inni berchnogi'r Fframwaith hwn gyda'n gilydd."

1.2 Egwyddorion Fframwaith WAHW

Mabwysiadwyd y 5 egwyddor allweddol, a nodir yn Ffigur 1 ac a amlinellir yn Strategaeth AHW Prydain Fawr (2004), i arwain gweithrediad [Fframwaith WAHW \(2014, tudalennau 7 i 9\)](#).

Ffigur 1: Trosolwg o 5 egwyddor Fframwaith WAHW.

1. **Hyrwyddo manteision iechyd a lles anifeiliaid; mae atal yn well na gwella** Mae'r egwyddor hon yn pwysleisio hyrwyddo arferion lles a hwsmonaeth da i atal clefydau anifeiliaid ac effeithiau ar les.
2. **Deall a derbyn swyddogaethau a chyfrifoldebau.** Mae'r gwerth hwn yn sail i gydweithrediad nifer o randdeiliaid, gan nodi bod angen i randdeiliaid gydnabod eu rôl a derbyn cyfrifoldeb am eu rôl wrth wella safonau AHW ([Fframwaith 2014, tudalen 8](#)). Mae'r cyfrifoldebau hyn yn ymestyn i bob parti sy'n ymwneud â AHW, gyda pherchnogion a cheidwaid anifeiliaid, sefydliadau'r diwydiant, milfeddygon a'r llywodraeth wedi'u crybwyll yn benodol.
3. **Gweithio mewn partneriaeth:** Mae'r egwyddor hon yn pwysleisio pwysigrwydd mwy o gydweithrediad a chydweithio rhwng Llywodraeth Cymru, cynrychiolwyr y diwydiant, ceidwaid da byw a pherchnogion anifeiliaid eraill a'r angen am gydweithio trawsadrannol.
4. **Sicrhau gwell dealltwriaeth o gost a budd:** Mae'r angen am gydweithrediad rhwng rhanddeiliaid a rhwng adrannau hefyd wedi'i fframio fel rhan o ddeall a rhannu costau a manteision ymyriadau AHW, y dylid eu cydbwysu ar draws y sector.
5. **Darparu a gorfodi safonau yn effeithiol:** Mae'r egwyddor olaf yn pwysleisio pwysigrwydd cyflwyno a gorfodi safonau AHW yn effeithiol. Unwaith eto, mae angen cydbwysedd rhwng lleihau'r baich rheoleiddio ar y diwydiant a bodloni'r gofynion gorfodol. Cyfeirir at rwymedigaethau rhyngwladol (rheoliadau a chyfarwydddebau'r Undeb Ewropeaidd (UE)), nad ydynt bellach yn cael eu gorfodi yng Nghymru oherwydd ymadawiad y DU â'r UE.

Ffynhonnell: Fframwaith (2014) a dadansoddiad yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Ffigur 1: mae'r ffigur yn rhestru ac yn disgrifio'n fyr 5 egwyddor Fframwaith WAHW.

Nod yr egwyddorion arweiniol hyn oedd cefnogi gwneud penderfyniadau Fframwaith, sicrhau dull cyson a chyfannol a bod yn ymatebol i anghenion yr holl randdeiliaid. Ddegawd yn ddiweddarach, mae eu perthnasedd yn parhau, gan fod yr egwyddorion hyn wedi'u mabwysiadu gan [Gynllun Lles Anifeiliaid Cymru \[AWPW\] 2021 i 26 \(2021, tudalen 7\)](#) (gweler Adran 3.2 am ragor o wybodaeth).

1.3 Cwmpas Fframwaith AHW

Mae'r Fframwaith yn nodi ei ffocws fel un sy'n cwmpasu iechyd a lles pob math o anifeiliaid a gedwir yng Nghymru, gan gynnwys:

- da byw fferm (e.e. buchod, defaid, adar, geifr, ceirw)
- anifeiliaid anwes (e.e. cŵn, cathod, ymlusgiaid, adar)
- anifeiliaid sy'n gweithio (e.e. ceffylau, cŵn defaid)
- anifeiliaid sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon (e.e. ceffylau)
- anifeiliaid sy'n rhan o ddyframaeth neu ffermio dŵr (e.e. eogiaid, pysgod cregyn)
- bywyd gwyllt lle mae eu hiechyd neu eu lles yn cael ei effeithio gan bobl neu lle mae risg o drosglwyddo clefydau (e.e. cwningod, moch daear)

1.4 Amcanion a chanlyniadau strategol Fframwaith WAHW

Amcanion cyffredinol y [Fframwaith \(2014, tudalen 4\)](#) yw adeiladu ar y cynnydd a wnaed yng Nghymru i godi safonau AHW drwy:

- "defnyddio dull sy'n canolbwyntio ar ddarpariaeth er mwyn sicrhau canlyniadau cyffredin
- gweithio mewn partneriaeth i ddatblygu fframwaith monitro a gwerthuso cadarn, gyda sylfaen dystiolaeth gref yn sail iddo"

Ar y cyd, mae'r amcanion hyn yn pwysleisio pwysigrwydd perchnogaeth gyfunol o'r Fframwaith, a hwylusir drwy ymgysylltu â nifer o randdeiliaid (gan gynnwys y cyhoedd yn ehangach) a thrwy adeiladu sylfaen dystiolaeth gref gyda'i gilydd i lywio penderfyniadau polisi ac i fesur cynnydd tuag at gyflawni'r canlyniadau strategol. Mae'r 5 canlyniad strategol (gweler Ffigur 2) wedi'u categorio yn ôl lefel yr effaith y disgwylir i'r Fframwaith ei chyflawni ar gyfer pob un.

Ffigur 2: 5 canlyniad strategol Fframwaith WAHW

Effaith Uniongyrchol

1. **Mae gan Gymru anifeiliaid cynhyrchiol iach:** Mae'r canlyniad hwn yn canolbwyntio ar sicrhau bod anifeiliaid yng Nghymru yn iach ac yn gynhyrchiol, sy'n hanfodol ar gyfer lles yr anifeiliaid eu hunain ac ar gyfer cynaliadwyedd y diwydiant da byw.
2. **Mae gan anifeiliaid yng Nghymru ansawdd bywyd da:** Mae'r canlyniad hwn yn pwysleisio pwysigrwydd lles anifeiliaid a'r angen i sicrhau bod gan bob anifail yng Nghymru, boed yn anifeiliaid fferm, yn anifeiliaid anwes, neu'n fywyd gwyllt, ansawdd bywyd da.
3. **Bod gan bobl ffydd a hyder yn y ffordd y mae bwyd yn cael ei gynhyrchu ac yn y modd o ddiogelu iechyd y cyhoedd:** Mae'r canlyniad hwn yn tanlinellu pwysigrwydd cynnal safonau uchel ar gyfer AHW er mwyn sicrhau hyder defnyddwyr a diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'n mynd i'r afael â'r cysylltiad rhwng AHW ac ymddiriedaeth y cyhoedd mewn cynhyrchu bwyd a diogelu iechyd y cyhoedd.

Effaith Anuniongyrchol

4. **Mae gan Gymru economi wledig lewyrchus:** Mae'r canlyniad hwn yn cydnabod bod anifeiliaid iach yn fwy cynhyrchiol, sy'n hanfodol ar gyfer da byw proffidiol a diwydiannau anifeiliaid eraill. I'r gwrthwyneb, mae anifeiliaid afiach yn gostus gan fod achosion o glefydau yn peri cost sylweddol i'r economi wledig gyfan (e.e. Clwy'r Traed a'r Genau, gweler [Scott ac eraill 2004](#)). Yn y modd hwn, mae AHW yn rhan allweddol o economi wledig lwyddiannus.
5. **Mae gan Gymru amgylchedd o safon uchel:** Mae'r canlyniad hwn yn cydnabod y groesffordd rhwng AHW ac iechyd yr amgylchedd. Mae anifeiliaid iach ac arferion cynhyrchu anifeiliaid cynaliadwy yn cyfrannu at gynnal amgylchedd o ansawdd uchel yng Nghymru.

Ffynhonnell: Fframwaith (2014, tudalen 7) a dadansoddiad yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Ffigur 2: mae'r ffigur yn rhestru ac yn disgrifio'n fyr 5 canlyniad strategol Fframwaith WAHW.

Mae'r canlyniadau a'r amcanion yn tanlinellu natur amlochrog a chydgyssylltiedig y materion sy'n effeithio ar anifeiliaid dynol ac anifeiliaid nad ydynt yn fodau dynol a'r cyfleoedd i'r Fframwaith lywio pryderon cymdeithasol ehangach. Mae'r ffocws crwn a'r 'dull cyfannol' hwn yn cael ei gario i'r Cynlluniau Gweithredu (IP), fel y nodir yn y cyflwyniad i'r IP cyfredol ([2022 i 2024, tudalen 7](#)). Y bwriad oedd i'r Fframwaith bara 10 mlynedd (h.y. 2014 i 2024); fodd bynnag, cadarnhaodd y AWPW yn 2021 ymrwymiad Llywodraeth Cymru i'r canlyniadau strategol hyn tan 2026.

1.5 Ffyrdd o weithio Fframwaith WAHW

Roedd y [Fframwaith \(2014, tudalen 5\)](#) yn cydnabod bod angen monitro manwl a hyblygrwydd ar y canlyniadau "i ymateb i ddatblygiadau newydd a newidiadau mewn polisi drwy gydol ei oes". Roedd y fframwaith atebolrwydd newydd sy'n seiliedig ar ganlyniadau (RBA, [Clear Impact, n.d](#)) a ddefnyddiwyd gan Lywodraeth Cymru, yn bennaf i lywio

datblygiad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yn arbennig o ddylanwadol yn natblygiad y Fframwaith. Darparodd RBA dempled cynllunio, rheoli perfformiad a gwerthuso i helpu cyrff cyhoeddus i wella canlyniadau i bobl a chymunedau mewn ffordd fesuradwy a thryloyw. Strwythurwyd y dull arloesol¹ hwn o amgylch 2 gydran allweddol yn y Fframwaith: atebolrwydd am y boblogaeth ac atebolrwydd am raglen a pherfformiad ([Fframwaith WAHW 2014, tudalen 11](#)). O ran atebolrwydd am y boblogaeth, cytunwyd ar y 5 egwyddor Fframwaith (gweler Ffigur 1) "drwy ymgynghori â'r cyhoedd i helpu i sicrhau bod yr egwyddor o weithio mewn partneriaeth yn rhan greiddiol o hyn o'r cychwyn cyntaf".

Roedd atebolrwydd am raglenni a pherfformiad yn cyfeirio at y broses ar gyfer nodi blaenoriaethau'r Fframwaith yn effeithiol a monitro a gwerthuso cynnydd canlyniadau strategol. Wrth ystyried blaenoriaethau blynyddol, byddai data a gwybodaeth allweddol yn cael eu cofnodi ar gardiau tystiolaeth a'u defnyddio i ateb 6 chwestiwn a nodir yn y Fframwaith (2014, tudalen 12). Fel rhan o hyn, cynhwyswyd agenda datblygu data yn y Fframwaith. Roedd hyn yn cynnwys y Tîm Monitro Fframwaith (a drafodwyd yn Adran 1.3) yn nodi data dibynadwy presennol, comisiynu data newydd a gwahodd partïon â diddordeb i gasglu data i lywio'r agenda datblygu data. Yna amlinellodd yr IP gamau gweithredu a mentrau penodol yn gysylltiedig â'r blaenoriaethau hyn, gyda'r nod o gefnogi amcanion y Fframwaith. Er na chynhaliwyd pob elfen o'r RBA wrth gyflawni'r Fframwaith oherwydd heriau mewnol ac allanol (gweler Adran 1.7 a 3.1), roedd y dull hyblyg yn caniatáu mabwysiadu dulliau amgen. Er enghraifft, yn yr IP diweddaraf, datblygwyd y Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid (AHIC) ^[troednodyn 2]. Nod y broses hon sy'n seiliedig ar dystiolaeth yw gwella mesurau data a boddlogelwch i gefnogi dileu clefydau endemig ([Cynllun Gweithredu WAHW 2022 i 2024, tudalen 10 i 12](#)).

1.6 Mekanweithiau ar gyfer gweithredu a chyflawni Fframwaith WAHW

Mae [Fframwaith \(2014\)](#) yn amlinellu sawl mecanwaith allweddol ar gyfer gweithredu a chyflawni ei ganlyniadau a'i amcanion strategol:

- Grŵp Fframwaith (GFf)
- Tîm Monitro'r Fframwaith

Troednodiadau

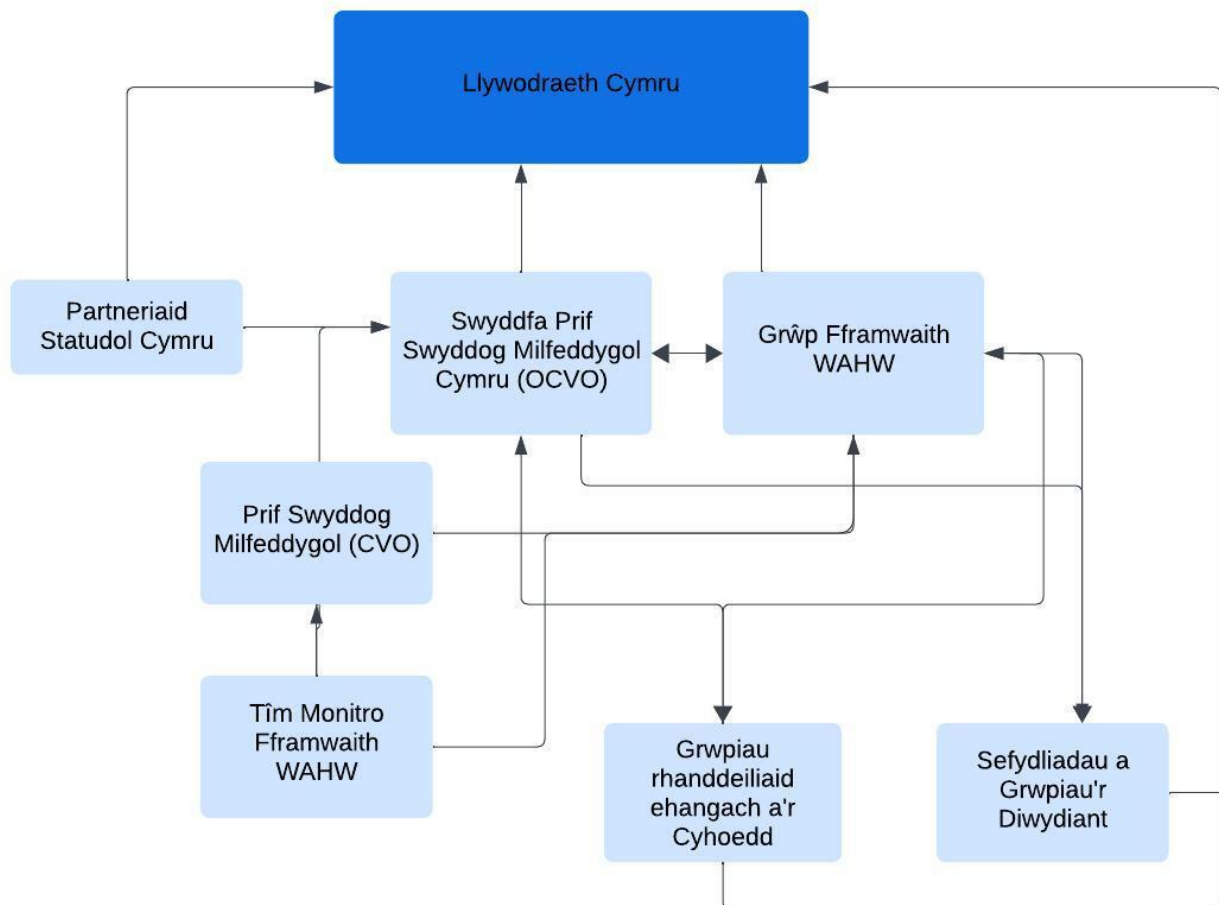
[1] Roedd hwn yn ddull arloesol gan i Lywodraeth Cymru ddefnyddio RBA am y tro cyntaf wrth ddatblygu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Roedd OCVO ymhlith y cyntaf i roi'r dull hwn ar waith yn y Fframwaith, gyda'r ddealltwriaeth y gallai fod angen newidiadau pellach wrth iddo ddatblygu.

[2] Datblygodd Llywodraeth Cymru, mewn cydweithrediad â'r Grŵp Fframwaith, gysyniad cynllunio iechyd anifeiliaid newydd ar gyfer Cymru yn 2017, a elwir bellach yn AHIC. Mae AHIC yn broses bedwar cam, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, sydd â'r nod o yrru "cynhyrchiant, proffidioldeb a chynaliadwyedd busnes da byw, trwy wneud y gorau o iechyd a lles anifeiliaid" (Cynllun Gweithredu Fframwaith WAHW 2022 i 2024).

- Rhwydweithiau a chronfa ddata'r bartneriaeth
- IP blynyddol

Trafodir pob un o'r mecanweithiau hyn nawr. Amlinellir y strwythur llywodraethu ar gyfer gweithredu'r Fframwaith yn Ffigur 3.

Ffigur 3: Trosolwg o strwythur llywodraethu'r Fframwaith a rhanddeiliaid allweddol



Ffynhonnell: [Fframwaith \(2014\)](#) a dadansoddiad yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Ffigur 3: siart hierarchaeth sy'n enwi ac yn dangos y berthynas rhwng y cyrff allweddol sy'n cyflawni'r Fframwaith.

1.6.1 Grŵp Fframwaith

Mae'r Grŵp Fframwaith (GFf) yn cynnwys arbenigwyr a benodwyd yn gyhoeddus o'r sector AHW. Mae ganddynt rôl hanfodol yn y gwaith o weithredu a chyflawni'r [Fframwaith \(2014, tudalen 13 i 14\)](#), gan gynnwys cryfhau'r cysylltiad rhwng Llywodraeth Cymru a cheidwaid da byw, perchnogion anifeiliaid a chynrychiolwyr y diwydiant a chysylltu â'r partneriaid hyn. Mae Prif Swyddog Milfeddygol Cymru yn goruchwyllo Tîm Monitro'r Fframwaith ac yn

eistedd ar y GFf, ochr yn ochr â Chadeirydd a 7 ffigur cyhoeddus arall, o ystod eang o sectorau a meysydd arbenigedd. Penodir aelodau'r grŵp am gyfnod o 3 blynedd ^[troednodyn 3]. Maent yn cyfarfod yn ffurfiol bob chwarter ac yn darparu rôl gyfathrebu, adolygu, sganio'r gorwel a llefarydd. Er mwyn gwella tryloywder, mae llawer o gofnodion eu cyfarfodydd ar gael i'r cyhoedd ^[troednodyn 4].

I ddechrau, roedd rôl y GFf yn cwmpasu 8 tasg eang (gweler Ffigur 4). Yn bwysig, nid oes gan y GFf yr ymreolaeth i wneud penderfyniadau ariannu, llofnodi Cytundebau Lefel Gwasanaeth gyda chyrff cyflawni, na chymeradwyo cynlluniau neu gyflwyniadau wrth gefn. Yn yr un modd, gallant gynghori ar bolisi ond nid pennu polisi. Mae'r penderfyniadau hyn yn parhau i fod yn gyfrifoldeb Llywodraeth Cymru. Mae cyfarfodydd chwarterol y Grŵp yn cydfynd â'r cylchoedd cynllunio ac adrodd a fwriadwyd ar gyfer y Fframwaith. Gall y Grŵp Fframwaith hefyd sefydlu is-grwpiau arbenigol ^[troednodyn 5] i gefnogi eu rôl, mae'r rhain wedi cynnwys aelodau sydd ag arbenigedd neu ddiddordeb penodol yn cydweithio ar brosiect o fewn terfyn amser.

Ffigur 4: Rôl Grŵp Fframwaith WAHW

1. **Codi ac ystyried materion newydd** a allai effeithio ar gyflawni canlyniadau strategol y Fframwaith. Mae hyn yn cynnwys nodi bygythiadau sy'n dod i'r amlwg i iechyd a lles anifeiliaid, newidiadau yn y dirwedd bolisi a datblygiadau gwyddonol neu dechnegol newydd a allai fod angen ymateb gan Lywodraeth Cymru neu'r gymuned iechyd a lles anifeiliaid ehangach.
2. **Ystyried cyflawni canlyniadau a blaenoriaethau**, drwy roi cyngor ac arweiniad i Lywodraeth Cymru ar y ffordd orau o ddyrannu adnoddau dan bwysau a blaenoriaethu camau gweithredu i gyflawni'r effaith fwyaf.
3. **Herio polisi newydd a pholisïau sy'n dod i'r amlwg** drwy fforwm y Grŵp drwy graffu (sail dystiolaeth, cymesuredd) ar y polisïau hyn a'u haliniad â chanlyniadau ac amcanion strategol y Fframwaith.
4. **Cysylltu â'r diwydiant a chasglu gwybodaeth drwy** aelodaeth amrywiol y Grŵp, y gall eu rhwydweithiau ddarparu ffynhonnell werthfawr o ddata, deallusrwydd a mewnwleidiad i realiti ymarferol iechyd a lles anifeiliaid ar lawr gwlad.
5. **Sicrhau adolygiadau parhaus o gynnydd** yn erbyn canlyniadau ac amcanion strategol y Fframwaith, gan gynnwys monitro gweithrediad y cynllun gweithredu blynyddol, rhoi adborth ar ddiweddariadau ac adolygiadau cynnydd a nodi meysydd i'w gwella neu gamau gweithredu pellach.

Troednodiadau

[3] Gall aelodau'r GFf wasanaethu am ail dymor olynol o 3 blynedd o dan reolau penodiadau cyhoeddus.

[4] Er enghraifft, gweler: [Cyfarfod Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru, Mawrth 8 2019](#)

[5] Fel y nodir yng Nghylch Gorchwyl GFf: Mae'n bosibl y bydd y Grŵp yn sefydlu is-grwpiau i gefnogi ei waith. Cytunir ar gylch gwaith grwpiau o'r fath gan y Cadeirydd a'r Grŵp.

6. **Hwyluso a symleiddio cyfathrebu** fel cyfrwng rhwng Llywodraeth Cymru, y diwydiant a rhanddeiliaid eraill i sicrhau bod gwybodaeth hanfodol yn cael ei lledaenu'n effeithiol ac yn effeithlon.
7. **Sefydlu a chynnal cysylltiadau** â sefydliadau diwydiant a grwpiau cynrychioliadol, yn ogystal â'r nifer o grwpiau sector cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ehangach cysylltiedig (e.e. iechyd dynol, addysg, tlodi), er mwyn sicrhau bod y Fframwaith yn parhau i fod yn berthnasol, yn ymatebol ac yn gysylltiedig â'r cyd-destun y mae'n gweithredu ynddo.
8. **Cyflawni rôl gynrychioliadol** drwy weithredu fel llefarwyr ar faterion iechyd a lles anifeiliaid i godi ymwybyddiaeth o'r Fframwaith a hyrwyddo pwysigrwydd iechyd a lles anifeiliaid i gynulleidfa ehangach.

Ffynhonnell: [Cylch Gorchwyl y Grŵp Fframwaith 2019](#) a dadansoddiad yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Ffigur 4: mae'r ffigur yn rhestru ac yn disgrifio'n fyr 8 tasg eang rôl Grŵp Fframwaith WAHW.

1.6.2 Tîm Monitro'r Fframwaith

Mae Tîm Monitro'r Fframwaith yn darparu cefnogaeth ysgrifenyddol i'r GFf ac maent yn gyfrifol am gydlyn agweddau allweddol ar weithredu a monitro. Mae hyn yn cynnwys cynnal y cofnod canolog o'r agenda datblygu data, cydlynu'r strategaeth gyfathrebu a rheoli gohebiaeth ac ymholiadau sy'n gysylltiedig â'r Fframwaith. Roedd eu rôl yn cynnwys datblygu cronfa ddata rhanddeiliaid, lle anogwyd rhanddeiliaid i gofrestru eu diddordebau yn y Fframwaith a'r GFf. Nod y gronfa ddata hon oedd cefnogi ymgysylltiad y GFf â rhanddeiliaid a'r egwyddor allweddol o weithredu agenda AHW.

1.6.3 Cynlluniau Gweithredu Blynyddol y Fframwaith (IP)

Fel rhan o gylch cynllunio ac adrodd y Fframwaith, roedd y GFf a'r Tîm Monitro yn bwriadu cyhoeddi IP blynyddol. Roedd yr IP yn amlinellu'r camau gweithredu a'r blaenoriaethau craidd y cytunwyd arnynt ar gyfer gweithredu Fframwaith AHW dros bob cyfnod (blynyddol neu ddwywaith y flwyddyn). Canolbwyntiodd yr IP ar faterion AHW penodol sy'n adlewyrchu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'r rhai a nodwyd gan y GFf. Bwriad yr IP oedd profi hyblygrwydd i ymateb i ddata ac amgylchiadau AHW sy'n newid. Roedd yr agenda datblygu data, a gynhelir ac a adolygir yn chwarterol gan Dîm Monitro'r Fframwaith, yn cefnogi ac yn tystio i'r IP. Fel rhan o hyn, bwriadwyd i gardiau tystiolaeth gasglu'r wybodaeth allweddol ar bob blaenoriaeth, gan gynnwys y canlyniadau i'w gwella, sut y bydd cynnydd yn cael ei fesur, gofynion data, tueddiadau cyfredol, partneriaid pwysig a chamau gweithredu arfaethedig. Llywiodd y wybodaeth hon ddull cyson o fanylu ar y blaenoriaethau yn yr IP [troednodyn 6], a gyflwynwyd mewn adrannau byr i hwyluso hygyrchedd. Roedd yr IP hefyd yn

cynnwys adolygiad canol blwyddyn a diwedd blwyddyn i sicrhau ei fod yn adlewyrchu datblygiadau yn ystod y flwyddyn. Roedd y GFF yn ganolog i adolygu cynnydd y Fframwaith a llywio'r IP. Mae'r Cynllun presennol ([IP 2022 i 2024](#)) wedi'i alinio â'r AWPW ac yn nodi blaenoriaethau a chamau gweithredu'r Fframwaith presennol (gweler Ffigur 5).

Ffigur 5: Blaenoriaethau allweddol yr IP cyfredol

- Prif ddyheadau: Un Iechyd, Un Lles, Boddlogelwch
- Atal Clefydau: Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid (AHIC), Defnydd Cynaliadwy o Feddyginiaethau, Adnabod Da Byw, Gwylidwriaeth Filfeddygol, Masnach Ryngwladol
- Dileu Clefydau: Dolur Rhydd Firaol Buchol, Clafr Defaid, Twbercwlosis Buchol, Cynllunio Wrth Gefn ar gyfer Clefydau Anifeiliaid Egsotig Hysbysadwy
- Lles a Pherchnogaeth Gyfrifol: Anifeiliaid Fferm, Anifeiliaid Anwes, Anifeiliaid Eraill a Gedwir, Cloffni mewn Da Byw.

Ffynhonnell: [Cynlluniau Gweithredu'r Fframwaith 2022 i 2024](#)

Disgrifiad o Ffigur 5: mae'r ffigur yn rhestru'r blaenoriaethau a'r camau gweithredu a nodir yn IP y Fframwaith cyfredol

1.7 Cyd-destun ehangach AHW

Wrth gomisiynu'r astudiaeth hon, cydnabu Llywodraeth Cymru'r dirwedd AHW sy'n newid a datblygiadau yng ngweithrediad a chyflawniad y Fframwaith. Er enghraifft:

- mae'r mecanweithiau ar gyfer cyflawni'r Fframwaith wedi newid dros y degawd diwethaf (fel yr amlinellwyd uchod)
- Mae heriau a chyfleoedd newydd wedi dod i'r amlwg yn AHW, gan olygu bod angen adolygu ei ddull a'i flaenoriaethau i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol ac yn effeithiol, fel yr archwilir yn Adran 3.1.
- mae nifer o gynlluniau, strategaethau a pholisïau a ddatblygwyd dros oes y Fframwaith bellach yn mynd i'r afael â'i ganlyniadau'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, gan lunio cyfeiriad y strategaeth yn y dyfodol ymhellach, fel yr archwilir yn Adran 3.2

Mae'r adran hon nawr yn manylu'n fyr ar y cyd-destun ehangach sy'n effeithio ar WAAHW dros oes y Fframwaith, gan gynnwys heriau sy'n dod i'r amlwg o ran AHW a'r cyfleoedd a ddarperir trwy ddatblygiadau polisi.

Dros y degawd diwethaf mae Cymru wedi wynebu heriau sylweddol wrth gyflawni ar AHW. Er enghraifft:

[6] Nodwyd gan OCVO fod y cardiau hyn wedi trawsnewid yn gynllun gweithredu. Cyflwynwyd yr un wybodaeth ar gyfer pob blaenoriaeth yn yr IP.

- achosion o glefydau milheintiol heintus ^[Troednodyn 7] sydd wedi effeithio ar iechyd pobl (e.e. Coronafeirws (COVID-19)) ac anifeiliaid (e.e. Twbercwlosis, Enseffalopathi Sbyngffurf Buchol, Ffliw Adar). Mae clefydau milheintiol yn effeithio'n bennaf ar dda byw, bywyd gwyllt dof ac anifeiliaid anwes ([Sefydliad Iechyd y Byd 2023](#))
- Mae pandemig COVID-19 ac ymadawiad y DU o'r UE wedi cynyddu heriau ariannol i Lywodraeth Cymru a rhanddeiliaid a phartneriaid y Fframwaith. Mae sector ffermio Cymru, er enghraifft, wedi wynebu cynnwrf economaidd a chymdeithasol sylweddol ([Llywodraeth Cymru 2024](#)) (e.e. chwyddiant a chostau ynni uchel yn barhaus, ansefydlogrwydd byd-eang, prisiau ffermydd anwadal, troseddau gwledig cynyddol a newidiadau sylweddol yn y diwydiant)
- Yn 2021, cyhoeddodd y Senedd 'argyfwng natur' ([Noebels ac eraill 2021](#)) mewn ymateb i'r dirywiad parhaus mewn bywyd gwyllt a bioamrywiaeth y DU; mae'r DU yn parhau i fod yn un o'r gwledydd lleiaf bioamrywiol ledled y byd ([Cenhedloedd Unedig 2021](#))

Yn unol â'r gydnabyddiaeth wyddonol a gwleidyddol ddiweddar bod anifeiliaid yn fodau ymdeimladol (Deddf Lles Anifeiliaid (Ymdeimlad) 2022) y DU, mae cefnogaeth y cyhoedd i wella lles anifeiliaid wedi cynyddu'n gyson ([RSPCA 2023](#); [CAF 2022](#); [IWA 2021](#)). Er gwaethaf y datblygiadau hyn, mae cam-drin anifeiliaid a adroddir yng Nghymru wedi cynyddu ([RSPCA 2022](#)), mae masnach gŵn bach anghyfreithlon gref yn bodoli ([Maher a Wyatt 2019](#)), mae troseddau a niwed i fywyd gwyllt yn cynyddu ([Llywodraeth Cymru 2023](#)) ac mae cadw cŵn yn anghyfrifol yn bryder sylweddol ([NFU Mutual 2024](#); [Tulloch ac eraill 2023](#)). Mae'r heriau ariannol, cymdeithasol a sector sylweddol hyn wedi amharu ar gyflawni'r Fframwaith, gan olygu bod angen adolygu'r Fframwaith a'i ailadrodd yn y dyfodol fel Strategaeth.

Ochr yn ochr â'r cefndir anodd hwn, mae nifer o gynlluniau, strategaethau a pholisïau wedi datblygu dros oes y Fframwaith, sy'n mynd i'r afael yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol â chanlyniadau'r Fframwaith (gweler Adran 3.2). Nod Llywodraeth Cymru yw manteisio ar lwyddiannau'r mentrau, polisïau a rhaglenni hyn, gan fynd i'r afael â bylchau sy'n parhau a sicrhau hyblygrwydd i lywio newidiadau yn y dyfodol yn y dirwedd. Er enghraifft, mae'r [AWPW 2021 i 26](#) diweddar wedi darparu map ffordd strategol ar gyfer lles anifeiliaid, tra bod y [Rhaglen Dileu TB Gwartheg](#) (2017) a'r [Ymwrthedd Gwrthficrobaidd mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd](#) (2019) wedi sefydlu dull partneriaeth o ddileu clefydau a gwella iechyd. Mae [Deddf Amaethyddiaeth \(Cymru\) 2023](#) wedi blaenoriaethu egwyddorion rheoli tir cynaliadwy, gan gyd-fynd ag amcanion [Deddf Cynllunio \(Cymru\) 2015](#) a'r nodau cyffredinol a nodir yn

Troednodiadau

[7] Mae'r rhain ymhlith y 60% o glefydau heintus sydd â tharddiad milheintiol ([Rahman ac eraill 2020](#)), sy'n golygu y gellir trosglwyddo haint rhwng anifeiliaid dynol ac anifeiliaid nad ydynt yn fodau dynol. Yng Nghymru, yn ôl y sôn, dim ond rhwng pobl y cafodd COVID-19 ei drosglwyddo. Credwyd bod y trosglwyddiad rhwng anifeiliaid dynol ac anifeiliaid nad ydynt yn fodau dynol wedi digwydd mewn man arall gan anifail a oedd wedi'i heintio â SARS-CoV-2.

[Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#). Mae'r [Cynllun Ffermio Cynaliadwy](#) (2025) yn rhoi lle canolog i anifeiliaid mewn cynaliadwyedd amgylcheddol hirdymor, bioamrywiaeth well a lliniaru effeithiau newid hinsawdd. Mae asesiad o sut mae pob un o'r polisïau hyn yn cyd-fynd â blaenoriaethau Fframwaith AHW ar gael yn Atodiad G.

1.8 Trosolwg o'r Adroddiad

Mae'r adroddiad wedi'i rannu'n 5 adran:

1. Yr adran hon – Cyflwyniad a throsolwg
2. Methodoleg
3. Canfyddiadau ymchwil
4. Casgliadau
5. Argymhellion allweddol

2. Methodoleg

2.1 Amcanion a dull ymchwil

Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'r strategaeth ymchwil aml-ddull a ddefnyddiwyd i adolygu a gwerthuso [Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru \(WAHW\) \(2014\)](#) (Fframwaith) a gwneud argymhellion ar gyfer ei ailadrodd yn y dyfodol fel Strategaeth WAHW. Roedd yr ymchwil yn mynd i'r afael â 3 amcan:

1. gwerthuso'r Fframwaith (2014 i 2024)
2. asesu i ba raddau y mae blaenoriaethau Llywodraeth Cymru mewn perthynas ag iechyd a lles anifeiliaid eisoes wedi'u cynnwys neu'n cael eu datblygu, yn eu cynlluniau a strategaethau eraill.
3. gwneud argymhellion ar gyfer Strategaeth AHW Cymru yn y dyfodol, gan gynnwys ei strwythur, ei chynnwys a'i hyd

Defnyddir y term Strategaeth yma i gyfeirio at yr ailadrodd arfaethedig yn y dyfodol o'r hyn a elwir ar hyn o bryd yn Fframwaith.

Roedd pob amcan yn gysylltiedig â set o gwestiynau ymchwil:

1. Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru (2014 i 2024)
 - Beth sydd wedi gweithio'n dda wrth weithredu a chyflawni'r Fframwaith?
 - Beth allai fod wedi gwella gweithrediad a chyflawniad y Fframwaith?
 - Beth yw rôl Grŵp WAHW (Grŵp Fframwaith) wrth gyflawni'r Fframwaith?
 - Sut mae'r Grŵp wedi perfformio yn erbyn y rolau a nodir yn eu Cylch Gorchwyl a Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru: Cynllun Gweithredu 2022 i 2024?
 - A oes unrhyw fylchau yn y Fframwaith presennol y dylai Llywodraeth Cymru ystyried eu cynnwys mewn Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid yn y dyfodol?
 - Pa mor ymgysylltiedig yw rhanddeiliaid a pherchnogion anifeiliaid â'r Fframwaith presennol a sut y gellid cynyddu ymgysylltiad?
2. Aliniad â Chynlluniau a Strategaethau Presennol Llywodraeth Cymru
 - I ba raddau mae blaenoriaethau iechyd a lles anifeiliaid Llywodraeth Cymru eisoes wedi'u cynnwys o fewn cynlluniau a strategaethau presennol? Er enghraifft:
 - Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru (2021 i 2026)
 - Cynllun Dileu TB Buchol
 - Cynllun Ymwrthedd Gwrthficrobaidd mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd
 - Cynllun wrth gefn Llywodraeth Cymru ar gyfer Clefydau Egrotig Anifeiliaid

- Cynllun Gweithredu Cynllun Gwenyn Iach 2030
 - Cynllun Ffermio Cynaliadwy
 - I ba raddau mae'r Fframwaith presennol yn diwallu angen o ran mynegi blaenoriaethau iechyd a lles anifeiliaid Llywodraeth Cymru?
3. Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid yn y Dyfodol
- I ba raddau y gallai fod angen Strategaeth gyffredinol yn y dyfodol i fynegi blaenoriaethau iechyd a lles anifeiliaid ehangach Llywodraeth Cymru, y tu hwnt i'r rhai sydd eisoes wedi'u mynegi mewn cynlluniau a pholisïau penodol yng Nghymru?
 - Sut y dylid strwythuro Strategaeth yn y dyfodol a pha lefel o fanylder y dylid ei chynnwys (e.e. a yw cynlluniau gweithredu yn bwysig)?

Mae'r gwerthusiad hwn wedi dilyn canllawiau'r Llywodraeth Ganolog ar werthuso a ddarperir yn y [Llyfr Magenta](#) (2020). Yn ôl y canllawiau, mae gwerthusiad yn asesiad systematig o ymyrraeth, gyda'r nod o ddeall sut y mae wedi'i weithredu, pa effaith y mae wedi'i chael a beth y gellir ei wella. Yn unol â hyn, defnyddiwyd gwerthusiad proses, a oedd yn cynnwys 5 cam o gasglu/dadansoddi data, gyda phob cam yn llywio'r nesaf, fel y dangosir yn Nhabl 1. Roedd y dull hwn yn adlewyrchu amcanion yr ymchwil, amserlen y prosiect a'r adnoddau sydd ar gael i ymgysylltu â rhanddeiliaid ^[troednodyn 8]. Roedd hefyd yn anelu at wneud y mwyaf o hygyrchedd a chynhwysiant rhanddeiliaid trwy gynnig ffyrdd amgen o ymgysylltu, megis grwpiau ffocws neu gwblhau holiaduron, i ddiwallu anghenion rhanddeiliaid.

Gan nad oedd y Fframwaith wedi'i werthuso'n ffurfiol o'r blaen, roedd angen data empirig i gefnogi dadansoddi dogfennau. Dilynwyd yr egwyddorion a'r gofynion ar gyfer casglu data empirig, a amlinellir gan godau ymddygiad proffesiynol ac ymarfer moesegol a diogelu data (e.e. Deddf Diogelu Data 2018 a GDPR y DU), gan y tîm ymchwil. Mae pob dull wedi'i fanylu isod ac wedi'i gysylltu ag amcanion yr ymchwil, ac yna ceir trosolwg o'r ystyriaethau moesegol a rheoli data a'r cyfyngiadau methodolegol.

Tabl 1: Trosolwg o'r fethodoleg, y dull samplu a'r sampl

Troednodiadau

[8] Y rhesymeg dros fabwysiadu strategaeth ansoddol yn bennaf yw bod hyn wedi galluogi dealltwriaeth ddyfnach o fanteision a chyfyngiadau'r Fframwaith a materion sy'n dod i'r amlwg mewn AHW a fyddai'n dylanwadu ar Strategaeth yn y dyfodol. Yn ogystal, mae dyluniadau aml-ddull yn gwneud iawn am wendidau methodolegol unigol, gan arwain at ganfyddiadau mwy credadwy ([Hunter a Brewer 2016](#)). Lleihaodd integreiddio dulliau lluosog ragfarn, gan liniaru'r risgiau sy'n gysylltiedig â dibynnu ar un ffynhonnell a chryfhau cadernid cyffredinol y canfyddiadau. Mae cydlyniant methodolegol yn cael ei wella ([Morse ac eraill 2002](#)), yn ogystal â dilysrwydd a hygyrchedd (Copes a Miller 2015), gan fod triongli yn galluogi croes-ddilysu data o wahanol ffynonellau.

Amcan Ymchwil	Dull	Poblogaeth	Dull samplu	Sampl ddisgwyliedig (cyfranogwyr)	Sampl a gyflawnwyd (dogfennau/cyfranogwyr)
1	Adolygiad llenyddiaeth cwmpasu	Ffynonellau Academaidd	dd/b	dd/b	4
1 a 2	Dadansoddi dogfennau	Dogfennau presennol Llywodraeth Cymru	Bwriadus	dd/b	37
1, 2 a 3	Cyfweliad lled-strwythuredig	OCVO Llywodraeth Cymru Diwygio Maes Rheoli Tir (LMR) Llywodraeth Cymru Arall Llywodraeth Cymru	Bwriadus	7	6
1, 2 a 3	Grŵp Ffocws	Grŵp Fframwaith Grwpiau Rhanddeiliaid Allweddol Y cyhoedd	Bwriadus a Phelen Eira	38 (6 i 7 grŵp)	26 (5 grŵp)
1, 2 a 3	Holiadur	OCVO a LMR Llywodraeth Cymru Grŵp Fframwaith Grwpiau Rhanddeiliaid Allweddol	Bwriadus a Phelen Eira	20	8

Ffynhonnell: crynodeb yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Dabl 1: mae'r tabl yn amlinellu'r 5 cam o gasglu/dadansoddi data gan fanylu ar sut y gwnaeth pob un fynd i'r afael â'r amcanion ymchwil, a'r boblogaeth gysylltiedig, y dull samplu, y sampl a ddymunir a'r sampl a gyflawnwyd.

2.2 Adolygiad cwmpasu

Cyfrannodd yr adolygiad llenyddiaeth cwmpasu ^[troednodyn 9] o gyhoeddiadau ysgolheigaidd a adolygwyd gan gymheiriaid at amcan ymchwil 1 a chwestiynau cysylltiedig (Adran 2.1).

Troednodiadau

[9] Mae adolygiad cwmpasu yn fath o synthesis tystiolaeth sy'n ceisio nodi a mapio'n systematig ehangder y dystiolaeth sydd ar gael ar bwnc neu faes penodol, o fewn neu ar

Defnyddiodd yr adolygiad gronfeydd data electronig Find it ^[troednodyn 10], Google Scholar a Research Rabbit ^[troednodyn 11] i chwilio am erthyglau a gyhoeddwyd rhwng 2014 a 2024 a oedd yn sôn yn benodol am y Fframwaith (Gweler Atodiad A am allweddieriau a meini prawf cymhwysedd). Dim ond 4 erthygl, pob un wedi'i gyhoeddi mewn un cyfnodolyn milfeddygol, a nodwyd (gweler cyfyngiadau ymchwil yn Adran 2.7). Casglwyd, cyfunwyd a chrynhowyd themâu allweddol o'r ffynonellau hyn.

2.3 Dadansoddi dogfennau

Cyfrannodd y dadansoddiad dogfennau at amcanion ymchwil 1 a 2 a chwestiynau cysylltiedig (Adran 2.1). Roedd yn cynnwys dull systematig ansoddol o archwilio a dehongli dogfennau i ennill dealltwriaeth a dod o hyd i ystyr ([Bowen 2009](#)). Roedd hyn yn cynnwys dadansoddi 18 o ddogfennau polisi cyhoeddus a dogfennaeth berthnasol arall gan Lywodraeth Cymru, a nodwyd mewn cydweithrediad â Llywodraeth Cymru (gweler Atodiad B). Darparwyd 19 o ddogfennau mewnol eraill, gan gynnwys cofnodion cyfarfod y Grŵp Fframwaith (o fis Mehefin 2014 i fis Mehefin 2023), sylwadau diwrnod i ffwrdd Tîm OVCO a phapur tystiolaeth a ragflaenodd y Fframwaith, gan Lywodraeth Cymru i'w dadansoddi. Dadansoddwyd y dogfennau hyn yn NVivo i nodi themâu a dod o hyd i ddyfyniadau. Nodir dyfyniadau o ddogfennau yn y canfyddiadau gyda D, math y ddogfen a'r dyddiad, os yw'n berthnasol (e.e. D: cofnodion y GFf Mawrth 2016). Mae Tabl 2 yn rhoi crynodeb o'r system godio a ddefnyddiwyd i nodi'r ffynonellau data sy'n tystio i'r canfyddiadau.

2.4 Cyfweiliadau lled-strwythuredig

Roedd y cyfweiliadau lled-strwythuredig yn mynd i'r afael â phob un o'r 3 amcan ymchwil a chwestiynau cysylltiedig (Adran 2.1). Hwylusodd y rhain ddealltwriaeth o ddatblygiad a gweithrediad y Fframwaith a dyheadau ar gyfer Strategaeth AHW. Cynhaliwyd cyfweiliadau gyda 6 aelod o dîm polisi Llywodraeth Cymru a chydweithwyr â dyletswyddau'n ymwneud ag AHW. Arweiniwyd y cyfweiliadau gan ganllaw pwnc (gweler Atodiad C), a oedd yn cynnig rhyddid a hyblygrwydd i gyfranogwyr ymhelaethu ar y pynciau cynlluniedig hyn a symud y tu hwnt iddynt. Cysylltwyd â chyfranogwyr y cyfweiliadau, a nodwyd gan Lywodraeth Cymru, a'u gwahodd i ddarllen y daflen wybodaeth (ar gael yn Saesneg ac yn Gymraeg). Cyfarwyddwyd hwy i hysbysu'r ymchwilydd drwy e-bost o ddyddiad ac amser addas, os oeddent am gymryd rhan mewn cyfweiliad ar-lein (Teams) (yn Saesneg neu yn Gymraeg). Roedd y cyfweiliadau rhwng 45 a 120 munud o hyd. Gyda chaniatâd y cyfranogwyr, cawsant eu recordio ac yn ddiweddarach eu trawsgrifio air am air. Llwythwyd trawsgrifiadau i NVivo ar gyfer dadansoddiad thematig. Mae dadansoddiad thematig yn ddull dadansoddi data hyblyg sy'n cynnwys nodi themâu a dehongli patrymau mewn data ansoddol (Braun a Clarke 2021). Er bod barn y cyfranogwyr yn ddiennw, pwysleisiodd y daflen wybodaeth a chyflwyniad y cyfweiliad y posibilrwydd y byddai cyfranogwyr yn cael eu hadnabod oherwydd

draws cyd-destunau penodol. Maen nhw'n helpu i nodi bylchau a chyfyngiadau yn y llenyddiaeth (Munn ac eraill 2022).

[10] Findit yw peiriant chwilio Prifysgol De Cymru ar gyfer adnoddau electronig a phrint.

[11] Mae Research Rabbit yn gymhwysiad sy'n cael ei bweru gan AI sydd â'r nod o gefnogi chwiliadau llenyddiaeth academiaidd trwy ddysgu addasol.

y boblogaeth ymchwil fach. Er mwyn gwella anhysbysrwydd, mae cyfranogwyr yn cael eu hadnabod yn y canfyddiadau yn syml gan CYF a rhif (e.e. CYF1).

2.5 Grwpiau ffocws

Roedd y grwpiau ffocws yn mynd i'r afael â phob un o'r 3 amcan ymchwil a chwestiynau cysylltiedig (Ffigur 5). Yn unol â phwyslais y Fframwaith ar gydweithio a chyfathrebu â rhanddeiliaid, eu nod oedd nodi sut roedd rhanddeiliaid yn deall ac yn ymgysylltu â'r Fframwaith a'u blaenoriaethau ar gyfer strategaeth AHW yn y dyfodol. Cynhaliwyd pum grŵp ffocws gyda 26 o bartneriaid a rhanddeiliaid allweddol. Dilynodd pob un yr un canllaw pwnc (Atodiad D), a oedd yn cynnwys yr amcanion ymchwil a'r themâu a ddaeth i'r amlwg o'r dadansoddiad dogfennau a'r dadansoddiad cyfweiliadau. Roedd y grwpiau ffocws hefyd yn ddeinamig ac yn hyblyg, gan arwain at themâu newydd yn dod i'r amlwg ac yn esblygu yn ystod yr ymgysylltu.

Roedd y grŵp ffocws cyntaf gydag aelodau'r Grŵp Fframwaith (GFf) wedi'i gyfyngu i 8 cyfranogwr, er mwyn hwyluso ymgysylltiad posibl gan aelodau presennol a chyn-aelodau'r GFf. Defnyddiwyd gwybodaeth aelodau'r GFf a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru i nodi (samplu pwrpasol) a gwahodd aelodau i nodi amser cyfleus i'r ddwy ochr ar gyfer y grŵp ffocws. Roedd cyfansoddiad y 4 grŵp ffocws rhanddeiliaid arall, fel yr amlinellwyd yn y tendr, yn cynnwys cymysgedd o ffermwyr, milfeddygon, gweithwyr proffesiynol y diwydiant, cyrff anllwydraethol sydd â diddordeb mewn lles anifeiliaid a gedwir a pherchnogion, gweithwyr a grwpiau diddordeb anifeiliaid eraill a gedwir. Cafodd y grwpiau ffocws hyn eu capio i 6 cyfranogwr i sicrhau bod lle i bawb gymryd rhan mewn trafodaethau manwl ar y materion a amlinellwyd yn y canllaw pwnc. Nodwyd cyfranogwyr rhanddeiliaid trwy gysylltiadau sefydledig y tîm ymchwil, awgrymiadau gan Lywodraeth Cymru (samplu pwrpasol) a thrwy ofyn i gyfranogwyr y cyfweiliadau a'r grwpiau ffocws nodi rhanddeiliaid allweddol sy'n cynrychioli'r grwpiau hyn orau (samplu pelen eira). Trefnwyd grŵp ffocws ychwanegol ar gyfer y rhai a oedd yn well ganddynt gymryd rhan yn y Gymraeg, ond nid oedd hyn yn ofynnol gan y cyfranogwyr.

Gofynnwyd i gyfranogwyr posibl ddarllen y daflen wybodaeth, Hysbysiad Preifatrwydd Llywodraeth Cymru a'r ffurflen cyfranogiad gwirfoddol (gyda phob un ohonynt ar gael yn Saesneg ac yn Gymraeg) ac i ddewis o'r sesiynau grŵp ffocws a gynigwyd. Roedd rhwng 3 a 9 sesiwn ar-lein (Teams) ar gael i gyfranogwyr ddewis o'u plith. Cyfarwyddwyd y rhai a oedd â diddordeb mewn ymgysylltu i lenwi'r ffurflen cyfranogiad gwirfoddol electronig. Trefnwyd y 5 sesiwn fwyaf poblogaidd gyda chyfranogwyr, a gwahoddwyd y rhai nad oeddent yn gallu mynychu i lenwi'r holiadur ar-lein. Lle nodwyd bylchau yng nghynrychiolaeth y grwpiau rhanddeiliaid allweddol, gofynnwyd i rhanddeiliaid nad oeddent yn gallu ymgysylltu awgrymu cydweithiwr priodol neu gyfranogwr amgen a allai gynrychioli eu sector. Gyda chaniatâd y cyfranogwyr, recordiwyd y grwpiau ffocws a'u trawsgrifio air am air i NVivo ar gyfer dadansoddiad thematig, fel y manylir yn Adran 2.1. Roedd hyd y grwpiau ffocws rhwng 100 a 120 munud.

Bwriadwyd chweched grŵp ffocws ar gyfer rhanddeiliaid perchnogion anifeiliaid anwes, er mwyn deall lefel ymgysylltiad y cyhoedd yn y Fframwaith a'u barn ar strategaeth yn y

dyfodol. Er iddo gael ei ail-drefnu sawl gwaith, ni chynhaliwyd y grŵp ffocws hwn oherwydd diffyg ymgysylltiad. Defnyddiwyd samplu cyfleustra a samplu pelen eira i nodi cyfranogwyr cyhoeddus a oedd yn bodloni meini prawf yr ymchwil (yn byw yng Nghymru, dros 18 oed, perchennog anifail anwes presennol neu ddiweddar). Yn bwysig, nid oedd y dull samplu hwn yn bwriadu recriwtio sampl gynrychioliadol o'r boblogaeth, gan nad oedd hyn yn ymarferol gydag adnoddau'r prosiect. Roedd recriwtio yn cynnwys hysbysebu gwahoddiad i'r grwpiau ffocws ar wahanol blatfformau cyfryngau cymdeithasol (h.y. Facebook, Twitter/X, Bluesky, Instagram, TikTok a LinkedIn) gan dargedu gwahanol ddemograffeg poblogaeth a rhanbarthau ledled Cymru (e.e. lled-wledig a threfol). Cytunodd RSPCA Cymru, Greenpeace Caerdydd a chysylltiadau'r grŵp ffocws hefyd i weithredu fel ceidwaid porth a hysbysebu'r grwpiau ffocws ar wahân ar eu platfformau ar gyfer aelodau'r cyhoedd (gweler Cyfyngiadau Ymchwil yn Adran 2.7).

Hysbyswyd y cyfranogwyr y byddai eu data yn gyfrinachol ^[troednodyn 12]. Er mwyn gwella cyfrinachedd, mae cyfranogwyr yn cael eu hadnabod yn y canfyddiadau gan FF a rhif (e.e. FF1).

2.6 Holiadur ar-lein

Roedd yr holiadur ar-lein yn mynd i'r afael â phob un o'r 3 amcan ymchwil a chwestiynau cysylltiedig (Adran 2.1). Fe'i cynlluniwyd ar gyfer gweithwyr Llywodraeth Cymru a phartneriaid a rhanddeiliaid allweddol nad oeddent yn gallu cymryd rhan yn y cyfweiliadau a'r grwpiau ffocws. Mae hygyrchedd holiaduron ar-lein yn caniatáu i gyfranogwyr gymryd rhan ar amser sy'n addas iddynt ac maent yn cymryd llai o amser na chymryd rhan mewn cyfweiliad neu grŵp ffocws. Mae cyfranogwyr yr arolwg yn hawdd eu hanonymeiddio, a all tawelu eu meddwl o ran manylu ar eu profiadau a'u barn.

Gan fod yr holiadur wedi'i fwriadu i gynnig hyblygrwydd ychwanegol i'r rhai na allent gymryd rhan yn y prosesau casglu data eraill, roedd yr astudiaeth yn disgwyl cipio dim ond nifer fach o randdeiliaid (tua 20). O ystyried nifer y rhanddeiliaid na allent ymgysylltu â'r grwpiau ffocws, roedd yr 8 ymatebydd a gwblhaodd yr holiadur yn is na'r disgwyl. Trafodir y cyfyngiadau hyn ymhellach yn Adran 2.7.

Rhannwyd y ddolen i'r holiadur ar-lein (sydd ar gael yn Saesneg ac yn Gymraeg) gyda'r rhai nad oeddent yn gallu cymryd rhan yn yr ymchwil fel arall. Recriwtiwyd cyfranogwyr hefyd drwy samplu pelen eira, lle gofynnwyd i gyfranogwyr y grŵp ffocws rannu'r ddolen gyda rhanddeiliaid allweddol yr oeddent yn ymgysylltu â nhw (e.e. aelodau, partneriaid sector a chleientiaid). Cynhaliwyd yr holiadur (gyda thaflen wybodaeth a Hysbysiad Preifatrwydd) ar Jisc Online Surveys am gyfnod o 7 wythnos, rhwng Chwefror a Mawrth 2025. Roedd yn

Troednodiadau

[12] Mae hyn yn golygu bod cyfranogwyr yn cael gwybod eu bod yn rhydd i ddefnyddio'r wybodaeth a drafodir, ond ni chaniateir datgelu hunaniaeth na chysylltiad y siaradwyr, nac unrhyw gyfranogwr arall.

cynnwys 35 o gwestiynau agored yn bennaf a oedd yn casglu data ansoddol yn ogystal ag ychydig o gwestiynau caeedig/ar raddfa gytundeb (Atodiad E).

Dadansoddwyd yr ymatebion i'r cwestiynau agored yn thematig (gweler y Cyfweliadau uchod). Er nad oedd y nifer fach o ymatebwyr yn gwneud dadansoddi data meintiol yn ymarferol, cyfrifwyd yr ychydig ymatebion cwestiynau caeedig a chyflwynir y niferoedd hyn yn y canfyddiadau er mwyn tryloywder. Yn bwysig, nid oedd y dull a'r dull samplu hwn yn bwriadu recriwtio sampl gynrychioliadol o'r boblogaeth, gan nad oedd hyn yn bosibl o fewn adnoddau'r prosiect. Mae canlyniadau'r holiadur rhifiadol yn cynrychioli nifer fach iawn o randdeiliaid. Er mwyn pwysleisio perthnasedd meintiol cyfyngedig yr ymatebion hyn, mae nifer cyffredinol yr ymatebion i bob cwestiwn wedi'i gynnwys ar gyfer pob un.

Dadansoddwyd ymatebion ansoddol ochr yn ochr ag ymatebion cyfranogwyr eraill ac ni ddylid eu hystyried fel set ddata ar wahân.

Nododd dau ymatebydd eu bod yn aelod o staff Llywodraeth Cymru ac un yn aelod presennol neu flaenorol o'r GFf. Disgrifiodd yr ymatebydd olaf yn ogystal â 5 arall eu hunain naill ai fel rhai mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru neu fel rhanddeiliad yn AHW yng Nghymru. Roedd yr ymatebwyr hyn yn aelodau o rwydweithiau rhanddeiliaid diwydiant neu grwpiau cynghori penodol i'r sector, yn amlaf ym maes iechyd anifeiliaid fferm. Cafodd hunaniaethau'r ymatebwyr eu gwneud yn ddienw ar adeg cyflwyno ac fe'u nodir yn y canfyddiadau gan H a rhif (e.e. H1). Fel sy'n gyffredin mewn ymchwil arolwg, ni atebodd rhai ymatebwyr bob cwestiwn. O ganlyniad, mae nifer yr ymatebwyr y cyfeirir atynt yn y dadansoddiad yn llai nag 8 mewn rhai achosion. Mae hefyd yn bwysig nodi, ar gyfer cwestiynau aml-ymateb, y gall cyfanswm yr ymatebion fod yn fwy na nifer yr ymatebwyr a atebodd y cwestiwn.

At ei gilydd, casglodd y dull aml-ddull amrywiaeth o safbwyntiau gan 40 o gyfranogwyr [troednodyn 13] gyda chynrychiolaeth o sawl rhan o'r sector AHW, ar wahân i berchnogion anifeiliaid anwes a rhanddeiliaid gorfodi fel y trafodwyd nawr.

Troednodiadau

[13] Oherwydd anhysbysrwydd yr holiadur, nid yw'n bosibl gwirio'r cyfweliad ac ni wnaeth cyfranogwyr y grŵp ffocws gwblhau'r holiadur hefyd. Fodd bynnag, rhoddwyd cyfarwyddiadau i gyfranogwyr a gymerodd ran yn y cyfweliadau a'r grwpiau ffocws i beidio â chwblhau'r holiadur a darparwyd y ddolen i geidwaid y porth ar gyfer y rhai nad oeddent yn cymryd rhan yn yr ymchwil fel arall.

Tabl 2 Crynodeb o'r system godio a ddefnyddiwyd i adnabod cyfranogwyr

Dull	Cod rhan A	Cod rhan B	Enghraifft
Cyfweliad	CYF	rhif unigryw sy'n cyfateb i bob cyfwelai	CYF1
Grŵp Ffocws	FF	rhif unigryw sy'n cyfateb i bob cyfranogwr	FF1
Holiadur	H	rhif unigryw sy'n cyfateb i bob cyfranogwr	H1
Dogfen	D	y math o ddogfen a'r dyddiad os yw'n berthnasol	D: Cofnodion Cyfarfod GFf Mehefin 2015

Ffynhonnell: crynodeb yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Dabl 2: mae'r tabl yn amlinellu'r system godio a ddefnyddiwyd yn y Canfyddiadau i adnabod cyfranogwyr ymchwil yn ôl eu math o ymgysylltiad â'r prosiect a rhif unigryw a ddefnyddir i wella anhysbysrwydd i gyfranogwyr. Mae'r golofn olaf yn rhoi enghreifftiau o'r codau hyn.

2.7 Cyfyngiadau'r Ymchwil

Dylid nodi cyfyngiadau ymchwil ar faint a dewis y sampl gan fod y rhain yn effeithio ar ddibynadwyedd a dilysrwydd y data a gesglir. Defnyddir adolygiadau cwmpasu i nodi'r cyfyngiadau yn y llenyddiaeth bresennol. Gan mai dim ond 4 ffynhonnell 'newyddion' o'r un cyfnodolyn a adolygwyd gan gymheiriaid a nodwyd gan yr adolygiad, mae hyn yn dangos nad oes digon o ymgysylltiad o fewn y llenyddiaeth ysgolheigaidd i helpu i werthuso'r Fframwaith.

Roedd maint a dewis y sampl hefyd yn gyfyngiad yn y casgliad data empirig. Dangosodd gohebiaeth e-bost mewn ymateb i'r gwahoddiad i gymryd rhan yn yr ymchwil fod diddordeb gan weithwyr a rhanddeiliaid Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, roedd yr ymgysylltiad yn is na'r disgwyl, fel y manylir yn Nhabl 1. Nododd adborth gan rhanddeiliaid drwy e-byst at y rheolwr prosiect fod diffyg ymgysylltiad yn bennaf oherwydd pwysau amser yn ystod y cyfnod casglu data (Rhagfyr 2024 i Fawrth 2025). Bwriad yr opsiwn i gwblhau'r holiadur ar-lein oedd casglu'r rhai a oedd yn dan bwysau amser ac adnoddau. Anfonwyd dolen yr holiadur at 50 o ymatebwyr posibl, ac roedd llawer ohonynt yn cynrychioli neu'n geidwaid porth i ystod ehangach o rhanddeiliaid. Nid yw'r ymatebwyr posibl ychwanegol y cafodd ei anfon ymlaen atynt neu y cafodd ei 'yrru ymlaen fel pelen eira' wedyn yn hysbys ac felly ni ellir mesur y gyfradd ymateb.

Er bod yr astudiaeth yn cynrychioli amrywiaeth o sectorau anifeiliaid a gedwir a bod y sampl a gafwyd yn cynnwys cyfranogwyr a oedd yn cynrychioli neu sydd â gwybodaeth am WAHW orau, nid yw'n gynrychioliadol o holl rhanddeiliaid y Fframwaith. Oherwydd cyfyngiadau amser ac adnoddau'r prosiect a'r nifer fawr o sectorau a rhanddeiliaid o dan y

Fframwaith, nid oedd yn bosibl sicrhau dirlawnder effeithiol o boblogaeth y sector. Roedd bylchau amlwg yn y boblogaeth yn cynnwys busnesau bach, perchnogion anifeiliaid hobi, y cyhoedd, perchnogion anifeiliaid anwes, y rhai sy'n gyfrifol am anifeiliaid a gedwir mewn sectorau mwy cynnil a bywyd gwyllt yr effeithir arnynt a rhanddeiliaid gorfodi.

I ddechrau, nodwyd cyfranogwyr rhanddeiliaid drwy gysylltiadau Llywodraeth Cymru, y GFF a chysylltiadau ymchwilwyr. Er bod yr ymchwilwyr wedi estyn allan at ystod eang o rwydweithiau rhanddeiliaid a cheidwaid sefydledig, efallai y bydd rhagfarn yn y rhai a nodwyd a rhagfarn hunan-ddewis ymhlith y rhai a gymerodd ran. Mae'n bosib nad yw llawer o randdeiliaid yn weithredol yn y meysydd sefydledig hyn ac felly nid ydynt wedi'u cynrychioli yn y sampl. Yn yr un modd, gall rhagfarn hunan-ddewis olygu bod rhinweddau rhanddeiliaid sy'n dewis cymryd rhan yn yr ymchwil yn wahanol i'r rhai nad oeddent yn gallu neu nad oedd â diddordeb. Fel y trafodir isod (Adran 3), mae'n debygol bod pwysau ariannol a staffio ac ymgysylltiad blaenorol â'r Fframwaith wedi dylanwadu ar ymgysylltiad rhanddeiliaid. Ni wnaeth y prosiect ymgysylltiad â'r holl randdeiliaid perthnasol, megis yr awdurdodau lleol neu'r heddlu, gan fod rhanddeiliaid yn y categorïau anifeiliaid a gedwir a ddiffiniwyd yn y tendr ^[troednodyn 14] wedi'u blaenoriaethu. Yn unol â hynny, nid yw'r canfyddiadau'n gynrychioliadol o holl randdeiliaid y Fframwaith.

Gwnaed chwe ymgais i drefnu'r grŵp ffocws perchnogion anifeiliaid anwes. Ni lwyddodd y nifer aelodau'r cyhoedd yn 'hoffi'r' postiadau cyfryngau cymdeithasol i drosi'n gyfranogwyr ac ni allai'r rhai a gysylltodd â'r ymchwilwyr gymryd rhan ar amser a oedd yn gyfleus i bawb (gweler Atodiad F am safleoedd cyfryngau cymdeithasol). Awgrymodd adborth anecdotaidd gan geidwaid y porth efallai na fyddai'r cyhoedd yn teimlo'n 'gymwys' i gymryd rhan oherwydd eu hymgysylltiad a'u dealltwriaeth gyfyngedig o'r Fframwaith ^[troednodyn 15]. Ni roddwyd yr opsiwn i berchnogion anifeiliaid anwes ymgysylltu â'r holiadur ar-lein oherwydd adnoddau'r prosiect.

2.8 Adrodd data

Mae'n bwysig nodi bod darnau o'r data wedi'u crynhoi yn yr adran Canfyddiadau ganlynol er mwyn gwella darllenadwyedd a chrynodeb yr adroddiad. Er mwyn gwella eglurder wrth ddehongli ymatebion y cyfranogwyr, defnyddir disgrifiadau ansoddol fel 'ychydig', 'sawll' a 'llawer' mewn modd cymesur a safonol. Mae'r termau hyn yn cyfateb i nifer bras y

Troednodiadau

[14] Roedd y categorïau a amlinellwyd yn y tendr yn cynnwys ffermwyr, milfeddygon, perchnogion anifeiliaid anwes a gweithwyr proffesiynol y diwydiant, perchnogion anifeiliaid eraill a gedwir a gweithwyr.

[15] Rhoddwyd ystyriaeth ar adeg y dylunio i'r iaith a ddefnyddiwyd i recriwtio cyfranogwyr. Roedd yr iaith a ddefnyddiwyd yn anffurfiol, wedi'i hanelu at lefel y cyhoedd, gan eu gwahodd i ymgysylltu fel perchnogion anifeiliaid anwes a oedd â diddordeb mewn AHW. Darparwyd dolen i'r ddogfen Fframwaith hefyd i gefnogi dealltwriaeth o gwmpas a phwrpas y Fframwaith.

cyfranogwyr, fel yr amlinellir yn Nhabl 3 isod. Wrth adrodd ar ymatebion i'r holiadur, darperir union niferoedd (e.e. $n=5$).

Tabl 3: Termau a ddefnyddir yn y canfyddiadau i nodi tua faint o gyfranogwyr a wnaeth sylwadau ar bwnc

Disgrifydd	Cyfran Fras
Ychydig	Lleiafrif bach
Rhai	Lleiafrif amlwg
Sawl	Cyfran gymedrol
Llawer	Cyfran fawr
Y rhan fwyaf	Mwyafrif amlwg
Bron pawb	Mwyafrif helaeth
Pawb	Sampl gyfan

Ffynhonnell: crynodeb yr awduron eu hunain.

Disgrifiad o Dabl 3: mae'r tabl yn amlinellu'r termau a ddefnyddir yn y Canfyddiadau i ddisgrifio cyfran y cyfranogwyr a roddodd sylwadau ar y mater dan sylw, yn amrywio o ychydig (lleiafrif bach) i bawb (y sampl gyfan).

3. Canfyddiadau

Cyflwynir canfyddiadau'r ymchwil yma mewn adrannau sy'n cyd-fynd â 3 amcan yr ymchwil:

1. gwerthuso [Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid \(AHW\) \(2014 i 2024\)](#) (Fframwaith)
2. asesu i ba raddau y mae blaenoriaethau Llywodraeth Cymru mewn perthynas ag iechyd a lles anifeiliaid eisoes wedi'u cynnwys neu'n cael eu datblygu, yn eu cynlluniau a strategaethau eraill.
3. gwneud argymhellion ar gyfer Strategaeth Wales AHW yn y dyfodol, gan gynnwys ei strwythur, ei chynnwys a'i hyd

Mae'r adran gyntaf yn gwerthuso'r Fframwaith presennol; mae'r ail yn rhoi trosolwg byr o ddatblygiadau ym mholisi a chynlluniau AHW; ac mae'r drydedd yn ystyried y Strategaeth yn y dyfodol. Wrth fabwysiadu'r dull hwn, mae rhywfaint o orgyffwrdd angenrheidiol rhwng adrannau, gan adlewyrchu'r themâu sy'n codi dro ar ôl tro sydd wedi dod i'r amlwg yn y dadansoddiad. Mae'r canfyddiadau'n adlewyrchu canfyddiadau a phrofiadau rhanddeiliaid allweddol y Fframwaith a'r dadansoddiad o'r prif ddogfennau sy'n cefnogi gweithredu'r Fframwaith. Yn y modd hwn, barnau a wneir gan rhanddeiliaid neu a nodir mewn dogfennau yw sylwadau ar effeithiolrwydd a chyfyngiadau'r Fframwaith, yn hytrach na chanlyniadau gwerthusiad effaith. Fel y manylir yn Nhabl 2, darperir y system godio ganlynol i nodi'r ffynonellau data a ddefnyddiwyd i ddangos tystiolaeth o'r canfyddiadau: [CYF] (cyfweliadau), [FF] (grwpiau ffocws), [H] (holiadur) a [D] (dogfennau).

3.1 Gwerthusiad fframwaith

Roedd amcan ymchwil 1 yn cynnwys gwerthuso'r Fframwaith AHW presennol. Cyflwynir yr adolygiad llenyddiaeth yn gyntaf, ac yna canfyddiadau thematig, wedi'u llywio'n bennaf gan y data empirig a gasglwyd. Mae canlyniadau'r dadansoddiad dogfennau wedi'u plethu mewn rhannau i gymharu bwriadau a chanlyniadau'r Fframwaith ^[troednodyn 16].

3.1.1 Adolygiad cwmpasu

Tynnodd yr adolygiad llenyddiaeth cwmpasu sylw at y ffaith mai isel iawn oedd y sylw i'r Fframwaith o fewn llenyddiaeth ysgolheigaidd. Cyhoeddwyd pedair erthygl ers 2014 yn adran 'Newyddion ac Adroddiadau' cyfnodolyn Veterinary Record (Cymdeithas Milfeddygon Prydain (BVA) 2014a, 2014b, 2016, 2017). Darparodd yr erthyglau hyn wybodaeth gefndirol a chyfrwng ar gyfer cyfathrebu â rhanddeiliaid, yn hytrach na gwerthusiad o'r Fframwaith.

Troednodiadau

[16] Fel y nodwyd yn yr adran fethodoleg, gellir adnabod ffynhonnell y canfyddiadau yn y ddogfen hon gan y dynodwyr canlynol: cyfweliadau (CYF); grŵp Ffocws (FF); arolwg (H) a dogfennau (D).

Mae'r erthyglau cyntaf yn nodi tarddiad a ffocws y Fframwaith. Er enghraifft, drwy nodi cyfranogiad Gweinidog Adnoddau Naturiol a Bwyd Cymru a'r Dirprwy Weinidog Amaethyddiaeth a Physgodfeydd yn lansiad y Fframwaith, roedd hyn yn dangos ymrwymiad Llywodraeth Cymru i'r Fframwaith ([BVA 2014a](#), [2014b](#)). Mae'r erthyglau'n nodi datblygiad panel arbenigol (Grŵp Fframwaith (GFf)) i gynghori Llywodraeth Cymru a chefnogi'r Fframwaith a chreu is-grwpiau meysydd blaenoriaeth (e.e. Dolur Rhydd Firaol Buchol) ([BVA 2014b](#), [2016](#), BVA 1017). Gwelwyd tystiolaeth o ymgysylltiad pellach gan randdeiliaid a phartneriaethau mewn un erthygl (BVA [2014a](#)) a estynnodd wahoddiad Llywodraeth Cymru i randdeiliaid gymryd rhan mewn 4 gweithdy i lywio datblygiad y Fframwaith. Nododd un arall (BVA [2014b](#)) ddatblygiad canllaw i bobl ifanc ar y Fframwaith a manylodd ar sut y gallai rhanddeiliaid ymgysylltu â'r gronfa ddata gofrestru.

Pwysleisiodd erthyglau diweddarach y nod o sicrhau bod partneriaethau cryf wedi'u hymgorffori yn y Fframwaith. Adroddwyd bod Prif Swyddog Milfeddygol Cymru a Chadeirydd y Grŵp Fframwaith ill dau wedi pwysleisio'r angen am waith partneriaeth o ystyried ymadawiad cyhoeddedig y DU o'r UE ([BVA 2016](#)).

3.1.2 Blaenoriaethau ac egwyddorion y fframwaith

Gwahoddwyd pob cyfranogwr i fyfyrio ar berthnasedd y Fframwaith, yn enwedig y blaenoriaethau cyfredol a'r egwyddorion arweiniol. Roedd yn amlwg o nifer o gyfranogwyr y grŵp ffocws fod rhanddeiliaid yn drysu'r Fframwaith â'r Cynlluniau Gweithredu (IP), gan eu bod yn cyfeirio dro ar ôl tro at yr olaf pan ofynnwyd iddynt am y Fframwaith (gweler Adran 3.1.5). Pan eglurwyd yr egwyddorion a'r canlyniadau, roedd dealltwriaeth dda o bwrpas eang y Fframwaith ymhlith cyfranogwyr yn gyffredinol. Fel yr eglurwyd gan ymatebydd i'r holiadur, bwriad y Fframwaith yw: "creu dull cenedlaethol a lleol unedig i wella safonau iechyd a lles anifeiliaid a gedwir ledled Cymru" [H7].

Cafodd y Fframwaith ganmoliaeth gan lawer o gyfranogwyr am gyfrannu'n ystyrlon at ddatblygu materion AHW yng Nghymru. Yn fwy cyffredinol, roedd cytundeb ar draws grwpiau cyfranogwyr bod egwyddorion a chanlyniadau'r Fframwaith yn parhau i fod yn berthnasol a'u bod yn parhau i gynnig sylfaen gadarn ar gyfer gwaith AHW. Er enghraifft, tynnodd un o'r rhai a gafodd ei gyfweld sylw at yr egwyddorion a'r canlyniadau canlynol: "Mae'r syniad o gydweithio, gweithio ar nodau cyffredin a themâu cyffredin, rhoi set o flaenoriaethau a chynllun cyflawni i gyd yn synhwyrol iawn ac mae wedi gweithio'n dda iawn hyd yn hyn" [CYF1].

Roedd llawer o gyfranogwyr yn ystyried y Fframwaith yn offeryn cyfeirio gwerthfawr ar gyfer deall yr egwyddorion cyffredin sy'n sail i'r dull o weithredu AHW yng Nghymru. Darparodd y Fframwaith, er enghraifft, "arweiniad polisi a strategol ar gyfer gweithgaredd ledled Cymru" [H3] a helpodd i "symud y diwydiant ymlaen a rhoi arferion gorau ar waith" [H4]. Hefyd, eglurodd ddisgwyliadau y gellir eu defnyddio i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif, fel yr eglurodd aelod o'r GFf:

"Rwy'n teimlo, os oes rhinwedd i'r Fframwaith...yna unrhyw beth sy'n dod ymlaen gan y llywodraeth, boed fel menter, menter ariannol neu boed yn her clefyd, dylem edrych ar

hynny yn erbyn yr egwyddorion hynny. Ac os yw'r llywodraeth yn cytuno i'r egwyddorion hynny, yna mae'n rhoi rhywbeth i ni fel y Grŵp Fframwaith eu dal ato, i ddweud, wel, rydym am symud ymlaen fel hyn a dyma'r hyn rydych chi wedi cytuno arno fel egwyddor" [FF2].

Mynegodd un o'r rhai a gafodd gyfweiliad ymhellach fod y Fframwaith nid yn unig yn gwasanaethu nodau sefydliadol ond hefyd anghenion unigol am eglurder, amddiffynadwyedd ac effeithlonrwydd wrth wneud penderfyniadau. Hynny yw, o fewn adrannau Llywodraeth Cymru, gall gweision sifil gyfeirio at y Fframwaith i egluro eu cylch gwaith a'u blaenoriaethau. Mae hefyd yn sicrhau bod dyrannu adnoddau'n parhau i fod yn gyson â blaenoriaethau AHW, fel yr eglurodd cyfwelai arall: "o fewn Llywodraeth Cymru, ni allwn dynnu adnoddau i lawr heb ryw fath o gynllun i ddweud pam mae angen yr adnodd hwnnw i gyflawni blaenoriaeth neu gynllun gwaith gweinidogol" [CYF6]. Felly, mae'n gwasanaethu fel mecanwaith mewnol ar gyfer sicrhau adnoddau ar gyfer AHW, sy'n bwysig ar gyfer cyflawni Fframwaith hirdymor.

Pwysleisiodd yr holl gyfwelai fod cryfder y Fframwaith hefyd yn gorwedd yn ei allu i uno rhanddeiliaid drwy gydweithio ac wrth feithrin cydlynid ar draws sectorau ac agendâu amrywiol, gan gynnwys y rhai o'r diwydiant ac o fewn Llywodraeth Cymru. Fel yr eglurodd un cyfwelai, mae'n darparu agenda "y gallwn ni i gyd weithio tuag ati. Mae'n ein helpu ni i gyd i dynnu i'r un cyfeiriad... mae gennym ni rai egwyddorion sylfaenol a rhai nodau sylfaenol ac rwy'n credu bod angen hynny" [CYF6]. Trafodir ymhellach werth gwaith partneriaeth yn Adran 3.1.2.2.

3.1.2.1. Manteision gweledigaeth gyson hirdymor

Mae'r dadansoddiad o'r dogfennau (e.e. cofnodion y GFf Mehefin 2016, Mawrth 2023) yn nodi cefnogaeth wleidyddol i'r Fframwaith drwy gyfarfod blynyddol cadeirydd y GFf gyda'r gweinidog sy'n gyfrifol am AHW. Nododd llawer o'r rhai a gyfwelwyd fod yr amserlen 10 mlynedd yn bwysig ar gyfer sicrhau ymrwymiad y llywodraeth i AHW drwy ddarparu gweledigaeth gyson a sefydlog ar gyfer AHW drwy gydol newidiadau gwleidyddol, fel y'i crynhoir yn y dyfyniad hwn:

"Pwynt cyfan cael y Fframwaith [yw]...Dyma beth ddywedoch chi eich bod chi wedi cytuno y gallem ni [gweision sifil] ei wneud yn y pum, deng mlynedd nesaf, beth bynnag. A'r rheswm ei fod dros ddeng mlynedd yw oherwydd ei fod yn pontio tymor polisi, wyddoch chi, tymhorau'r llywodraeth... nid yw pum mlynedd yn ddigon hir mewn gwirionedd" [CYF3].

Yn y modd hwn, tynnodd nifer o'r rhai a gyfwelwyd sylw at berthnasedd gwleidyddol y Fframwaith, gan ganmol ei naws anwleidyddol a niwtral a'i gymhwysedd hirdymor hefyd, nodwyd hefyd gan rai cyfranogwyr fod sefydlogrwydd gweledigaeth 10 mlynedd yn meithrin parhad ar draws meysydd polisi sy'n rhan o'r Fframwaith. Yn yr un modd, gwnaeth rhai cyfranogwyr sylw bod hyd y Fframwaith wedi helpu i lunio canfyddiadau allanol o AHW gan ei fod yn mynegi ymrwymiad hirdymor Cymru.

3.1.2.2. Manteision gweithio mewn partneriaeth

Adroddodd llawer o gyfranogwyr fod egwyddorion y Fframwaith wedi cael eu rhoi ar waith yn effeithiol mewn rhai cyd-destunau. Cyfeiriwyd at werthoedd partneriaeth, cyfrifoldeb a rennir a gwneud penderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth fel rhai canolog i ddull Llywodraeth Cymru. Ystyriwyd bod gwrando a gweithredu ar fewnbwn rhanddeiliaid yn gryfder yn hytrach na baich gweithdrefnol fel y nodwyd gan y cyfranogwr canlynol: “Rwy’n credu bod y parodrwydd hwnnw i wrando a gweithredu, i gymryd camau gweithredu yn seiliedig ar y dystiolaeth a gyflwynir, yn gweithio’n dda iawn” [FF18]. I ychydig o gyfranogwyr, canfuwyd bod gweithio mewn partneriaeth yn cael ei groesawu y tu hwnt i rethreg i ddyletswyddau a chostau a rennir (e.e. Dolur rhydd firaol buchol (BVD), Twbercwlosis buchol (TB)): “Rydym yn cymryd y gweithio mewn partneriaeth a rhannu costau a chyfrifoldeb o ddifrif” [CYF6].

Cafwyd tystiolaeth bellach o egwyddor gwaith partneriaeth yn y dadansoddiad dogfennau lle nododd cofnodion cyfarfodydd y GFf: “roedd yn galonogol bod y dull [[Fframwaith Strategol ar gyfer Amaethyddiaeth Cymru](#)] a fabwysiadwyd yn adlewyrchu’r un a gymerwyd wrth ddatblygu Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru”. Cyfeiriodd hyn at ymrwymiad ehangach i weithio mewn partneriaeth ond dangosodd hefyd gydweithrediad ar draws adrannau a chyrff y llywodraeth. Roedd y gwaith partneriaeth rhwng y Grŵp Fframwaith [GFf] a rhanddeiliaid yn ehangach yn amlwg yn y rhwydweithio a’r ymgysylltiadau helaeth a nodwyd yn y cofnodion gan aelodau'r GFf, a oedd "bellach yn hwyluso ac yn dylanwadu ar flaenoriaethau gwaith" [D: cofnodion cyfarfod y GFf Mehefin 2015].

3.1.2.3. Effaith y fframwaith

Cafodd egwyddorion y Fframwaith y clod gan lawer o gyfranogwyr am alluogi cynnydd mewn meysydd fel dileu clefydau ac ymwrthedd gwrthficrobaidd. Er enghraifft, eglurodd un ymatebydd i'r arolwg: “Caniataodd canlyniadau'r Fframwaith i ni, dros y blynyddoedd, ddatblygu ffordd Un iechyd o weithio a dull cydweithredol o reoli clefydau” (e.e. cynllun rheoli BVD) [H8]. Disgrifiodd cyfranogwr arall sut y cyfrannodd egwyddorion ac adnoddau'r Fframwaith at Gymru yn bod “ar y blaen i holl wledydd eraill y DU a'r rhan fwyaf o wledydd eraill” [CYF6] wrth gyflawni gwaith AHW. Cefnogwyd y farn hon gan gyfranogwyr y grŵp ffocws, gydag un yn egluro: pwysigrwydd datganoli wrth osod Cymru fel arweinydd yn y maes hwn: “Rwy’n credu bod Cymru weithiau'n destun cenfigen rhai o'r gwledydd datganoledig eraill oherwydd bod gennym ni gryn dipyn o brosiectau...gyda chefnogaeth y llywodraeth i wneud i'r prosiectau hyn weithio” [FF3].

Gofynnwyd i ymatebwyr yr holiadur i ba raddau y cyflawnwyd amcanion y Fframwaith a'r [Cynlluniau Gweithredu](#) [IP]. Cytunodd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr â'r datganiadau:

- 'mae Cynllun Gweithredu AHW 2022 i 2024 yn crynhoi'r hyn rwy'n ei ystyried yn flaenoriaethau allweddol AHW yng Nghymru ar hyn o bryd'. (n=4/7)
- 'roedd y Fframwaith wedi bod yn effeithiol wrth sicrhau bod anifeiliaid yn iach' (n=6/7 yn cytuno), 'â safon bywyd dda' (n=5/7 yn cytuno) ac 'yn gynhyrchol' (n=4/7 yn cytuno).

- 'roedd y Fframwaith yn llwyddiannus wrth hwyluso gwaith partneriaeth (5 yn cytuno, 1 yn cytuno'n gryf allan o 7), egluro rolau rhanddeiliaid mewn AHW (n=5/7 yn cytuno) a chyflawni dull 'Un Iechyd, Un Lles' (4 yn cytuno, 1 yn cytuno'n gryf allan o 7).

Roedd y safbwyntiau hyn yn gyson â rhai llawer o gyfranogwyr y cyfweiliadau a'r grwpiau ffocws. Er enghraifft, nododd un cyfranogwr: "Rwy'n credu ei bod hi'n werth sôn am yr hyn rwy'n credu sydd eisoes yn y strategaeth sy'n gweithio, o ran y ffocws hwnnw ar 'Un Iechyd, Un Lles', yr agwedd ataliol, canolbwyntio ar ganlyniadau. Rwy'n credu bod hynny i gyd yn wych" [FF18]. Mae'r canlyniadau hyn yn cyd-fynd â'r dull atebolrwydd newydd (ar y pryd) sy'n seiliedig ar ganlyniadau a fabwysiadwyd gan y Fframwaith, a nododd un o'r rhai a gyfwelewyd fel: y ffocws ar strategaethau sy'n seiliedig ar ganlyniadau, tystiolaeth, gweithio mewn partneriaeth" [CYF4]. Mae effeithiau cadarnhaol y Fframwaith a nodwyd gan lawer o gyfranogwyr yn nodedig o ystyried y cyd-destun economaidd anffafriol y daeth i'r amlwg ynddo. Er enghraifft, tynnodd yr un cyfweilai sylw at y ffaith bod yr adnoddau cyfyngedig a oedd ar gael wedi dylanwadu ar y dull a gymerwyd wrth ddatblygu'r Fframwaith: "Rwy'n credu mai'r sbardun arall i ni [Llywodraeth Cymru] oedd y gyllideb. Fel arfer, nid oedd unrhyw arian newydd ar gyfer iechyd a lles anifeiliaid yng Nghymru ar y pryd ac roedd yn rhaid i chi wneud achos gwirioneddol dros eich cyllid hefyd".

Er bod yr holl gyfranogwyr yn cytuno bod y Fframwaith wedi cael effaith, nododd llawer ei bod hi'n anodd mesur maint yr effaith hon a manylu ar y manteision pendant. Yn bwysig, roedd y manteision a nodwyd yn y sector iechyd fferm yn haws i gyfranogwyr eu nodi na meysydd eraill AHW. Roedd hyn hefyd yn wir yn y dadansoddiad dogfennau lle'r oedd cofnodion y GfF yn adrodd yn gyson ar gynnydd wrth fynd i'r afael â chlefydau anifeiliaid (e.e. BVD, clafr defaid, TB), ymwrthedd gwrthficrobaidd (AMR) a boddlogelwch.

Felly, ni chredwyd bod yr effeithiau cadarnhaol a nodwyd gan gyfranogwyr yn gyson ar draws y sectorau AHW, ond yn canolbwyntio'n bennaf ar iechyd anifeiliaid ac anifeiliaid fferm. Mae'r ffocws hwn yn gyson â thôn y Fframwaith (e.e. 'anifeiliaid cynhyrchio', 'cynhyrchu bwyd ac iechyd y cyhoedd') (gweler Ffigur 1). Roedd y pwyslais ar anifeiliaid fferm hefyd yn amlwg yn yr IP. Er enghraifft, nododd Cynllun 2015 i 16 fod y GfF wedi nodi cynllunio boddlogelwch/iechyd, defnydd cyfrifol o feddyginiaethau milfeddygol, BVD a'r Clafr Defaid fel blaenoriaethau sylfaenol ar gyfer y cyfnod hwn [D: cofnodion cyfarfod y GfF Mehefin 2015]. Rhestrwyd ymgysylltu â'r sector lles (e.e. ceffylau ac anifeiliaid anwes) hefyd; fodd bynnag, dyma'r unig ffocws nad oedd yn ymwneud â ffermydd. Er bod cyfranogwyr wedi nodi'n glir nad oedd yr anghydbwysedd hwn wedi'i fynd i'r afael yn llawn eto (gweler adran 3.1.2.5), mae tystiolaeth mewn cofnodion cyfarfodydd mwy diweddar y GfF a'r IP dilynol bod blaenoriaethau'r Fframwaith wedi esblygu, gan ddod yn fwy cynhwysol o sectorau a rhywogaethau eraill.

3.1.2.4. Heriau wrth gyflawni egwyddorion a blaenoriaethau

Er gwaethaf cryfderau cydnabyddedig y Fframwaith, teimlai llawer o gyfranogwyr nad oedd ei ddarpariaeth bob amser wedi cyflawni ei haddewid cychwynnol. Yn benodol, roedd cyfranogwyr yn llai tebygol o drafod yr egwyddorion a'r canlyniadau cymdeithasol ac amgylcheddol ehangach pan ofynnwyd iddynt nodi effaith y Fframwaith. Mae hyn hefyd yn

cael ei adlewyrchu yn yr ymatebion i'r holiadur a oedd yn dangos llai o hyder ymhlith rhai cyfranogwyr yn y Fframwaith:

- cefnogi 'economi wledig lewyrchus' (2 yn cytuno, 1 yn cytuno'n gryf allan o 7)
- 'cynnal amgylchedd (naturiol ehangach) o safon uchel' (1/7 yn cytuno)
- 'darparu a gorfodi safonau AHW' (3/7 yn cytuno)
- 'gwella hyder y cyhoedd yn y ffordd y mae bwyd yn cael ei gynhyrchu' (1 yn cytuno, 1 yn cytuno'n gryf allan o 7)
- 'darparu gwell dealltwriaeth o gostau a manteision ymyriadau AHW' (2/7 yn cytuno)

Mae'n bosibl bod y canfyddiadau hyn yn adlewyrchu'r heriau economaidd a waethygodd yr 'hinsawdd lle mae adnoddau dan bwysau' y lansiwyd y [Fframwaith](#) (2014, tudalen 13) iddi. Mae'r hinsawdd hon wedi llunio llywodraethu'r Fframwaith ac ymgysylltiad rhanddeiliaid, gan arwain at wneud penderfyniadau anodd ynghylch beth i'w flaenoriaethu i gyflawni'r effaith fwyaf. Mae hyn yn amlwg yng nghofnodion cyfarfodydd y GFf ac yn yr IP, fel y nododd un cyfwelai: "Rwy'n credu bod yn rhaid i ni fod yn ymwybodol o adnoddau...gan na allant [GFf] wneud popeth" [CYF4].

Tynnodd [Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru 2021 i 26](#) (AWPW) sylw at 2 her sylweddol arall wrth gyflawni'r Fframwaith - effaith barhaus pandemig COVID-19 ac ymadawiad y DU â'r UE. Gan fod y Fframwaith wedi'i ddatblygu yn unol â rhwymedigaethau polisi'r UE, mae ymadawiad y DU â'r UE wedi arwain at gyfnod hir ac ansicr o newidiadau polisi AHW. Nododd llawer o gyfranogwyr fod COVID-19 wedi tarfu ar fecanweithiau a oedd yn effeithiol o'r blaen ar gyfer ymgysylltu a chyflenwi'r Fframwaith. Myfyriodd un cyfranogwr ar y newid hwn, gan ddweud: "Yn anffodus, rwy'n credu bod rhywfaint o'r rhythm braf hwnnw o hidlo i lawr a hidlo i fyny wedi'i golli o ganlyniad i COVID" [FF6]. Nododd eraill yr ôl-groniad mewn ymatebion i ymgynghoriadau: "Yna aethom i mewn i COVID. Yna roedd yn 'O wel, fe arhoswn i Defra ei wneud'. Wel wrth gwrs nid yw Defra wedi'i wneud" [FF8]. Mewn ymateb i'r ôl-groniad hwn a'r adnoddau sydd ar gael i bartneriaid y Fframwaith, roedd heriau wrth gadw ffocws partneriaid ar AHW (gweler hefyd Adran 3.1.4).

Yn ogystal â chydabod effaith aflonyddgar ffactorau allanol, disgrifiodd y cyfranogwyr ystod o heriau eraill a effeithiodd ar gyflawni egwyddorion a blaenoriaethau'r Fframwaith. Roedd y rhain yn cynnwys ffocws cyfyngedig ar orfodi a diffyg sylfaen dystiolaeth gadarn wrth weithredu'r Fframwaith a thystiolaeth gyfyngedig o ganlyniadau pendant y Fframwaith. Tynnodd cyfranogwyr sylw hefyd at ostyngiad mewn momentwm, mecanweithiau atebolrwydd gwan, ymgysylltiad sectoraidd bratiog, gwelededd a dylanwad gwleidyddol cyfyngedig yr AWHF a'r angen am fwy o wydnwch. Trafodir y cyfyngiadau hyn ymhellach yn yr adrannau canlynol.

3.1.2.4.1 Gorfodi cyfyngedig a monitro cadarn o'r Fframwaith

Roedd y cyflawniadau cyfyngedig o ran 'gorfodi safonau' yn destun pryder arbennig i sawl cyfranogwr, fel y pwysleisiwyd gan un cyfwelai:

“Rwy’n credu mai’r pumed [egwyddor y Fframwaith] yw gorfodi rheoliadau’n effeithiol. Yn fy marn i, rwy’n credu bod hynny wedi gwaethygu llawer dros ddeng mlynedd. Mae wedi sefyll yno fel egwyddor Fframwaith, ond nid yw wedi cyflawni’r hyn y bwriadwyd iddo ei gyflawni, sef cynnal y gallu hwnnw” [CYF6].

Yn yr un modd, cyfyngiad rheolaidd i lawer o gyfranogwyr, gan gynnwys ymatebwyr yr holiadur (roedd 3 yn anghytuno ac roedd 2 yn niwtral pan ofynnwyd iddynt a oedd y Fframwaith wedi datblygu fframwaith monitro a gwerthuso cadarn), oedd monitro a gwerthuso’r Fframwaith. Mynegwyd hyn fel rhwystredigaeth ynghylch diffyg allbynnau pendant a mesuradwy clir. I rai roedd y rhwystredigaeth hon yn sylweddol: “Pe baech chi’n gofyn i mi enwi un peth rydyn ni wedi’i gyflawni yn ystod y deng mlynedd diwethaf, mae’n debyg na allwn i.” [CYF3]. Cysylltodd sawl cyfranogwr hyn ag anhawster angori’r Fframwaith mewn ymarfer sy’n seiliedig ar dystiolaeth, gan nodi nad oedd y pwyslais cynnar ar ddata a dadansoddi wedi’i gynnal:

“Mae’r strategaeth yn dweud y bydd ganddyn nhw [GFf] sylfaen dystiolaeth gref. Beth mae hynny’n golygu? Beth yw’r sylfaen dystiolaeth? Sut mae’n cael ei chofnodi?...Heb wneud dim o hynny, dim ond y llywodraeth yn cael sgwrs gyda’i hun ydyw ac yna’n dweud wrth bawb beth mae hi wedi’i benderfynu...” [FF15].

Cysylltodd cyfranogwyr eraill hyn â diffyg nodau mesuradwy clir a mecanweithiau atebolrwydd cyfyngedig yn y Fframwaith. Fel yr eglurodd un: “Byddai’n dda cael ychydig mwy ynddo [Y Fframwaith] o sut y bydd y Llywodraeth yn cael ei dwyn i gyfrif ac ychydig mwy o fanylion am sut maen nhw’n mynd i’w gyflawni” [FF21]. Mae hyn yn gyson â barn cyfranogwyr (gweler Adran 3.1.2.3) er bod y Fframwaith wedi cael effaith, roedd mesur effeithiolrwydd nodau ac egwyddorion cyffredinol y Fframwaith yn heriol. Adleisiwyd hyn mewn sawl myfyrdod, gan gynnwys cyfranogwyr y GFf, a ddywedodd: “...mewn gwirionedd beth ydym ni wedi’i gyflawni ac os edrychwch chi ar y canlyniadau strategol, wel maen nhw’n amwys ac yn aneglur iawn, felly mewn gwirionedd sut fydddech chi’n dweud o’i gymharu â 2014 sut rydym ni wedi cyflawni’r rheini” [FF4].

3.1.2.4.2 Momentwm a gwydnwch cyfyngedig

Arweiniodd cylch gwaith eang y Fframwaith a datblygiadau yn y tîm llywodraethu, i rai cyfranogwyr, at ddiffyg momentwm wrth gyflawni’r Fframwaith. Mynegwyd rhwystredigaeth ynghylch y canfyddiad o fod prosesau gosod blaenoriaethau yn farwaidd, gyda rhai cyfranogwyr yn galw am gamau mwy pendant. Er enghraifft, esboniodd un cyfranogwr: Ymddengys ein bod yn y cylch diddiwedd hwn o ludo nodiadau gludiog ar fwrdd ar gyfer y blaenoriaethau ac roedd awydd i ddweud, gadewch i ni fwrw ymlaen â’r peth” [FF6]. Yn gysylltiedig â hyn, cwestiynodd rhai cyfranogwyr welededd a gwydnwch y Fframwaith yn wyneb blaenoriaethau gwleidyddol newidiol. Roedd pryder bod ei broffil bellach yn rhy isel i sicrhau ei barhad na’i berthnasedd dros amser, fel yr eglurir yma: “Dydw i ddim yn meddwl ei fod yn ddigon uchel iddyn nhw [Gweinidogion Llywodraeth Cymru] boeni a yw yno ai peidio” [CYF3].

Er bod llawer o gyfranogwyr wedi gwneud sylwadau bod y cylch 10 mlynedd yn effeithiol (gweler Adran 3.1.2.1), o ystyried amcanion uchelgeisiol y Fframwaith, dadleuodd eraill y

gallai'r diffyg momentwm ddangos bod y cyfnod hwn yn rhy hir. Tynnodd rhai cyfranogwyr sylw at yr angen am fwy o addasrwydd. Gwelwyd bod gwerth y Fframwaith yn lleihau pan ddaeth manylion strategol yn rhy sefydlog, yn enwedig yng ngwyneb digwyddiadau fel ymadawiad y DU o'r UE ac achosion o glefydau, fel yr eglurodd un cyfranogwr: "Os oes gennych chi Strategaeth fanwl iawn, yn enwedig sydd ar waith am gyfnod mor hir, yn gyflym iawn bydd y Strategaeth yn dyddio...ac rwy'n credu mai dyna sydd wedi digwydd gyda'n Strategaeth ni" [CYF5].

3.1.2.4.3 Anghydbwysedd ym mlaenoriaethau sector y Fframwaith

Nodwyd ymgysylltiad sectoraidd bratiog yn Adran 3.1.2.3. Nid oedd y cynnydd o ran atal clefydau a gwella iechyd mewn anifeiliaid "amaethyddiaeth a fferm" (gweler Adran 3.1.2.3) yn amlwg i'r rhan fwyaf o gyfranogwyr mewn perthynas â lles anifeiliaid a sectorau anifeiliaid nad ydynt yn fferm [CYF2]. Tynnodd sawl cyfranogwr cyfweiliadau a grwpiau ffocws sylw at y ffocws cyfyngedig ar les anifeiliaid anwes, gan gynnwys anifeiliaid anwes egsoftig a chadw cŵn yn gyfrifol. Roeddent yn dadlau nad oedd y ffocws a roddwyd yn y Fframwaith yn gyson â phoblogaeth yr anifeiliaid na diddordeb y cyhoedd yn y materion hyn. Er bod 2 ymatebydd holiadur hefyd yn teimlo bod mwy o ffocws ar iechyd nag ar les, nododd 5 cyfranogwr fod y ffocws yn gytbwys. Cynigiodd y data ansoddol fewnwelediad cyfoethocach ^[troednodyn17] i bryderon penodol i'r sector a thynnu sylw at feysydd o esgeulustod canfyddedig nad oeddent mor weladwy yn ymatebion yr arolwg, yn enwedig o ystyried cyfyngiadau maint bach y sampl arolwg (gweler Adran 2.7).

3.1.3 Llywodraethu'r fframwaith

Gofynnwyd i bob cyfranogwr fyfrio ar y mecanweithiau a oedd yn cefnogi cyflawni'r Fframwaith. Yn unol â dogfen y Fframwaith, trafodwyd a nodwyd gan gyfranogwyr nifer o fecanweithiau fel rhai pwysig, megis y strwythur llywodraethu; rhwydweithiau partneriaeth; cronfeydd data; a'r strategaeth gyfathrebu (gan gynnwys y Cynllun Gweithredu [IP] blynyddol). Myfyriodd cyfranogwyr ar rolau a chyfrifoldebau y GFf a Thîm Monitro'r Fframwaith a sut mae dylanwad yn cael ei arfer ar draws y Fframwaith o fewn y strwythur llywodraethu, a ystyrir yma. Archwilir eu rôl mewn cydweithio ac ymgysylltu â rhanddeiliaid a chyfathrebu ymhellach yn yr adran ganlynol.

3.1.3.1. Grŵp Fframwaith

Yn unol â Chylch Gorchwyl (ToR) y GFf (gweler Adran 1.2), mae dadansoddiad o ddogfennau ac ymatebion cyfranogwyr yn dangos bod yr ymrwymadau a'r gweithgareddau a gynhaliwyd i gwmpasu'r cylch gwaith hwn wedi bod yn helaeth. Fel yr eglurodd un aelod:

Troednodiadau

[17] Yn aml, mae arolygon yn casglu safbwyntiau arwynebol neu gyffredinol, tra bod cyfweiliadau a grwpiau ffocws yn caniatáu i gyfranogwyr ymhelaethu ar eu safbwyntiau ac egluro ystyr.

“Mae ein cylch gwaith yn enfawr, felly mae popeth [yn AHW] yn berthnasol” [FF1].

Cadarnhawyd ehangder a chymhlethdod y gwaith gan aelodau'r GFf yn y grŵp ffocws a'i gydnabod gan rai cyfranogwyr eraill. Mae hefyd yn amlwg yng nghofnodion cyfarfod y GFf sy'n manylu ar weithgareddau yn amrywio o gyfarfod â'r Gweinidog a chymryd rhan mewn Byrddau lefel uchel (e.e. CHAWG, SHAWG, cyfarfod pedwar Cadeirydd DEFRA, Grwpiau Gwaith Bwrdd Crwn yr UE) i fynychu cyfarfodydd diwydiant (e.e. Bwrdd y Diwydiant Bwyd a Diod) a digwyddiadau allweddol (e.e. Sioe Frenhinol Cymru, Ffair y Gwanwyn, Cynhadledd AHLVA). Roedd cyfarfodydd y GFf yn cynnwys ymgysylltu ag amrywiol bartneriaid a rhanddeiliaid ar ystod eang o faterion AHW (e.e. Menter a Busnes, Cadeirydd Is-grŵp BDV, Tîm Polisi Bwyd, Cadeirydd Bwrdd Iechyd a Lles Anifeiliaid Lloegr, Pennaeth Cynllunio Egsotig a Chynllunio Wrth Gefn (Llywodraeth Cymru) a Phennaeth yr Is-adran Datblygu Gwledig (Llywodraeth Cymru). Manylodd yr aelodau hefyd ar ymateb i geisiadau am adborth ac arweiniad ar amrywiaeth o bynciau arbenigol, gan gynnwys datblygiadau polisi a dyrannu cyllid.

Mae rhai o'r gweithgareddau hyn yn rhan o'u rolau allanol, sy'n hwyluso'r cysylltiad rhwng y Fframwaith a rhanddeiliaid y diwydiant. Fodd bynnag, tynnodd aelodau y GFf sylw at y ffaith nad oedd yr amser sydd ar gael i gymryd rhan yn y gweithgareddau hyn (yn unol â'r tâl a dderbyniwyd) yn gyson â'r llwyth gwaith sy'n cynyddu. Gall y cyfeiriad at "cynyddu" fod yn gysylltiedig â chylch gwaith eang y Fframwaith o ran rhywogaethau a sectorau a'r angen i ymateb i newidiadau sylweddol a brys yn y sector. Mae'n amlwg yng nghofnodion y GFf, lle'r oedd canlyniadau cadarnhaol wrth ymateb i fater (e.e. TB), bod y grŵp yn awyddus i gynnal y momentwm hwnnw, ond roedd hyn yn gwrthdaro â'r angen i ymateb i sectorau a datblygiadau eraill (e.e. aflonyddu da byw, lles anifeiliaid anwes, feirws y Tafod Glas (BTV)).

Nododd rhai cyfranogwyr fod y GFf wedi'i nodweddu gan frwdfrydedd a synnwyr craff o bwrpas o'i sefydlu. Fe'i rhagwelwyd fel corff "proffil uchel", "gweladwy" a rhagweithiol a oedd yn ganolog i gyflawni'r Fframwaith newydd [FF4]. Thema gyson oedd y gwerth a briodolir i gyfansoddiad annibynnol ac arbenigol y GFf. Ystyriwyd yr annibyniaeth hon yn ganolog i'w hygrededd a'i heffeithiolrwydd fel cyfryngwr rhwng y llywodraeth a rhanddeiliaid ehangach. Fel yr eglurodd un cyfranogwr:

“roedd [Prif Swyddog Milfeddygol Cymru] ar y pryd eisiau rhywbeth a oedd yn eithaf bach ond gydag annibyniaeth arbenigol ac a oedd yn wirioneddol hanfodol, arbenigwyr annibynnol â safbwyntiau gwrthrychol a allai yn y bôn roi cyngor, rhoi barn ond roedd yn safbwynt gwrthrychol ac yn y bôn mynd o siarad i wneud cyn gynted â phosibl a dwi'n meddwl mai dyna oedd y peth allweddol” [CYF4].

Cytunodd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr i'r holiadur fod y GFf wedi cyflawni ei rôl yn effeithiol fel y'i nodir gan eu ToR a'r [IP 2022 i 2024](#) [n=4/7] ac wedi cefnogi gweithredu'r Fframwaith [n=5/7]. Esboniodd un ymatebydd ei werth mewn bod “... yn gallu cynnig cyngor annibynnol i'r diwydiant wrth i bolisiâu gael eu datblygu a nodau iechyd a lles anifeiliaid gael eu symud ymlaen” [H2]. Disgrifiwyd y swyddogaeth gynghori polisi hon gan gyfranogwyr eraill fel “cyfaill beirniadol” [FF5] a “seinfwrdd” [FF4] a “chefnogi'r ddarpariaeth, y gweithrediad a datblygiad y polisi o amgylch y Fframwaith” [CYF5]. Gwelwyd bod hyn yn darparu'r swyddogaeth ddeuol o herio a dilysu. Fel yr eglurodd un cyfwelai: “Maen nhw [GFf] yn dwyn pobl fel fi i gyfrif...Maen nhw'n fy herio [saib] mae'n gymysgedd o herio a chefnogi” [CYF6].

Roedd aelodau'r GFf yn gweld eu rôl fel un sy'n gwella dylanwad OCVO o fewn prosesau polisi, yn enwedig pan oedd argymhellion yn cyd-fynd ag amcanion OCVO. Fe wnaethant amlygu, er enghraifft, fanteision eu rôl wrth gynghori ar y [Cynllun Ffermio Cynaliadwy](#) (SFS), gan awgrymu bod eu hadborth wedi rhoi sefyllfa gryfach i OCVO i ymgorffori AHW yn y Cynllun [FF4]. Dadleuodd aelod arall, pe bai eu cyngor wedi'i geisio'n gynharach, y gallai fod wedi "osgoi llawer o'r peryglon gwleidyddol" yr oeddent yn eu gweld fel rhai a gododd yn y Cynllun hwn.

Roedd y cyfwelai a rhai cyfranogwyr rhanddeiliaid yn gweld bod y GFf presennol yn hwyluso deialog a gwneud penderfyniadau ar y cyd, yn ogystal â galluogi, ar adegau, dolen adborth effeithiol rhwng gweision sifil, gweinidogion a thu hwnt. Cafodd eu rôl fel cyfrwng ar gyfer cyfathrebu ac ymgysylltu â rhanddeiliaid, gan gynnwys cyfleu negeseuon yn fwy credadwy nag actorion y llywodraeth, er enghraifft i ffermwyr, ei chanmol gan sawl cyfwelai. Yn y modd hwn, roedd rhai cyfranogwyr yn ystyried bod y GFf yn symud i fwrdd o'r grŵp llywio mwy anhyblyg a'r modelau rheoli o'r brig i lawr i wneud penderfyniadau cydweithredol ar lefel leol. Nododd un cyfwelai ddull Sir Benfro o reoli clefydau (TB) statudol, a noddwyd gan y Fframwaith, fel enghraifft o fodel llywodraethu llwyddiannus yn seiliedig ar gonsensws. Mae rhagor o wybodaeth am y dull hwn ar gael yng [Nghynllun Cyflawni Rhaglen Dileu TB Cymru 2023 i 2028](#).

Tynnodd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr sylw at werth rhwydweithiau lleol sefydledig, sefydliadau diwydiant a grwpiau cynghori wrth ymestyn cyrhaeddiad y GFf. Roedd cofnodion y GFf a [IP 2022 i 2024 \(tudalen 6\)](#) yn dangos tystiolaeth o gyfnwid gwybodaeth, data neu adborth ar amrywiaeth o faterion AHW ac ymgysylltiad y GFf â grwpiau fel Cyswllt Ffermio, undebau ffermio, Grŵp Iechyd a Lles Anifeiliaid Cnoi Cil, Cymdeithas Milfeddygol Prydain, Rhwydwaith Lles Anifeiliaid Cymru [AWNW] a Grŵp Lles Anifeiliaid Anwes Cymru [CAWGW]. Ystyriwyd y grwpiau hyn yn hanfodol ar gyfer cael mynediad at arbenigedd ehangach ar lawr gwlad a sicrhau bod gwaith y GFf yn cael ei lywio gan y rhai sydd â phrofiad uniongyrchol; rhywbeth na allai cyfansoddiad y GFf ar ei ben ei hun ei gyflawni bob amser. Myfyriodd un cyfranogwr: "Grwpiau fel AWWN yw'r 'bobl ar lawr gwlad'... nid oedd gan Panel y Fframwaith [saib] roedd yr arbenigedd oedd ganddynt yn dda iawn, ond nid oedd ganddynt grŵp mawr o bobl i ysgrifennu atynt a dweud, 'Allwch chi roi eich barn i ni?'" [FF6].

Ar y cyfan, mae ymatebion y cyfranogwyr a mewnwleidiadau i ddogfennau yn dangos bod y GFf mewn sawl ffordd wedi cyflawni ei ddiben a fwriadwyd fel yr amlinellir yn y ToR. Fodd bynnag, gwnaeth rhai cyfranogwyr wahaniaethu ynghylch effeithiolrwydd y GFf cyn ac ar ôl COVID-19, gyda'r cyntaf yn cael ei ystyried yn fwy effeithiol. Dadleuodd cyfranogwyr eraill fod amwysedd yng nghwmpas y ToR a'r Fframwaith wedi gadael eu rôl yn agored i ddehongliad, gan ei gwneud hi'n anodd gwerthuso eu heffeithiolrwydd. Bydd y cyfyngiadau hyn yn cael eu trafod ymhellach yn Adran 3.1.3.3.

3.1.3.2. Y Tîm Monitro

Roedd y cyfranogwyr yn ystyried yn eang bod y Tîm Monitro, sy'n cynnwys swyddogaethau ysgrifenyddol wedi'u lleoli o fewn Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol (OCVO), yn gwella

cydlynu, ymatebolrwydd a pharhad strategol y Fframwaith. Roedd y rhan fwyaf o gyfranogwyr yr holiadur, er enghraifft, yn gwerthfawrogi rôl y Tîm Monitro wrth fynd i'r afael â blaenoriaethau AHW (n = 5/7) ^[troednodyn18]. Roedd cyfranogwyr eraill yn ystyried swyddogaeth ddeuol yr ysgrifenyddiaeth o gefnogi'r GFf a goruchwylio'r Fframwaith a datblygiadau AHW o fewn OCVO yn gryfder.

Roedd cyfraniad yr ysgrifenyddiaeth at ddeialog polisi a chyfathrebu rhynglywodraethol yn cael ei werthfawrogi'n fawr gan rai cyfranogwyr. Esboniodd un cyfranogwr grŵp ffocws eu bod wedi canfod bod y Tîm Monitro yn "fedrus iawn wrth gyfeirio cwestiynau'n uniongyrchol a chael atebion naill ai'n syth at y gweinidog, naill ai at gydweithwyr mewn mannau eraill yn y llywodraeth neu drwy'r panel yn eu cyfarfodydd..." [FF6]. Aeth y cyfranogwr ymlaen i ddweud eu bod yn teimlo bod y Tîm Monitro wedi "gwneud gwaith eithaf da o sianelu pethau'n dda iawn cyn COVID" [FF6]. Mae'r pwynt hwn yn tanlinellu rhaniad cyffredin a wnaed gan lawer o gyfranogwyr, sy'n awgrymu bod y Fframwaith a'i weithrediad yn well cyn COVID-19, oherwydd yr amrywiol aflonyddwch a gafwyd yn ystod y pandemig ac wedi hynny (gweler hefyd Adran 3.1.2.4). Esboniodd cyfwelai yr effaith ar y Tîm Monitro fel "fel storm ofnadwy o lawer o bethau gwahanol sydd oll wedi digwydd ar yr un pryd mewn ffordd... Rwy'n credu eu bod wedi gwneud gwaith da iawn dim ond i'w gadw i fynd" [CYF4]. O ganlyniad, tynnodd cyfranogwyr sylw at sawl her llywodraethu a meysydd i'w gwella, a drafodir yn yr adran ganlynol.

3.1.3.3. Heriau wrth lywodraethu'r Fframwaith a meysydd i'w gwella

Nododd y cyfranogwyr sawl maes lle gellid gwella llywodraethu'r Fframwaith. Roedd y rhain yn cynnwys mynd i'r afael â chyfyngiadau ymarferol a strwythurol megis cyfyngiadau adnoddau, egluro cylch gorchwyl y GFf a'r ddolen adborth wan, fel y trafodir yn yr adrannau canlynol.

Awgrymodd rhai o'r sawl a gafodd gyfweiliad fod ffactorau mewnol ac allanol wedi effeithio ar gapasiti'r Tîm Monitro, a bod hynny yn ei dro wedi effeithio ar gyflawni amcanion y Fframwaith. Er bod lansio'r Fframwaith wedi creu cryn frwdfrydedd, nid oedd y momentwm cychwynnol hwnnw bob amser yn cael ei gyd-fynd â chefnogaeth strwythurol nac eglurder parhaus o ran pwrpas, yn ôl rhai cyfranogwyr. Er enghraifft, mae'r Fframwaith (2014, tudalen 14) yn nodi rôl y Tîm Monitro fel: "cadw cofnod canolog o'r agenda datblygu data a chydlynu'r strategaeth gyfathrebu". Fodd bynnag, ychydig o gyfranogwyr Llywodraeth Cymru a'r GFf a drafododd y defnydd o gronfa ddata rhanddeiliaid neu gardiau tystiolaeth data. Y bwriad oedd iddynt gefnogi agenda data a chyfathrebu'r Fframwaith (gweler Adran 1.3). Nid oedd llawer o gyfranogwyr rhanddeiliaid yn gwybod eu bod yn bodoli neu awgrymon nhw nad oeddent yn cael eu defnyddio i wella cynhwysiant ac ymgysylltiad rhanddeiliaid (gweler Adran 3.1.4.4). O ganlyniad, dadleuodd rhai cyfranogwyr nad oedd y

Troednodiadau

[18] Roedd hyn yn cymharu â 3 allan o 7 ymatebydd yn gwerthfawrogi rôl y Grŵp Fframwaith wrth fynd i'r afael â blaenoriaethau AHW.

strategaeth gyfathrebu yn cyrraedd cynulleidfia amrywiol y Fframwaith a bod rhai rhanddeiliaid eisiau mwy o ymgysylltiad.

Nododd aelodau'r GFf a chyfranogwyr eraill y grŵp ffocws amwysedd ynghylch rôl y GFf, y disgwyliadau a'r llwybrau y mae dylanwad yn cael ei arfer. Er gwaethaf canllawiau ffurfiol a amlinellwyd yn y ToR a dogfennau Fframwaith eraill, roedd y GFf yn dymuno eglurder pellach ar eu rôl (D: dogfen y GFf heb ei chyhoeddi Ionawr 2025). Nododd cyfranogwyr y GFf fod eu cylch gorchwyl i bob golwg wedi ehangu, er gwaethaf adnoddau cyfyngedig (tâl am 20 diwrnod y flwyddyn) i gyflawni'r rôl hon. Er bod cyfranogwyr y GFf wedi mynegi diddordeb brwd mewn mynd i'r afael â materion AHW newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg ac ehangu eu dylanwad i gyflawni'r Fframwaith, roeddent yn cydnabod nad oedd hyn yn gydnaws â'r adnoddau sydd ar gael i wneud hynny.

Nid oedd ToR y GFf yn darparu'r tryloywder a ddymunwyd gan sawl cyfranogwr. Roedd hyn yn cynnwys eglurder ar y berthynas rhwng y GFf a'r Tîm Monitro. Fel yr holodd un cyfranogwr: "A yw'r grŵp iechyd a lles anifeiliaid mewn gwirionedd yn cynghori OCVO neu a yw OCVO yn dweud wrthyn nhw, 'Rydyn ni eisiau i chi weithio ar hyn'?" [FF16]. Ailadroddwyd yr ansicrwydd hwn gan gyfranogwr o'r GFf, a dynnodd sylw at yr amwysedd ("Dydych chi ddim yn gwybod beth maen nhw [OCVO] yn ei ddisgwyl") a dadleuodd fod eisiau rolau a chyfeiriad cliriach gan OCVO.

Roedd llawer o gyfranogwyr eisiau mwy o dystiolaeth o ddylanwad y GFf wrth yrru'r Fframwaith. Roedd eu hymholiadau'n gysylltiedig ag absenoldeb dolen adborth a oedd yn cyfleu gwerth ac awdurdod y GFf. Esboniwyd pwysigrwydd dolen adborth gan un aelod o'r GFf hefyd:

"os yw Llywodraeth Cymru neu efallai OCVO yn benodol yn meddwl ein bod ni'n gyfrwng pwysig fel y ffrind beirniadol hwnnw...dydyn ni ddim yn cael yr adborth hwnnw i ddweud, 'Wyddoch chi beth? Y PP [ymateb i'r ymgynghoriad] hwnnw a gyflwynwyd gennych chi ar gyfer SFS [y Cynllun Ffermwyr Cynaliadwy]...rydych chi wedi gwneud gwahaniaeth yno' ...nid oddi ar y cofnod, ond yn y cyfarfod dywedwch wrthym ei fod yn ddylanwadol iawn" [FF5].

Codwyd y cwestiwn o ddylanwad hefyd gan gyfranogwyr rhanddeiliaid, gydag un yn dadlau bod grwpiau sector eraill yn darparu "cefnogaeth gysylltiedig well" [FF24] i Lywodraeth Cymru. Dangosydd allweddol o ddylanwad y GFf, i lawer o gyfranogwyr, oedd ymgysylltu uniongyrchol â Gweinidogion. Tynnodd bron pob aelod o'r GFf sylw at werth eu cyfarfod wyneb yn wyneb blynyddol blaenorol gyda'r Gweinidog, a oedd wedi dod i ben ers hynny:

"wel mae gennym ni Ddirprwy Brif Weinidog nawr sydd hefyd yn Weinidog Materion Gwledig ac mae ei bortffolio yn enfawr, felly mae'n fater o ddod o hyd i'r amser mewn gwirionedd. Soniodd FF5 [cyfranogwr y grŵp ffocws] am y bwrdd crwn yn gynharach ac mae'n ymwneud â hynny hefyd, ond mae esgus bob amser. Dydw i ddim wedi cwrdd, [saib] Dw i'n meddwl ei bod hi'n ddwy flynedd bellach ers i mi gwrdd â... [y cyn Ysgrifennydd Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig] ddiwethaf, felly dydy e ddim yn ddigon da mewn gwirionedd" [FF1].

Mae'r enghreifftiau hyn yn tanlinellu pryderon ehangach gan lawer o gyfranogwyr ynghylch gwelededd a chyfathrebu'r GFf. Hyd at 2023, cyhoeddwyd cofnodion cyfarfodydd y GFf ar wefan Llywodraeth Cymru. Er nad oedd llawer o gyfranogwyr yn ymwybodol o'u hargaeledd, i rai eraill, cododd absenoldeb cofnodion cyfarfodydd bryderon ynghylch tryloywder y GFf a cholli momentwm. I un cyfwelai, roeddent yn teimlo ymdeimlad o flinder (e.e. sylw cyfyngedig i'r Fframwaith y tu allan i gyfarfodydd) a llai o ymgysylltiad strategol mewn cyfarfodydd gan y GFf, gan eu harwain i awgrymu bod y GFf wedi:

“wedi dod i ddiwedd y ffordd honno ac rwy'n credu bod angen hwb newydd arnyn nhw. Mae angen rhyw fath o [saib] gatalydd arnyn nhw i'w cael nhw'n ôl i'r hyn maen nhw'n ei wneud a pham” [CYF2].

Er gwaethaf yr heriau o ran dilyniant, ystyriwyd aelodaeth gylchdroi'r GFf (gweler [Adroddiad Cynnydd AWPW Blwyddyn 1, tudalen 4](#)) gan rai cyfranogwyr fel cyfle i chwistrellu syniadau newydd ac ehangu cynrychiolaeth. Gwnaed sylwadau dro ar ôl tro ar faint ac aelodaeth y GFf gan gyfranogwyr a oedd yn dymuno cynrychiolaeth ehangach o sectorau'r Fframwaith. Roedd amwysedd ynghylch pa mor dda yr oedd y GFf yn cynrychioli sectorau'r Fframwaith a'r set sgiliau angenrheidiol yn glir ymhlith ymatebwyr yr holiadur ^[troednodyn19]. Adleisiwyd hyn hefyd gan lawer o gyfranogwyr eraill. Soniwyd nad oedd y sector anifeiliaid anwes, yn benodol y sectorau pysgod ac ymlusgiaid, yn cael ei gynrychioli [H5]. Roedd y sylwadau hyn yn adlewyrchu'r anghydbwysedd a nodwyd yn flaenorol mewn cynrychiolaeth a gosod agenda, gyda rhai materion anifeiliaid fferm yn cael eu gweld yn dominyddu agenda'r Fframwaith.

I rai cyfranogwyr a oedd wedi ymgysylltu â'r GFf, roedd y trafodaethau eu hunain yn cael eu hystyried yn rhy weithredol neu'n canolbwyntio'n rhy gul ar faterion fel dileu clefydau (e.e. adweithyddion TB). Cymharodd rhai cyfranogwyr y GFf â grwpiau AHW cynharach, mwy, gan ddadlau bod aelodaeth y GFf a'r broses benodi yn lleihau ymgysylltiad ac yn gwanhau cysylltiadau strategol mewn rhai sectorau. Fel yr eglurwyd gan un cyfranogwr: "Nawr mae'n teimlo fel pe bai penderfyniadau'n cael eu gwneud...gyda llai o bwyslais ar ddull rhwydwaith ehangach ac ymgysylltiad ehangach â rhanddeiliaid cyn gwneud penderfyniadau" [FF15]. I'r gwrthwyneb, nododd eraill yr heriau blaenorol (megis trafodaeth â ffocws, cyflawni a chanlyniadau) o ymgysylltu â grŵp cynghori mwy, gan awgrymu bod cyfyngiadau hefyd i'r dull hwn.

Troednodiadau

[19] Pan ofynnwyd, i ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiad hwn: 'Mae Grŵp Fframwaith AHW yn cynnwys yr aelodau mwyaf priodol [e.e. yn darparu cynrychiolaeth o'r sector a'r set sgiliau]'? o'r 7 ymatebydd, anghytunodd 3 ymatebydd, nid oedd 2 yn cytuno nac yn anghytuno, cytunodd 1 yn gryf a dewisodd 1 'Ddim yn gwybod'.

3.1.4 Cydweithio ac ymgysylltu mewn partneriaeth

Mae gweithio mewn partneriaeth a deall a derbyn rolau a chyfrifoldebau yn ganolog i egwyddorion y Fframwaith. Gwelwyd tystiolaeth o'r awydd am waith partneriaeth a'i fanteision ar draws grwpiau cyfranogwyr. Mae'r adran hon yn archwilio sut mae partneriaid a rhanddeiliaid wedi cymryd rhan yn y broses ymgysylltu a'r bylchau y maent wedi'u nodi.

3.1.4.1. Ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwaith partneriaeth effeithiol

Mae cofnodion y GFf yn tystio i ystod eang o ymgysylltiadau ag amrywiaeth o bartneriaid a rhanddeiliaid (gweler Adran 3.1.1.3). Nodwyd a chanmolwyd yr ymgysylltiad ehangach rhwng rhanddeiliaid, y GFf a Llywodraeth Cymru gan lawer o gyfranogwyr. Crynhodd un cyfwelai'r sefyllfa bresennol fel a ganlyn:

"Felly, mae popeth yn gweithio. Na, mae'r berthnasoedd yn eithaf da ar hyn o bryd. Y grwpiau lles a phethau fel hynny a'r undebau ffermio, rydyn ni mewn lle da mewn gwirionedd. Rydyn ni'n ymddangos yn gweithio'n dda ar y cyd â gwahanol lywodraethau, gydag undebau ledled y DU. Mae'n teimlo fel ein bod ni mewn lle digon da ar hyn o bryd" [CYF2].

Awgrymodd cymariaethau a wnaed gan gyfranogwyr rhwng Cymru a rhanbarthau eraill y DU fod Cymru wedi elwa o berthnasoedd gwaith agosach, a oedd yn ôl pob tebyg wedi'u dylanwadu gan ei graddfa lai. Nododd un cyfranogwr: "Byddwn i'n dweud bod perthynas waith dda iawn a chyfnawid gwybodaeth nad wyf o reidrwydd yn ei gweld yn Lloegr" [FF18].

Yn unol â'r nod ar gyfer perchnogaeth rhanddeiliaid o'r Fframwaith, nododd rhai cyfranogwyr hwyluso a datblygu gwaith partneriaeth rhwng rhanddeiliaid. Roedd y grŵp rhanddeiliaid Cadw Cŵn yn Gyfrifol a gefnogir gan Lywodraeth Cymru yn un enghraifft a ddyfynnwyd:

"...roedd yn eithaf amlwg y ffordd roedd y grwpiau bellach yn dechrau siarad rhyngddynt eu hunain mewn gwirionedd, heb wthio Llywodraeth Cymru i'r ochr yn llwyr ond nid oedd angen i Lywodraeth Cymru fod yno drwy'r amser....Felly, rwy'n credu y gall grwpiau rhanddeiliaid weithio ac os cânt yr awyrgylch cywir gallant ddechrau cael endid eu hunain lle gall y llywodraeth, nid rhoi'r gorau iddi mewn ffordd, ond eistedd yn ôl a gwrando" [FF2].

Mae'r dystiolaeth yn awgrymu bod ymgysylltiad rhanddeiliaid yn dda iawn i lawer o gyfranogwyr a bod y manteision yn ddwyffordd. Yn arbennig, mae'r dogfennau a sylwadau'r cyfranogwyr yn dangos bod y sectorau y mae aelodau'r GFf yn eistedd ynddynt (e.e. milfeddygol, ffermio) fwyaf tebygol o fod yn ymwneud â'r Fframwaith.

Pwysleisiodd rhai cyfranogwyr fod partneriaethau strwythuredig o'r fath yn cael eu hwyluso gan sianeli cyfathrebu clir a oedd yn helpu rhanddeiliaid i lywio integreiddio polisïau. Lle mae rhanddeiliaid yn cael eu cynrychioli gan undebau, rhwydweithiau a chyrff lobïo, fel y diwydiant ffermio ac amaethyddol (a llai felly, anifeiliaid anwes), maent yn fwy tebygol o gael eu cynrychioli mewn gwaith partneriaeth ac ymgysylltiadau â rhanddeiliaid. Nododd un cyfranogwr fod ymgysylltu fel rhan o'r [SFS](#) yn meithrin "perthynas bolisi a pherthynas

gyfathrebu", gan sicrhau aliniad trwy bersonél ymroddedig [CYF1]. Ar yr un pryd, dyfynnodd cyfranogwr o'r GFf yr SFS fel enghraifft lle methodd ymdrechion ymgynghori â "gweithio mewn partneriaeth go iawn" ar y cychwyn [FF4]. Nid oedd y GFf yn teimlo eu bod wedi'u hintegreiddio'n llawn i'r prosesau gwneud penderfyniadau. Mae'r dystiolaeth yn awgrymu bod cydweithio effeithiol yn gymhleth ar draws amryw sectorau a rhanddeiliaid AHW ac yn ddibynnol ar sawl ffactor, a drafodir nawr.

3.1.4.2. Heriau a chynyddu ymgysylltiad i'r eithaf

Roedd yr heriau a godwyd gan gyfranogwyr yn cynnwys adnoddau cyfyngedig gan rhanddeiliaid ar gyfer ymgysylltu; rhai sectorau heb fod yn flaenoriaeth; y diffyg eglurder ynghylch y cyfleoedd sydd ar gael ar gyfer cydweithio; a chapasiti cyfyngedig y GFf (gydag 8 aelod) i gynrychioli pob sector AHF. Cododd llawer o gyfranogwyr bryderon ynghylch pa mor ystyrlon y mae rhai ymgysylltiadau partneriaeth wedi bod, yn enwedig ers pandemig COVID-19, a honnir bod hyn wedi tarfu ar y momentwm sefydledig a'r ddolen adborth a ganmolwyd gan lawer.

Wrth ystyried cynhwysiant, nododd llawer o gyfranogwyr y broblem o or-gynrychiolaeth a than-gynrychiolaeth rhai sectorau a sefydliadau. Cyfeiriodd rhai cyfranogwyr at ymgysylltu fel rhywbeth sy'n cynnwys yr "un lleisiau" [FF9] neu'r "lleisiau uchaf" [FF12, FF6]. Roedd y sylwadau hyn yn gysylltiedig â'r adnoddau sydd ar gael o fewn Llywodraeth Cymru ac ymhlith rhanddeiliaid. Er enghraifft, nododd un cyfranogwr rhanddeiliad: "Y rhai sy'n ymgysylltu fwyaf sydd fwyaf tebygol o fod â'r adnoddau a'r amser mwyaf i ymgysylltu ac mae'r rhai hebddynt yn tueddu i golli allan - sef y rhai rydych chi am gysylltu â nhw mewn gwirionedd, gan eu bod nhw fwyaf mewn perygl o gael eu heffeithio a bod yn anwybodus" [FF20]. Cydnabu cyfranogwr arall yn yr arolwg fod ymgysylltu ac allgymorth y GFf wedi'i "gyfyngu gan yr amser a'r cyllid sydd ar gael" [H2].

Mae datblygu polisïau wedi dangos cydweithio agos rhwng rhai adrannau o Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, roedd y cydweithio mewnol hwn rhwng OCVO ac adrannau eraill y llywodraeth yn llai amlwg i rai cyfranogwyr o Lywodraeth Cymru a rhanddeiliaid. Roedd hyn yn cynnwys adrannau ac asiantaethau sy'n gyfrifol am faterion ehangach sy'n gysylltiedig ag AHW megis amaethyddiaeth, yr economi wledig, iechyd, addysg, troseddu ac anghydraddoldeb cymdeithasol. Roedd rhai cyfranogwyr yn cydnabod absenoldeb Awdurdodau Lleol a'r heddlu mewn gwaith partneriaeth, gan ddadlau bod y Fframwaith wedi methu ar egwyddor cyflawni a gorfodi safonau'n effeithiol. Yn yr un modd, nodwyd diffyg ymgysylltiad rhanddeiliaid cyhoeddus, a oedd yn cael ei gyferbynnu gan gyfranogwyr â nodau'r Fframwaith (e.e. perchnogaeth rhanddeiliaid a gwella hyder y cyhoedd mewn iechyd a bwyd).

Roedd absenoldeb y cyhoedd sy'n berchen ar anifeiliaid anwes yn bryder arbennig i sawl cyfranogwr, o ystyried y twf diweddar mewn perchnogaeth anifeiliaid anwes. Er enghraifft, nododd aelod o'r GFf, "mae'n debyg bod gormod o randdeiliaid anifeiliaid anwes i ddelio â nhw, ond byddent yn hapus iawn i wneud yn siŵr eu bod yn hysbys pe baent yn cael y cyfle i wneud hynny" [FF3]. Esboniodd cyfranogwr arall "Ni fyddai gennyf yr un lefel o

ymgysylltiad [ag yn sectorau AHW eraill] oherwydd nid yw hynny wedi bod yn wir yn hanesyddol ar gyfer anifeiliaid bach, anifeiliaid anwes" [FF14].

Yng ngoleuni'r bylchau ymgysylltu canfyddedig hyn, nid oedd rhai cyfranogwyr yn teimlo bod y GFf yn cyflawni ei rôl. Cyfeiriodd un cyfranogwr at ToR y GFf, gan nodi bod aelodau "yn chwarae rhan allweddol wrth gryfhau'r cysylltiad rhwng Llywodraeth Cymru, ceidwaid da byw, perchnogion anifeiliaid eraill, y proffesiwn milfeddygol a chynrychiolwyr y diwydiant" [FF14]. Daethant i'r casgliad, "Wel, mae arna' i ofn nad yw hynny'n rhywbeth y maent [GFf] wedi'i gyflawni neu'n ei gyflawni ar hyn o bryd" [FF14]. Roedd yr ymatebion amwys gan ymatebwyr yr holiadur hefyd yn cefnogi'r pryderon hyn. Pan ofynnwyd iddynt a oedd y Fframwaith wedi ymgysylltu â'r rhanddeiliaid mwyaf priodol, nid oedd 4 yn cytuno nac yn anghytuno (2 o 7 yn cytuno). Pan ofynnwyd iddynt a oedd ymgysylltiad y GFf yn effeithiol, nid oedd y rhan fwyaf [$n=5/7$] yn cytuno nac yn anghytuno. Gellir esbonio hyn gan ychydig o gyfranogwyr y grŵp ffocws yn nodi nad oeddent yn ymwybodol o'r GFf. Nododd cyfranogwyr eraill ymgysylltiad cyfyngedig neu ddim ymgysylltiad â'r GFf. Mae'r myfyrdodau hyn yn tanlinellu pryderon ehangach ynghylch gwelededd y GFf, ei bresenoldeb ar-lein a hunaniaeth gyffredinol y grŵp, a ystyrir yn Adran Gyfathrebu 3.1.5).

Tynnwyd sylw at gronfa ddata'r rhanddeiliaid yn y Fframwaith fel offeryn allweddol ar gyfer hwyluso ymgysylltiad rhanddeiliaid. Dangosodd dadansoddiad o ddogfennau fod y gronfa ddata rhanddeiliaid wedi'i bwriadu i helpu i ymestyn cyrhaeddiad y Fframwaith [e.e. D: Cofnodion y GFf Mehefin 2014]. Roedd hyn yn cynnwys nodi partneriaid a hwyluso rhwydweithiau effeithiol a gwahodd rhanddeiliaid perthnasol i ystyried ffocws a chymau gweithredu ar flaenoriaethau y cytunwyd arnynt. Er bod hyn i'w gynnal gan yr Ysgrifenyddiaeth, ni nododd unrhyw gyfranogwyr ei fod yn gyfrwng ar gyfer cydweithio; yn hytrach, nid oedd llawer yn gwybod am ei fodolaeth. Esboniodd un cyfranogwr eu bod wedi ymateb i'r gwahoddiad i randdeiliaid gofrestru eu diddordeb yn y gronfa ddata ond na chawsant unrhyw ymateb er gwaethaf eu profiad helaeth yn y sector ffermio. Gall y methiant ymddangosiadol i sefydlu cysylltiadau partneriaeth newydd trwy'r gronfa ddata esbonio'n rhannol pam mae'r anghydbwysedd a nodwyd mewn rhai meysydd blaenoriaeth a sector AHW hefyd yn amlwg mewn ymgysylltiad partneriaeth. Wrth gydnabod y cryfderau a'r cyfyngiadau mewn cydweithio ac ymgysylltu â rhanddeiliaid, awgrymodd cyfranogwyr sawl ffordd o wella ymgysylltiad, a drafodir yn fanylach isod yn Fframwaith y Dyfodol (gweler Adran 3.3).

3.1.5 Cyfathrebu am y fframwaith

Tynnwyd sylw'n gyson at gyfathrebu fel elfen hanfodol wrth gyflawni ac effeithiolrwydd y Fframwaith. Pwysleisiodd y cyfranogwyr bwysigrwydd arferion cyfathrebu clir, cyson a chynhwysol wrth sicrhau bod amcanion y Fframwaith yn cael eu deall, eu cefnogi a'u gweithredu ar draws sectorau. Mae'r adran hon yn archwilio sut mae cyfranogwyr wedi profi'r broses gyfathrebu dros amser, beth sydd wedi gweithio'n dda o ran cyfathrebu a lle mae bylchau'n parhau.

3.1.5.1 Prosesau cyfathrebu effeithiol

Cafodd y pwysigrwydd a roddir ar gyfathrebu a chydweithio â rhanddeiliaid yn y Fframwaith a'r IP eu hadleisio ymhlith rhai cyfranogwyr. Deallwyd bod cyfathrebu'n digwydd trwy sawl sianel: y Fframwaith ei hun, ymgysylltiadau'r GFf â phartneriaid, rhanddeiliaid ac adrannau mewnol Llywodraeth Cymru a chofnodion cyfarfodydd cysylltiedig y GFf a gyhoeddwyd, yr IP, cyfrif cyfryngau cymdeithasol (X, Twitter gynt) a gwefan Llywodraeth Cymru.

Cyfathrebwyd datblygiadau'r fframwaith hefyd trwy erthyglau yn Gwald (cylchgrawn deufisol Llywodraeth Cymru ar gyfer y rhai sy'n ymwneud â ffermio, amaethyddiaeth, coedwigaeth a materion gwledig) a sioeau a digwyddiadau amaethyddol. Profodd rhai cyfranogwyr gyfathrebu effeithiol: "Yn gyffredinol, rwy'n credu bod y cyfathrebu'n eithaf da" [FF12].

Nodwyd cyfathrebu effeithiol gan gyfranogwyr fel cyfleoedd clir i ymgysylltu (e.e. gyda'r GFf a Llywodraeth Cymru), tryloywder ar flaenoriaethau allweddol AHW, teimlo eich bod yn cael eich clywed, eich gwerthfawrogi a derbyn adborth adeiladol, canlyniadau adnabyddadwy o ymgysylltu a chyfleoedd rhwydweithio ehangach.

Dangosodd cofnodion cyfarfodydd y GFf, a oedd ar gael yn gyhoeddus, fod cydweithio mynych rhwng OCVO a'r GFf a gyda sectorau rhanddeiliaid allweddol. Yn amlwg, arweiniodd aelodau'r GFf lawer o waith hyrwyddo ac ymgysylltu'r Fframwaith, trwy fynychu amrywiol gyfarfodydd a digwyddiadau grwpiau diwydiant a rhanddeiliaid. Helpodd y cofnodion hefyd i gyfleu blaenoriaethau a chynnydd y Fframwaith. Fodd bynnag, nid oedd rhai cyfranogwyr yn ymwybodol bod y cofnodion hyn ar gael ar-lein, a gallai hyn fod oherwydd nad ydynt wedi'u cyhoeddi ers 2023. Gall y sylwadau hyn hefyd adlewyrchu'r heriau hygrychedd a brofwyd gan lawer o gyfranogwyr wrth ddefnyddio gwefan Llywodraeth Cymru (gweler Adran 3.1.5.2).

Roedd llawer o'r farn bod y Fframwaith yn cyfleu nodau ac amcanion cyffredinol AHW yn glir, fel y trafodir yn Adran 3.1.2. Er bod barn yn amrywio ynghylch sut i gyfleu'r manylion (e.e. canlyniadau) yn fwy effeithiol, roedd y rhan fwyaf yn dymuno'r angen am eglurder pellach. Er bod y rhai a gyfwelwyd yn teimlo bod y Fframwaith yn fwy defnyddiol na chyfranogwyr y grwpiau ffocws, nododd yr olaf fod yr IP yn cyfleu cyfeiriad a manylion y Fframwaith yn well. Esboniodd un cyfranogwr: "Rwy'n gweld bod y Cynllun yn fwy defnyddiol na'r Fframwaith...[mae'r olaf] yn ôl pob tebyg nid yw mor hawdd i'r rhan fwyaf o bobl yng Nghymru ei ddeall neu ei ddeall yn llawn" [FF11]. Gall hyn egluro'r anghysondeb yn ymatebion yr holiadur. Er bod 3 (o 7) o ymatebwyr yn cytuno'n gyffredinol bod cynnydd y Fframwaith wedi'i gyfleu mewn ffordd briodol, cytunodd 6 (o 7) yn gryf fod yr IP wedi bod yn ddefnyddiol wrth gyfleu ffocws y Fframwaith a chytunodd 4 (o 7) eu bod yn ddefnyddiol wrth gyfleu cynnydd.

Mae dadansoddiad o ddogfennau'n dangos bod yr IP wedi'u bwriadu i gyfleu'r camau gweithredu a'r blaenoriaethau y cytunwyd arnynt ar gyfer gweithredu'r Fframwaith ar draws pob cyfnod. Mae sylwadau'r cyfranogwyr yn awgrymu bod yr IP, i lawer, wedi cyflawni eu bwriad. Siaradodd sawl cyfranogwr am sut roedd elfennau o'r IP a chynlluniau cysylltiedig (e.e. WAWP) yn cyd-fynd â'u rolau proffesiynol, gan bwysleisio eu perthnasedd ymarferol. Roedd y cynlluniau'n cael eu gwerthfawrogi'n arbennig am fynd i'r afael â phryderon rheoleiddio a lles y tu hwnt i amaethyddiaeth, megis gwella goruchwyliaeth o sefydliadau lles anifeiliaid anwes a gwerthiannau anifeiliaid anwes. Nododd ychydig o gyfranogwyr

rhanddeiliaid fod yr agweddau hyn yn uniongyrchol berthnasol i'w gwaith milfeddygol yng Nghymru, gan gynnwys ymdrechion i wella cymwysterau arolygwyr awdurdodau lleol.

Ar y cyfan, roedd llawer o gyfranogwyr yn cydnabod yr IP fel offerynnau gwerthfawr ar gyfer cadarnhau ymrwymadau polisi, hyrwyddo cydweithio rhwng rhanddeiliaid ac ar gyfer gwerthuso a chyfrifoldeb fframwaith. Pwysleisiodd un cyfranogwr eu pwysigrwydd wrth gynnal parhad yng nghanol newidiadau yn arweinyddiaeth y llywodraeth, gan nodi bod y polisïau a'r camau gweithredu strwythuredig yn cyfleu neges sefydlog. Fodd bynnag, nododd eraill y dryswch posibl a achosir gan gydfodolaeth cynlluniau lluosog, sydd wedi rhagflaenu'r Fframwaith:

“Rwy'n credu eu bod nhw [IP] yn achosi ychydig o lanast ar hyn o bryd. Mae'n ddarlun dryslyd rhwng y cynlluniau cyflawni eraill fel y cynllun cyflawni lles anifeiliaid...a chynllun gweithredu'r Fframwaith. Felly, dim ond ailadrodd, dyblygu sydd o'r hyn rydyn ni'n ei ddweud. Rwy'n credu bod risg y bydd rhywun yn codi un ddogfen ac nid y llall ac rwy'n credu bod problem yno. Dydw i ddim yn siŵr iawn a ddylem ni gael cynlluniau gweithredu ac yna cynlluniau penodol i bolisïau hefyd. Amwn i ei fod yn ddarlun dryslyd i'r cyhoedd” [CYF2].

Roedd y pwynt hwn yn gysylltiedig â galwadau cyfranogwyr eraill i wella hygyrchedd IP er mwyn gwella cyfathrebu, fel y trafodir yn Adran 3.1.5.4.

3.1.5.2 Bylchau yn y Strategaeth Gyfathrebu

Mynegodd sawl cyfranogwr fod defnyddioldeb ymarferol y Fframwaith a'r IP wedi'i danseilio gan eu diffyg manylder, eu hanhygyrchedd a'r "holl haenau lluosog hyn o ddogfennaeth". Er bod cyfranogwyr yn cytuno â gweledigaeth a phwrpas y Fframwaith, nododd rhai y gellid cyfleu'r egwyddorion yn well i randdeiliaid. Er enghraifft, perchnogaeth ar y Fframwaith a gwaith partneriaeth:

“Nid oedd yn fwriad erioed chwaith y byddai'r fframwaith yn strategaeth Llywodraeth Cymru. Mae'n gynllun i Gymru, ac rydym ni'n rhan ohono. Mae gennym ni ran i'w chwarae, mwy na rhan i'w chwarae. Ond mae'n gwbl hanfodol, nid cynllun gwaith mewnol Llywodraeth Cymru ydyw. Mae'n rhywbeth y gall pawb sydd â diddordeb mewn anifeiliaid a gofalu amdanyh nhw...ymddiried ynddo” [CYF6].

Nododd llawer o gyfranogwyr randdeiliaid a allai gael trafferth gweld perthnasedd y Fframwaith i'w proffesiwn neu eu bywydau. Roedd y rhain yn cynnwys y cyhoedd, perchnogion anifeiliaid anwes, anifeiliaid hobi ac egsotig, trimwyr traed a phroffesiynau sy'n gysylltiedig â dŵr (ffermio neu ddwyreiniol). Nododd ychydig o gyfranogwyr yr anhawster o gyfleu perthnasedd y Fframwaith yn glir i'r rhai sy'n gweithio ar draws ffiniau gwledydd y DU a'r rhai y tu allan i Gymru sy'n ymgysylltu â gwasanaethau AHW yng Nghymru [troednodyn 20].

Troednodiadau

[20] Er enghraifft, efallai y bydd angen cyfathrebu wedi'i dargedu ar y rhai sy'n gweithio ar y ffin gan y gallent weithio o fewn polisïau Cymru a Lloegr ac mae'n annhebygol y bydd y rhai

Os na thargedir y sectorau a'r rhanddeiliaid amrywiol hyn yn y strategaeth gyfathrebu, dadleuodd rhai cyfranogwyr na fyddant yn dod yn berchnogion y Fframwaith.

Heriodd eraill yr hyn a welsant fel dehongliad rhydd o'r egwyddorion a'r canlyniadau. Dadleuodd un cyfwelai fod amcanion dyheadol yn dda, fel sicrhau bod "pob anifail yng Nghymru yn cael bywyd da" ond cwestiynodd beth oedd hyn yn ei olygu o ran dangosyddion mesuradwy o lwyddiant. Heb eglurder a manylion ychwanegol, roedd sawl cyfranogwr yn ei chael hi'n anodd nodi canlyniadau clir ac yn codi amheuan ynghylch cyflawniadau pendant y Fframwaith a'i allu i ddangos cynnydd. Credwyd bod cyfleu cynnydd pendant yn meithrin hyder rhanddeiliaid, fel yr eglurwyd gan y cyfranogwr canlynol: "nid yw'n ymddangos bod llawer yn ôl o ddeng mlynedd o weithredu a wnaed a beth allan nhw [GFf] brofi eu bod nhw wedi gwella arno. Dim ond i roi hyder i bobl o'r hyn maen nhw [GFf], os ydym ni'n mynd i fwrw ymlaen ag ef, cael rhai strategaethau y gallant gael rhywfaint o ffydd ynddynt" [FF13].

Teimlai llawer o gyfranogwyr fod strategaeth gyfathrebu'r Fframwaith wedi lleihau dros amser. Priodolwyd hyn i bwysau mewnol ac allanol, megis COVID-19 ac ymadawiad y DU o'r UE, a cholli swyddog cyfathrebu pwrpasol, a gyfyngodd ar gapasiti OCVO. Yr effaith gronnus a adroddwyd oedd llai o ymgysylltiad â rhanddeiliaid a methiant i gadw i fyny ag arferion cyfathrebu cyfoes (e.e. cyfryngau cymdeithasol, ar-lein), a nododd un cyfwelai fod hyn wedi golygu bod y Fframwaith wedi dyddio. Dangosodd myfyrdodau cyfranogwyr fod angen adfywio ymdrechion cyfathrebu, gwella tryloywder a gwelededd y Fframwaith.

Ystyriwyd esblygiad IP, o flynyddol i ddwywaith y flwyddyn, i afreolaidd, fel tystiolaeth o adnoddau cyfyngedig gan ychydig. Nododd rhai cyfranogwyr, er gwaethaf y newid hwn, fod y blaenoriaethau craidd wedi aros yn gymharol ddigyfnewid, gan godi cwestiynau ynghylch a yw diweddariadau wir yn gyrru cynnydd neu'n cadarnhau ymrwymadau presennol yn unig. I ychydig o rai eraill, awgrymodd nad oes angen i'r blaenoriaethau newid yn flynyddol a bod IP llai aml yn adlewyrchu'r adnoddau sydd ar gael ar gyfer cyfathrebu, fel yr eglurir yma:

"Felly, roedden nhw [IP] wedi'u cynllunio i fod yn flynyddol, yna fe newidion nhw i ddwywaith...ar hyn o bryd mae'n fwy na dwy flynedd oed...mae hynny'n adlewyrchu'n bennaf yr adnoddau sydd ar gael i wneud hyn i gyd. Mae hefyd yn dysgu o brofiad nad yw'r blaenoriaethau'n newid yn fawr mewn gwirionedd, ac ni fydddech chi'n disgwyl iddyn nhw wneud hynny...nid oes angen i ni ei wneud eto, rydyn ni'n cario'r un honno ymlaen. Dwi'n meddwl mai dyna oedd y meddwl" [CYF6].

Nododd cyfwelai arall y dylai'r trafodaethau cynllunio blynyddol sy'n sail i'r IP fod yn ofod lle mae strategaethau ystyrlon yn cael eu datblygu, yn hytrach na dim ond rhestru blaenoriaethau eang heb gamau gweithredu clir [CYF4].

y tu allan i Gymru yn cael eu targedu yn y cyfathrebu eto efallai'n defnyddio gwasanaethau milfeddygol neu wasanaethau anifeiliaid eraill a gedwir yng Nghymru.

Nododd rhai cyfranogwyr eu bod wedi dod yn ymwybodol o'r Fframwaith gyntaf drwy alwad y prosiect hwn am gyfranogwyr. Cwestiynodd un cyfranogwr o'r fath pam nad oedd eu rhwydwaith, er gwaethaf cael cysylltiadau uniongyrchol ag OCVO, wedi bod yn fwy ymgysylltiedig â chyfathrebu'r Fframwaith. Nododd eraill, a oedd yn gyfarwydd â'r Fframwaith, nad oedd wedi'i integreiddio i'w gwaith ac nad oeddent yn credu ei fod yn cael ei ddarllen yn eang gan eu cydweithwyr na'r sector. Mae hyn yn tynnu sylw at yr heriau a godwyd yn flaenorol gan gyfranogwyr (gweler Adran 3.1) o gadw ffocws ar gynllun hirdymor, o gyfleu perthnasedd y fframwaith i ystod eang o sectorau a chefnogi hygyrchedd ac ymgysylltiad mewn rhai sectorau. Mae hefyd yn cysylltu â'r anghydbwysedd canfyddedig mewn sylw i rai sectorau a rhywogaethau (e.e. yn canolbwyntio'n bennaf ar atal clefydau anifeiliaid, anifeiliaid fferm). Er enghraifft, nododd un cyfranogwr mai dim ond 2 dudalen yn [IP 2022 i 2024](#) oedd yn ymdrin ag anifeiliaid anwes.

Dadleuodd llawer o gyfranogwyr y grwpiau ffocws yr angen am strwythuro penodol i'r sector Fframwaith a/neu IP i wella hygyrchedd a gwelededd a thrwy hynny ymgysylltu â rhanddeiliaid. Roeddent yn ei chael hi'n anodd llywio cynnwys wrth iddo symud rhwng cyd-destunau ffermio, anifeiliaid anwes a milfeddygol, heb wahaniaethu'n ddigonol rhwng eu hanghenion penodol. Rhybuddiodd un cyfranogwr, yn y strategaeth gyfathrebu "mae'n rhaid i chi drin y sectorau'n wahanol oherwydd mae gan bob un ohonom anghenion gwahanol iawn" [FF24]. Fodd bynnag, lle mae cynlluniau penodol i'r sector wedi'u datblygu (e.e. WAWP), roedd rhai yn gweld y dogfennau sy'n gorgyffwrdd (gweler Adran 3.2) fel rhai sy'n drysu neu'n cymylu neges AHW.

Gwelwyd bod mecanweithiau adborth gwael o fewn grwpiau llywodraethu'r Fframwaith a chyda rhanddeiliaid yn llesteirio cyfathrebu, yn enwedig ers COVID-19 (gweler Adran 3.1.2.3). Mynegodd cyfranogwyr y grwpiau ffocws rwystredigaeth ynghylch amseriad ceisiadau am adborth, y cyfathrebu unffordd (o'r brig i lawr) a'r diffyg ymatebolrwydd gweladwy i fewnbwn rhanddeiliaid. Adleisiwyd hyn gan aelodau'r GFf, a oedd yn teimlo bod angen i'w rôl mewn adborth ar bolisi a chynlluniau ddigwydd yn gynharach yn y broses. Fe wnaethant hefyd ailadrodd amheuan ehangach rhanddeiliaid ynghylch gwerth eu hadborth, er enghraifft: "...Byddwn i'n mynd i gyflwyno i grwpiau eraill a bydden nhw jyst yn dweud, 'Diolch yn fawr iawn. Roedd hynny'n ddiddorol iawn' a dydych chi ddim yn clywed dim byd arall yn ôl..." [FF4].

Pwysleisiwyd pwysigrwydd arddangos cyfraniadau'r GFf gan y rhai a gyfwelwyd hefyd, gydag un yn egluro:

"Wel, dw i'n meddwl, os ydyn ni'n datblygu polisi newydd lle mae'r grŵp fframwaith wedi bod yn ymgysylltu, mae angen i ni fod yn dweud wrth rhanddeiliaid am hynny ac mae angen i ni rannu beth fu eu rôl nhw wrth ddatblygu'r polisi hwnnw, oherwydd mae hynny'n dangos y math yna o ymgysylltiad dwyffordd, ein bod ni'n ceisio cyfathrebu â rhanddeiliaid a chael y wybodaeth o'r gwaelod i fyny, yna hefyd yn rhannu'n ôl gyda'r rhanddeiliaid, wyddoch chi, dyma'r hyn rydyn ni wedi'i wneud, dyma oedd y rôl ac mae'n fath o dryloywder hefyd" [CYF5].

Nododd rhai rhanddeiliaid fod cyfleoedd wedi'u colli ar gyfer adborth beirniadol i gefnogi integreiddio data a thystiolaeth systematig. Nododd un cyfranogwr fod eu sefydliad

(Farming Connect) wedi cynhyrchu gwybodaeth helaeth am iechyd anifeiliaid fferm. Gan nad oedd mecanwaith ffurfiol ar gyfer bwydo hyn i'r Fframwaith, roeddent yn teimlo bod rhai penderfyniadau polisi wedi'u datgysylltu oddi wrth ffynonellau tystiolaeth allweddol.

At ei gilydd, mae myfyrdodau'r cyfranogwyr yn dangos, er bod y Fframwaith wedi amlinellu'r ymrwymïadau eang yn effeithiol ac wedi sefydlu strategaeth gyfathrebu synhwylol ar gyfer ymgysylltu â llawer o randdeiliaid, fod angen mwy o eglurder, tryloywder a chynhwysiant. Maent yn awgrymu y dylid adolygu'r strategaeth gyfathrebu a'r adnoddau cysylltiedig i wella cydweithio ac ymgysylltiad a hyder rhanddeiliaid (gweler Adran 3.3 am awgrymiadau pellach).

3.1.5 Crynodeb

Bu llawer o lwyddiannau yn y Fframwaith; yn gyffredinol, cytunodd y cyfranogwyr fod blaenoriaethau ac egwyddorion y Fframwaith, gan gynnwys cydweithio, cyfrifoldeb a rennir a gwneud penderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth, yn parhau i fod yn berthnasol ac wedi cryfhau cynnydd mewn rhai sectorau allweddol o ran AHW. Roedd y cynnydd yn fwyaf amlwg i gyfranogwyr ym maes iechyd anifeiliaid fferm (e.e. dileu TB a BVD, ymwrthedd gwrthficrobaidd). Yn fwy diweddar, crybwyllwyd datblygiadau mewn lles anifeiliaid anwes (e.e. WAWP). Ystyriodd llawer o gyfranogwyr y Fframwaith fel offeryn cyfeirio hanfodol ar gyfer deall yr egwyddorion a rennir sy'n sail i'r dull AHW. Yn gysylltiedig â hyn, roedd yr holl gyfwelai yn gwerthfawrogi gallu'r Fframwaith i uno rhanddeiliaid a meithrin aliniad ar draws sectorau ac agendâu amrywiol. Gwerthfawrogodd rhai cyfranogwyr berthnasedd gwleidyddol y Fframwaith a'i rôl mewn atebolrwydd ac amddiffyn yr adnoddau a ddefnyddir i ymateb i AHW gan rai cyfranogwyr.

Cynigiodd y cyfranogwyr hefyd ddarlun manwl o bensaernïaeth llywodraethu'r Fframwaith. Yn gyffredinol, roeddent yn cydnabod cryfder ei sylfaen annibynnol ac arbenigol, gwerth strategol y GFf ac effeithiolrwydd ysgrifenyddiaeth wedi'i hintegreiddio'n dda. Mae'r Fframwaith, cynlluniau dilynol a chofnodion cyfarfodydd y GFf yn dangos bod strategaeth gyfathrebu ac ymgysylltu gadarn wedi'i chynllunio. Roedd hyn yn cynnwys cynlluniau i fanteisio ar rwydweithiau a phartneriaethau presennol, gwahodd rhanddeiliaid i gofrestru eu diddordeb a'u meysydd arbenigedd AHW trwy gronfa ddata, darparu diweddariadau blynyddol trwy IP, hwyluso cynhwysiant a darparu tryloywder trwy gyfarfodydd a chofnodion y GFf a chyflenwi ar sail tystiolaeth (e.e. cardiau tystiolaeth). Mae cyfranogwyr yn awgrymu bod hyn, yn rhannol, wedi'i weithredu'n effeithiol. I lawer o gyfranogwyr, roedd ymgysylltu â rhanddeiliaid yn effeithiol a'r manteision yn gydfuddiannol. Dangosodd dadansoddiad dogfennau fod ymgysylltiad sylweddol â'r diwydiant a rhanddeiliaid gan y GFf. Ni nododd data cyfranogwyr a dadansoddiad dogfennau a ddatblygwyd y gronfa ddata rhanddeiliaid erioed. Datgelodd y data ymchwil, er na chafodd yr IP, y cardiau tystiolaeth a chofnodion cyfarfodydd y GFf eu cyflwyno fel y bwriadwyd, eu bod yn cael eu cynnal neu eu cyhoeddi'n rheolaidd am flynyddoedd lawer yn ôl y sôn.

Fodd bynnag, cyflawnwyd cyflawniadau'r Fframwaith yn erbyn cefndir o heriau a rhwystrau mewnol ac allanol sylweddol. Yn bwysicaf oll, gwnaeth y cyfranogwyr sylwadau ar gylch gwaith eang y Fframwaith a sut roedd yn afrealistig disgwyl cydraddoldeb ar draws sectorau

AHW. Yn hytrach, nododd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr anghydbwysedd rhwng sectorau a rhywogaethau yn egwyddorion y Fframwaith, cynrychiolaeth y GFF, ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwaith partneriaeth a blaenoriaethau blynyddol. Yn ôl y cyfranogwyr, roedd hyn wedi arwain at rwystredigaeth ymhlith rhanddeiliaid, gyda rhai sectorau ddim yn ymgysylltu neu'n rhoi'r gorau i ymgysylltu. Mae'r hepgoriadau penodol a nodwyd gan gyfranogwyr yn cynnwys ymgysylltu â'r cyhoedd (e.e. perchnogion anifeiliaid anwes, perchnogion anifeiliaid hobi), asiantaethau gorfodi, y sector dyfrol, gweithwyr proffesiynol anifeiliaid egsotig a gwyllt a gedwir a BBaChau, yn fwy cyffredinol.

I rai, nid yw'r adnoddau sydd ar gael wedi bod yn ddigonol i fodloni maint cylch gwaith AHW. Profodd OCVO doriadau i staff ac adnoddau, ac adroddodd cyfranogwyr fod hyn wedi effeithio ar gyflawni'r Fframwaith, y strategaeth gyfathrebu a'r ddolen adborth. Yn ôl y sôn, profodd rhanddeiliaid hefyd gyfuniad o heriau economaidd a gyfyngodd ar adnoddau ac felly ar eu gallu i ymgysylltu â'r Fframwaith. Yn y cyd-destun hwn, dadleuodd cyfranogwyr fod yn rhaid i gydweithio ar y Fframwaith fod yn ystyrlon, yn werth chweil ac yn effeithiol i randdeiliaid. Mae'r angen am allbynnau Fframwaith pendant â thystiolaeth hefyd yn gysylltiedig ag ymgysylltu â rhanddeiliaid. Mynegodd cyfranogwyr rwystredigaeth ynghylch y diffyg canlyniadau â thystiolaeth a'r anallu i ddwyn llywodraeth Cymru i gyfrif.

Roedd cyfranogwyr y GFF yn gweld bod yr adnoddau sydd ar gael yn cyfyngu ar eu rôl (e.e. amser, cymorth TG), er gwaethaf eu cylch gwaith amwys a hynny'n ehangu. Gwnaeth rhai cyfranogwyr wahaniaethu rhwng y GFF cyn COVID-19 (fel un ysgogedig, uchelgeisiol a gweithredol) ac ar ôl COVID-19 (fel un cyffredin, gyda momentwm yn lleihau). Cwestiynwyd maint y GFF a'i gynrychiolaeth sector gan lawer o gyfranogwyr, yn ogystal â'u proffil a'u dylanwad presennol. Er hynny, roedd rhai cyfranogwyr yn ystyried y GFF fel pont hanfodol, gan drosi mewnwelediadau rhanddeiliaid yn gamau gweithredu gan y llywodraeth, gan gynnig craffu beirniadol a chefnogaeth gydweithredol.

Galwodd y cyfranogwyr am ddulliau cyfathrebu mwy targedig, tryloyw a chynhwysol, gan gynnwys mecanweithiau adborth cliriach, cydlyniant dogfennau gwell a phwyslais newydd ar atebolrwydd a hygyrchedd. Yn gyffredinol, ystyriwyd bod IP y Fframwaith yn fwy hygyrch ac ymarferol na'r Fframwaith cyffredinol. Fodd bynnag, roedd llawer o gyfranogwyr yn dymuno tryloywder ynghylch sut y dewiswyd blaenoriaethau IP (e.e. meini prawf a thystiolaeth).

Wrth ystyried sut mae'r Fframwaith yn cael ei gyfleu, roedd y cyfranogwyr eisiau mwy a llai o fanylion a mwy a llai o orgyffwrdd â dogfennau strategol eraill. Roedd llawer yn cefnogi'r cyfuniad presennol o ddogfen strategol gyffredinol wedi'i halinio â chynllun mwy manwl. Fodd bynnag, awgrymwyd bod yn rhaid i'r rhain ystyried sectorau a materion penodol i sicrhau eu bod yn ystyrlon i gynulleidfa gyfan y Fframwaith. Mae'r myfyrdodau hyn yn tystio i'r anawsterau o gyfleu Fframwaith cyffredinol i gynulleidfa eang o randdeiliaid.

Mae llawer o'r pwyntiau a godwyd yma yn cael eu harchwilio ymhellach gyda safbwynt sy'n edrych ymlaen yn yr adran Strategaeth y Dyfodol (3.3). Cyn hyn, mae aliniad rhwng blaenoriaethau'r Fframwaith a pholisïau a chynlluniau presennol eraill yn cael ei archwilio nawr.

3.2 Cydweddu'r fframwaith â chynlluniau a strategaethau eraill Llywodraeth Cymru

Mae'r adran hon yn edrych ar Amcan Ymchwil 2, sy'n adolygu pa mor dda y mae cynlluniau a strategaethau presennol yn adlewyrchu blaenoriaethau AHW Llywodraeth Cymru. Mae'r canfyddiadau hyn wedi'u llywio gan ddadansoddiad y dogfennau a data cyfranogwyr.

Yn ystod y degawd o gyflwyno'r Fframwaith, mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu amryw gynlluniau, strategaethau a pholisïau. Mae'r dogfennau hyn (gweler Adran 2.3 ac Atodiad B) yn cyd-fynd â blaenoriaethau'r Fframwaith, yn gorgyffwrdd â'i gilydd ac yn eu hymestyn, ac felly'n llywio datblygiad Strategaeth yn y dyfodol. Mae pob dogfen wedi'i chrynhofi a'i hadolygu yn unol ag [egwyddorion y Fframwaith](#) a blaenoriaethau Llywodraeth Cymru sy'n ymwneud ag AHW ([IP 2022 i 2024](#)) yn Atodiad G. Cyflwynir y canfyddiadau allweddol nawr.

3.2.1 Meysydd allweddol o alinio'r Fframwaith a'r goblygiadau ar gyfer blaenoriaethau AHW

Mae nifer o gynlluniau, strategaethau a pholisïau Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru sy'n cyd-fynd ac yn croestorri â'r Fframwaith a blaenoriaethau AHW (gweler Atodiad G). Mae'r dogfennau hyn naill ai'n darparu dyheadau eang lefel uchel cymharol ar gyfer AHW gwell (e.e. [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015](#) a'r [Rhaglen Lywodraethu](#) (PfG)) neu gynlluniau strategol mwy manwl sy'n canolbwyntio ar faes penodol o AHW (e.e. [Cynllun Lles Anifeiliaid i Gymru 2021 i 26](#)).

Mae'r dogfennau'n ategu'r Fframwaith yn hytrach na'i ddisodli. Mae negeseuon cyson ar arferion cynaliadwy, diogelu'r amgylchedd, cydweithio â rhanddeiliaid, Un lechyd a lles anifeiliaid (fel blaenoriaeth strategol) yn amlwg mewn polisi mwy diweddar. Cyfeiriodd dau gyfranogwr at hyn fel "edau aur" [CYF2, FF17], gan awgrymu bod dull cydlynol yn esblygu sy'n cysylltu materion allweddol sy'n gynhenid i wella AHW. Mae egwyddorion arweiniol y Fframwaith o atal, cyfrifoldeb rhanddeiliaid, partneriaeth, rhesymeg economaidd a gorfodi effeithiol yn rhan annatod o lawer o'r dogfennau (e.e. [Cynllun Gweithredu Pum Mlynedd i Gymru 2019 i 2024 ar Ymwrthedd Gwrthficrobaidd \(AMR\) mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd, Cynllun Cyflawni Rhaglen Dileu TB Cymru: Mawrth 2023](#)).

Gofynnwyd i ymatebwyr yr holiadur²¹ ddewis pa bolisïau Llywodraeth Cymru (Atodiad E) yr oedd y Fframwaith yn cyd-fynd â nhw. Mae Tabl 4 yn dangos bod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno bod y gwahanol bolisïau'n cefnogi blaenoriaethau AHW. Mae hyn yn gyson â data cyfranogwyr eraill. Fodd bynnag, pwysleisiodd trafodaethau cyfweliadau a grwpiau ffocws bolisïau ar TB, clefydau hysbysadwy, lles anifeiliaid a datblygiadau yn y [Cynllun Ffermio Cynaliadwy](#) (SFS). Yn ogystal â'r rhain, cyfeiriodd cofnodion cyfarfodydd y

GFf at berthnasedd polisïau sy'n gysylltiedig â'r UE megis [Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru](#) a datblygu polisïau ar ôl ymadael â'r UE.

Tabl 4: Y polisïau y mae'r Fframwaith yn cyd-fynd â nhw, yn ôl ymatebwyr yr holiadur

Teitl y Polisi	Nifer yr ymatebwyr [allan o 7]
Deddf Lles Anifeiliaid 2006	7
Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru (2021 i 2026)	7
Cynllun Gweithredu Ymwrthedd Gwrthficrobaidd mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd	7
Cynllun Dileu TB Buchol	6
Cynllun wrth gefn Llywodraeth Cymru ar gyfer Clefydau Egsotig Anifeiliaid	6
Cynllun Ffermio Cynaliadwy	6
Cynllun Gweithredu Cynllun Gwenyn Iach 2030	5
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	4

Ffynhonnell: data holiadur y prosiect

Disgrifiad o Dabl 4: mae'r tabl yn crynhoi'r ymatebion i'r holiadur yr oedd polisïau Llywodraeth Cymru yn cyd-fynd â nhw yn y Fframwaith. Rhestrir y polisïau ar y chwith a nifer yr ymatebwyr a ddewisodd bob opsiwn ar y dde.

Dadleuodd rhai cyfranogwyr fod y gorgyffwrdd rhwng polisïau yn ddryslyd ac yn ddi-fudd ar adegau (yn enwedig wrth edrych ar y gwahanol gynlluniau ac IP). Trafododd un yr angen am 'daith' gliriach drwy'r dogfennau perthnasol ar gyfer rhanddeiliaid. Awgrymodd un arall "mae'n debyg bod rhannau ym mhob un ohonynt [dogfennau] sy'n gwrthdaro" [CYF5]. Ni ddangosodd y dadansoddiad o'r dogfennau ffocws na chanlyniadau gwrthgyferbyniol; yn hytrach, amlygodd gymhlethdod mynd i'r afael â blaenoriaethau cystadleuol ar gyfer AHW a blaenoriaethau cysylltiedig. Er enghraifft, fel y nododd un cyfwelai, nid yw iechyd anifeiliaid da o reidrwydd yn golygu lles da. Yn yr un modd, gall blaenoriaethu strategaethau newid hinsawdd a'r amgylchedd effeithio ar gymunedau gwledig ac AHW.

Tynnodd y dadansoddiad sylw at gyflymder cynyddol datblygiadau deddfwriaethol, polisi a gwyddonol mewn AHW, a danlinellodd bwysigrwydd hyblygrwydd ac addasrwydd mewn Strategaeth yn y dyfodol. Mae Adran 3.3 yn ystyried rhai opsiynau ar gyfer cyflawni hyn, gan gynnwys yr angen am wydnwch mewnol i ymateb i'r heriau a'r cyfleoedd unigryw a fydd yn codi yng Nghymru a thu allan iddi.

Tynnodd y dadansoddiad o'r ddogfen a data'r cyfranogwyr sylw hefyd at gyfyngiadau yn y Fframwaith, y gellid eu hystyried wrth ddatblygu Strategaeth yn y dyfodol. Dadleuodd sawl cyfranogwr yn gryf y gallai iaith y Strategaeth adlewyrchu datblygiadau hollbwysig mewn ymwybyddiaeth anifeiliaid, 'Un lechyd' a chynaliadwyedd amgylcheddol a strategaethau addasu i newid hinsawdd yn well. Cynigiodd un ymatebydd, er enghraifft, fod angen ystyried ymhellach effaith ehangach addasu ar AHW a ffermwyr. Nododd un arall Ddeddf Lles Anifeiliaid (Ymdeimlad) y DU, (2022), sy'n gosod gofyniad ar Lywodraethau'r DU i roi sylw dyledus i effaith polisi ar fodau ymdeimladol.

Canfu'r dadansoddiad o'r dogfennau ystod o ddulliau a fabwysiadwyd i ddangos tystiolaeth o ganlyniadau a gwerthuso cynnydd mewn polisïau eraill, y gellid eu hystyried mewn Strategaeth newydd. Roedd y rhain yn cynnwys dangosyddion perfformiad a thargedau manwl a model damcaniaeth newid. Gan mai'r Fframwaith oedd un o'r cyntaf i fabwysiadu dull atebolrwydd yn seiliedig ar ganlyniadau, gellir dysgu gwersi o bolisïau dilynol sydd hefyd wedi defnyddio'r broses hon i ddangos tystiolaeth o ganlyniadau, megis [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#). Cydnabuwyd y sylfaen fonitro a thystiolaeth gyfyngedig ar gyfer blaenoriaethau a chanlyniadau'r Fframwaith gan lawer o gyfranogwyr. Er efallai na fydd yn bosibl o fewn Strategaeth gryno lefel uchel i ddarparu'r lefel hon o fanylder, cynigiodd cyfranogwyr awgrymiadau ar gyfer dangos tystiolaeth o ganlyniadau yn Adran 3.3. Mae'r ffocws ar addysg a hyfforddiant rhanddeiliaid mewn polisïau mwy diweddar hefyd yn nodedig, gan fod rhai cyfranogwyr wedi nodi hyn fel egwyddor AHW bwysig i godi ymwybyddiaeth a chefnogi newid ymddygiad a chydymffurfiaeth. Fodd bynnag, nid yw hyn wedi'i ymgorffori yn y Fframwaith presennol.

Er gwaethaf egwyddor arweiniol y Fframwaith o 'orfodi safonau'n effeithiol', nododd y cyfranogwyr yr ymrwymiad i orfodi neu weithredu gorfodi fel gwendid yn y dull presennol. Fel y trafodir yn Adran 3.3, awgrymodd rhai y gallai Strategaeth yn y dyfodol amlinellu'n gliriach i randdeiliaid sut y bydd gorfodi'n cael ei gefnogi, i gefnogi cydymffurfiaeth a mesur canlyniadau.

3.3 Strategaeth AHW Cymru yn y Dyfodol

Yn ôl y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr, mae'r Fframwaith presennol wedi darparu gweledigaeth ac offeryn cyffredin a chyson i Lywodraeth Cymru a rhanddeiliaid ac wedi ysgogi newid cadarnhaol yn y sector AHW. Cytunodd yr holl gyfranogwyr ymchwil fod angen Strategaeth yn y dyfodol i ehangu cyflawniadau'r Fframwaith. Defnyddir y term Strategaeth yma i gyfeirio at yr ailadrodd arfaethedig yn y dyfodol o'r hyn a elwir ar hyn o bryd yn Fframwaith. Ystyrir myfyrdodau cyfranogwyr ar natur a ffocws Strategaeth yn y dyfodol, ei llywodraethu a'i gweithrediad bellach.

3.3.1 Hyd y strategaeth

Er bod mwy o ymatebwyr yr holiadur (4 o'i gymharu â 3, yn y drefn honno) o blaid strategaeth 5 mlynedd yn hytrach na'r strategaeth 10 mlynedd a gynigiwyd gan gyfranogwyr eraill, roedd y rhan fwyaf o gyfranogwyr yn cydnabod manteision mabwysiadu strategaeth tymor hwy ^[troednodyn 22]. Roedd y manteision a nodwyd yn cynnwys agenda AHW anwleidyddol gyson a'r cyfle am gydlyniant rhwng y gwahanol bolisiâu a chynlluniau sy'n gysylltiedig ag iechyd a lles anifeiliaid (AHW). Dadleuodd un cyfranogwr, yn hytrach na lleihau uchelgais y Strategaeth o ran cyfnod byrrach, "Byddai gen i lai o bethau yr ydym yn ceisio eu cyflawni, felly byddem wir yn cyflawni rhywbeth" [FF8].

Gan dynnu cymariaethau â [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#), cwestiynodd cyfwelai arall yr angen am amserlen benodol, gan y dylai AHW fod yn bryder parhaus. Dadleuodd un arall y dylai Strategaeth newydd gael ei llywio gan sganio'r gorwel, gan ystyried heriau a chyfleoedd posibl dros yr 20 mlynedd nesaf. Cefnogwyd hyn gan gyfranogwyr eraill a oedd yn teimlo bod yn rhaid i strategaeth hirdymor fod "ychydig yn fwy adweithiol i'r hyn sy'n digwydd ar lawr gwlad" [FF16] ac yn wydn:

"Rwy'n teimlo gyda strategaethau cyfredol; nid ydyn nhw'n caniatáu i bethau beidio â mynd fel y cynlluniwyd...ac ni ddylai [Llywodraeth Cymru] ofni cael hynny fel rhan gynhenid o'r strategaeth oherwydd weithiau mae llywodraethau'n ei weld fel methiant pan nad yw mewn gwirionedd oherwydd dydych chi methu â rhagweld popeth" [FF15].

Cynigiodd rhai cyfranogwyr ddefnyddio adolygiadau rheolaidd i hwyluso hyblygrwydd a gwerthuso a oedd y Strategaeth yn addas at y diben. Er bod safbwyntiau'n amrywio ar draws grwpiau cyfranogwyr, yn gyffredinol roedd strategaeth 10 mlynedd gyda digon o hyblygrwydd yn cael ei ffafrio gan y rhan fwyaf.

3.3.2 Blaenoriaethau a chanlyniadau strategaeth

Trafododd y cyfranogwyr gwmpas, ffocws a fformat Strategaeth yn y dyfodol a'i pherthnasedd trawsbynciol. Pwysleisiodd rhai'r angen am Strategaeth glir, un sy'n nodi ei hamcanion, ei chynulleidfa arfaethedig a'i chanlyniadau pendant. Er enghraifft, awgrymodd un fod angen eglurder yn gyntaf ynghylch pwy yw'r Strategaeth ar ei gyfer, a ddylai "arwain

Troednodiadau

[22] Gweler Adran 2.6 am gyfyngiadau wrth ddehongli data o'r sampl arolwg bach hwn.

y llywodraeth ar yr hyn maen nhw'n ei wneud a sut maen nhw'n dylanwadu ar bethau" neu wasanaethu fel "canllaw i'r diwydiant". [FF25]. Nododd cyfranogwr arall, "Rwy'n credu y byddai strategaeth gliriach gyda'r nodau a'r canlyniadau hynny sydd wedi'u diffinio'n well yn beth da" [FF21].

Pan ofynnwyd iddynt pa egwyddorion a chanlyniadau o'r Fframwaith presennol y dylid eu cario ymlaen, cytunodd yr holl gyfranogwyr fod y nodau cyffredinol wedi'u hen sefydlu a'u deall yn eang. Er enghraifft, "mae pawb yn deall bod atal yn well na gwella" [CYF4]. Roedd cyfranogwyr yn gwerthfawrogi dull ataliol, y ffocws ar Un Iechyd, Un Lles a Strategaeth sy'n seiliedig ar ganlyniadau. Nododd ymatebwyr yr holiadur hefyd fod y cynllun bioddlogelwch a chydweithrediad Llywodraeth y DU a'r Llywodraeth ddatganoledig yn bwysig.

Cynigiodd rhai cyfranogwyr y dylai'r Strategaeth gynnwys canlyniadau sydd wedi'u hanelu'n benodol at godi ymwybyddiaeth a gwella addysg a hyfforddiant AHW ar draws grwpiau rhanddeiliaid. Er enghraifft, nododd un cyfranogwr "nad oes llawer am ymwybyddiaeth a addysg y cyhoedd yn y [Fframwaith] presennol, felly efallai y gallem gynnwys hynny yno [Strategaeth] fel bod cyfrifoldeb i ddod â phobl gyda ni" [FF17]. Myfyriodd un arall "ei fod yn dod yn ôl at faint yr ydym efallai'n gwella'n araf wrth ddeall y llwybrau y gallwch newid ymddygiad pobl mewn ffordd adeiladol" [FF6]. Yn yr un modd, awgrymodd un cyfranogwr fod gwneud "dewisiadau cyfrifol" a "gwneud penderfyniadau cyfrifol" yn ganlyniad [FF15]. Roedd y mathau hyn o ganlyniadau yn amlwg yn y dogfennau polisi eraill a ddadansoddwyd, a gellid eu defnyddio fel templed ar gyfer Strategaeth yn y dyfodol (e.e. [Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014 i 2020](#)).

Fel y nodwyd yn Adran 3.2, roedd rhai cyfranogwyr yn rhesymu y dylai'r Strategaeth fynegi sut mae ei nodau'n cyd-fynd ag ymrwymïadau maniffesto Llywodraeth Cymru ([PfG](#)) a pholisïau a deddfwriaeth datganoledig eraill a ledled y DU, gan sicrhau "ffit" clir rhwng canlyniadau'r Strategaeth a blaenoriaethau presennol AHW. Yn yr un modd, roedd llawer o gyfranogwyr yn teimlo bod yn rhaid i Strategaeth yn y dyfodol gyfleu pwysigrwydd AHW yn gadarn, o fewn a thu hwnt i'r sectorau AHW. Fel y dadleuodd un cyfranogwr: "fel rhan o gynllun strategol wrth symud ymlaen, mae angen rhyw arwydd y bydd...eich adran [OCVO] yn gweithio gydag adrannau llywodraeth eraill mewn meysydd a rennir ac yn cydweithio yn unol â hynny" [FF14]. Gall hyn gefnogi pryderon trawsbynciol Un Iechyd a blaenoriaethu AHW ymhellach o fewn adrannau eraill Llywodraeth Cymru, megis iechyd y cyhoedd a thai.

3.3.3 Iaith y strategaeth

Nododd llawer o gyfranogwyr fod cysyniadau cyffredinol fel Un Iechyd, Un Lles, newid hinsawdd a chynaliadwyedd ac ymwybyddiaeth anifeiliaid wedi esblygu'n sylweddol ers cyhoeddi'r Fframwaith. Fel y nododd un, "roedd ffordd Un Iechyd o feddwl yn dal yn ei dyddiau cynnar bryd hynny, felly bydd yn ddiddorol gweld sut maen nhw [Llywodraeth Cymru] yn ychwanegu'r hyn rydyn ni'n ei wybod ddeng mlynedd ar ôl hynny". [FF24]. Dadleuodd cyfwelai arall, wrth fyfyrïo ar araith ddiweddar gan y Prif Weinidog ar yr economi werdd: "nid oes rhaid i ni dyfu ac ehangu ar draul yr amgylchedd...byddai cael y math yna o economi werdd fel rhan greiddiol [o'r Strategaeth] yn eithaf defnyddiol" [CYF2]. I eraill, roedd hyn yn golygu y dylai iaith y Strategaeth edrych ymlaen drwy gydnabod ymdeimlad

anifeiliaid, yn hytrach nag adlewyrchu iaith y gorffennol a oedd yn pwysleisio gwerth ariannol (neu “farchnadoli” [FF21]) anifeiliaid.

3.3.4 Strwythur a chwmpas y strategaeth

Roedd cyfranogwyr yn gyson yn ystyried y Strategaeth yn y dyfodol fel un adfywiol neu ddiweddariad yn hytrach na disodli'r Fframwaith. Wrth adnewyddu'r Fframwaith, roedd bron pob cyfranogwr eisiau eglurder ynghylch beth oedd yr egwyddorion a'r canlyniadau eang yn ei olygu yn ymarferol. Dadleuon nhw fod yr iaith amwys yn rhoi gormod o le i ddehongli a chysylltu hyn â diffyg atebolrwydd a chanlyniadau mesuradwy. Er enghraifft, eglurodd un cyfwelai fod angen gwell cydbwysedd: “Gall fod elfennau ynddo [y Strategaeth newydd] sy'n ein clymu ychydig ac yn ein dal [ni'n atebol]...mae'n ymwneud â dod o hyd i'r cydbwysedd hwnnw, yn dydy, gan ei fod ar lefel mor uchel, mae i fyny fan hyn a jyst geiriau diystyr ydyn nhw...ac rwy'n dehongli hynny fel dwi eisiau” [CYF3]. Ychwanegodd cyfranogwr y GfF fod angen yr eglurder hwn hefyd i gefnogi gosod blaenoriaethau blynyddol a chyfeiriad y GfF yn y dyfodol (y cyfeirir ato o hyn ymlaen fel y grŵp strategaeth [SG]). Nodwyd y ddau hyn gan gyfranogwyr fel meysydd gwendid yn y Fframwaith (gweler Adran 3.1).

Yn ôl y rhan fwyaf o gyfranogwyr, mae angen mwy o eglurder ynghylch sut y byddai'r Strategaeth yn mynd i'r afael â'r egwyddorion a'r canlyniadau cyffredinol hyn. Mae'r bylchau a nodwyd gan lawer o gyfranogwyr (gweler Adran 3.1) yn cyfeirio at y gweithrediad yn hytrach na ffocws y Strategaeth. Er enghraifft, pwysleisiodd un cyfwelai orfodi: “Rwy'n credu bod hynny wedi gwaethygu llawer dros ddeng mlynedd...Mae angen iddo fod yno o hyd...yr hyn sydd ar goll yw rhoi hynny ar waith a'i wneud yn digwydd mewn gwirionedd” [CYF6]. Roedd sawl cyfranogwr eisiau ailbwysleisio ar gyflawni dull sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac sy'n seiliedig ar ganlyniadau. Pwysleisiodd cyfranogwyr y cyfweiliadau a'r grwpiau ffocws yr angen am benderfyniadau tryloyw sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar flaenoriaethau AHW yn y dyfodol a chasglu data mwy cadarn i wneud hynny.

Er mwyn mynd i'r afael â'r pryderon hyn, argymhellodd llawer o gyfranogwyr y dylai'r Strategaeth yn y dyfodol gadw cysyniadau'r Fframwaith lefel uchaf (e.e. egwyddorion, canlyniadau strategol). Fodd bynnag, yn hytrach na dweud yn syml y byddai'n cyflawni'r rhain, byddai'r Strategaeth yn “fwy rhagnodedig ynghylch yr hyn y mae'n ei wneud mewn gwirionedd a sut mae'n gweithio” [CYF4] a sut y caiff ei chyflawni. Cyflwynwyd y [Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru](#) gan un cyfwelai fel enghraifft dda o'r dull a ddymunir. Roedd y Strategaeth hon yn cynnwys y nodau a'r amcanion cyffredinol, sut mae'r rhain yn cael eu mesur dros amser, yr amserlen ar gyfer gwneud hynny a'r asiantaeth arweiniol sy'n gyfrifol am y camau gweithredu hyn. Disgrifiwyd adran gorfodi [Fframwaith AHW Prydain Fawr](#) gan gyfranogwr arall fel un sy'n nodi'n benodol pa gyrff all ymyrryd i: (i) amddiffyn iechyd dynol ac anddynol, (ii) amddiffyn a hyrwyddo lles anifeiliaid a (iii) diogelu'r economi, yr amgylchedd a chymdeithas ehangach.

Er mwyn egluro'r dull sy'n seiliedig ar dystiolaeth a chanlyniadau, awgrymodd un cyfranogwr fabwysiadu dull gwella cylchol, fel y Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid (AHIC): “dyna'r math o athroniaeth y gallech ei chael ar gyfer y math hwn o Strategaeth gan eich bod yn nodi beth

yw eich targedau, yn rhoi atebion i mewn, ond yna'n cael ei ailystyried yn rheolaidd gyda'r rhanddeiliaid" [FF23]. Nododd cyfranogwyr hefyd fod casglu data yn allweddol i'r broses AHIC.

Er bod llawer o gyfranogwyr yn dadlau dros yr angen am fwy o eglurder a thrwy hynny fwy o fanylion, fe wnaethant hefyd fynegi awydd anghydnaws am strategaeth fyrrach, gan nodi bod "y byrraf, y gorau" [CYF2] yn aml yn cyfieithu i ymgysylltiad ehangach. Roedd y rhan fwyaf o gyfranogwyr yn canmol hyd 'byr' y Fframwaith fel cryfder. Awgrymodd eraill y gallai manylion ychwanegol danseilio cyflawniad a hyblygrwydd y Strategaeth: "rydym wedi cael tri gweinidog gwahanol ers hynny [lansiad y Fframwaith] a phandemig ac amryw o bethau eraill....mae angen y strategaeth gyffredinol honno arnoch chi, ond mae angen yr hyblygrwydd arnoch chi i ddelio â phethau pan fyddan nhw'n codi" [FF5]. Roedd yr awydd a fynegwyd gan lawer o gyfranogwyr am IP Strategaeth wedi'u teilwra i'r sector i wella perthnasedd ac ymgysylltiad, hefyd yn gwrthdaro â sylwadau bod bodolaeth cymaint o strategaethau a chynlluniau wedi rhwystro cyfathrebu a dealltwriaeth glir o'r Fframwaith (Adran 3.1).

Wrth dynnu trafodaethau ehangach ynghyd ymhlith cyfranogwyr ar sut i gydbwysu'r heriau hyn a strwythuro'r Strategaeth, roedd cefnogaeth amlwg i 2 ddull:

1. Model egwyddorion arweiniol: Strategaeth gyffredinol a fyddai'n mynegi canlyniadau, egwyddorion a blaenoriaethau lefel uchel, gan roi mwy o eglurder ar yr hyn y mae'r rhain yn ei olygu yn ymarferol a sut y byddant yn cael eu cyflawni neu eu mesur. Byddai'r Strategaeth hon yn cysylltu, trwy gyfeirio ar wefan er enghraifft, â chynlluniau mwy manwl, penodol i'r sector (e.e. Cynlluniau Gweithredu ar gyfer TB neu Les Anifeiliaid), sy'n darparu'r manylion: targedau manwl gywir, amserlenni a chyfrifoldebau arweiniol. Byddai'r strwythur hwn yn sicrhau bod y Strategaeth yn cadw ei gweledigaeth gyffredinol, yn tynnu sylw at feysydd o orgyffwrdd ac yn atal seilo ar draws sectorau.

Awgrymodd un cyfranogwr y gallai sawl cynllun penodol i bynciau "fod yn haws i'w cymhwyso a'u craffu" [FF7]. Dadleuodd un arall y gallai leihau nifer y dogfennau: "Felly, mae dogfen gyfredol fer, mae un yn cael ei datblygu ac yna mae'r egwyddorion a pham rydyn ni'n ei gwneud [Strategaeth]" [FF8].

2. Model mesur canlyniadau: O dan y dull hwn, byddai'r Strategaeth yn dechrau gyda throsolwg cryno o'i chanlyniadau, ei hegwyddorion a'i blaenoriaethau lefel uchel, yna'n symud ymlaen yn uniongyrchol i adrannau penodol i sectorau neu rywogaethau. Gallai pob adran fanylu ar flaenoriaethau, canlyniadau a thystiolaeth ategol ar gyfer pob un. Byddai angen i'r dull hwn osgoi dyblygu diangen ar faterion sy'n cwmpasu pob grŵp.

Byddai IP blynyddol, hefyd wedi'i rannu yn ôl grŵp neu sector anifeiliaid blaenoriaeth, yn caniatáu i'r Strategaeth ymateb i bryderon sy'n dod i'r amlwg. Fel y nododd FF24, nid oedd y Fframwaith presennol, sydd ond yn 18 tudalen o hyd, "yr un hawsaf i'w ddarllen...oherwydd ei fod yn parhau i neidio o anifeiliaid fferm i anifeiliaid anwes i

anifeiliaid milfeddygol i [anifeiliaid/sectorau] fferm". Yn lle hynny, cynigon nhw y dylai'r Strategaeth "gysylltu'r rhain ychydig yn well ond nodi gwahanol anghenion y gwahanol sectorau yn glir". Yn y modd hwn, byddai'r strwythur yn darparu gwybodaeth berthnasol ar gyfer pob grŵp rhanddeiliaid ac yn darparu'r hyblygrwydd i ddiweddarau adrannau penodol wrth i flaenoriaethau esblygu.

Nodwyd manteision a chyfyngiadau pob dull gan y cyfranogwyr. Yn gyffredinol, roedd sylwadau'r cyfranogwyr yn ymddangos o blaid Strategaeth gyffredinol fer sy'n gysylltiedig â chynlluniau presennol a chynlluniau pwrpasol, penodol i'r sector. Byddai hyn yn cyfuno hygyrchedd y Fframwaith a nodwyd (gweler Adran 3.1) â chyfeiriadau clir at weithredu manwl a phenodol i'r sector. Gall y dull hwn hefyd ddarparu eglurder gan fod llawer o gyfranogwyr wedi nodi dryswch yn deillio o ddatblygu amrywiol gynlluniau ac IP cysylltiedig ar ôl i'r Fframwaith gael ei sefydlu.

3.3.5 Dosbarthu a blaenoriaethu grwpiau a sectorau anifeiliaid

Er bod pawb yn dymuno partneriaeth a pherchnogaeth ar y cyd o'r Fframwaith, pwysleisiodd y cyfranogwyr fod yn rhaid i'r Strategaeth daro gwell cydbwysedd rhwng sectorau a rhywogaethau AHW. Cydnabu un cyfwelai yr angen am Strategaeth AHW Anwes a rennir ac y gallai cydgrynhoi pob rhywogaeth anifeiliaid a gedwir o dan un Strategaeth fod yn rhy uchelgeisiol. Roedd hyn yn adlewyrchu pryderon cyfranogwyr eraill, ei bod yn heriol cwmpasu sbectwm eang o rywogaethau anifeiliaid heb wanhau'r ffocws a chyfyngu ar ymgysylltiad ystyrlon â'r ystod eang o randdeiliaid.

Nododd rhai cyfranogwyr hefyd y dylai'r Strategaeth ystyried yr iaith o amgylch grwpiau sector. Er bod angen categoreiddio, rhaid iddi fod yn ymwybodol o'r ffyrdd helaeth y mae bodau dynol yn defnyddio ac yn ymgysylltu ag anifeiliaid. Er enghraifft, nid yw anifeiliaid egsoftig bellach yn cael eu cadw mewn sŵau yn unig, ond maent yn eiddo preifat fel casgliadau neu fel hobi. Fel yr eglurodd un cyfranogwr rhanddeiliad: "Rwy'n gweithio mewn practis anifeiliaid cant y cant egsoftig yma yng Nghaerdydd ac rwy'n gweld parotiaid ac ymlusgiaid a physgod a cholomennod rasio a brogaod a therapiniaid a phob math, gyda phob un ohonynt yn eiddo preifat yn bennaf yn hytrach na chael eu cadw mewn sŵau" [FF22].

Er bod y Fframwaith wedi bwriadu cynrychioli pob sector anifeiliaid a gedwir, canfu llawer o gyfranogwyr fylchau rhwng rhywogaethau a sectorau ym mlaenoriaethau AHW y gellid mynd i'r afael â nhw yn y Strategaeth. Er enghraifft, gwnaeth un cyfwelai sylwadau ar yr anghysondeb rhwng y Fframwaith a blaenoriaethau Llywodraeth Cymru, gan ystyried bod Llywodraeth Cymru "yn rhoi cymaint o sylw i anifeiliaid anwes, anifeiliaid anwes a'u lles, dydw i ddim yn credu bod ein fframweithiau a'n cyfeiriad cyffredinol [Llywodraeth Cymru] wir yn rhoi hynny mewn lle ddigon canolog" [CYF2]. Hyd yn oed gyda'r flaenoriaeth a roddir i rywogaethau a ffermir, dadleuodd rhai cyfranogwyr dros ffocws penodol y Strategaeth ar ddofednod ac adar hela a rhywogaethau dyfrol yr oeddent yn dadlau eu bod wedi'u hanwybyddu mewn polisïau da byw ehangach.

Cytunodd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr hefyd na ellir blaenoriaethu pob sector a bod angen i randdeiliaid uno y tu ôl i set o amcanion diffiniedig a chyraeddadwy. Fel yr eglurodd un cyfranogwr, gallai'r Strategaeth "redeg y risg o geisio gwneud gormod a pheidio â chyflawni dim. Felly, mae angen i ni fod yn ymwybodol na allant [blaenoriaethau AHW] fod yn bopeth i bawb" [FF17]. Fodd bynnag, roedd barn ynghylch pa feysydd i'w blaenoriaethu yn amrywio yn ôl buddiannau rhanddeiliaid a'r hyn a oedd wedi'i drafod yn flaenorol yn y Fframwaith. Dadleuodd rhai fod angen cefnogi'r momentwm wrth fynd i'r afael â materion hirhoedlog, fel rheoli clefydau: "Mae atal clefydau yn gyffredinol, rwy'n credu, angen bod yn flaenoriaeth, rwy'n gwybod bod hynny eisoes wedi'i gynnwys yn y Fframwaith, ond gallai fod...pwyslais cryfach arno" [FF17]. Rhoddodd eraill flaenoriaeth i fynd i'r afael â'r anghydbwysedd rhywogaethau: "er bod llawer o bolisi/cyfraith ar ffermio, mae gan anifeiliaid anwes ac anifeiliaid eraill amddiffyniad cyfyngedig... A oes angen i'r [Strategaeth] gyfeirio at y rhain?" [CYF3].

Roedd llawer o gyfranogwyr eisiau proses glir a thryloyw ar gyfer gosod blaenoriaethau'r Strategaeth. Awgrymodd un, er enghraifft, fframwaith blaenoriaethu ("o ran nifer yr anifeiliaid yr effeithir arnynt, lefel y dioddefaint, dichonoldeb newid" [FF18]). Heriwyd y dull hwn gan 2 ymatebydd i'r holiadur, a ddadleuodd na all y gwerth masnachol a nifer y rhywogaethau yn unig fod yn gyfiawnhad dros flaenoriaethu. Er enghraifft, gallai methu ag ystyried sectorau llai prif ffrwd arwain at flaenoriaethu un sector a rhoi "baich biwrocraidd aruthrol" yn anfwriadol ar un arall trwy ofynion polisi, "heb unrhyw fuddion amlwg i les anifeiliaid" [H5]. Awgrymodd un o'r rhai a gafodd ei gyfweld y gallai ffactorau fel budd y cyhoedd, pryderon dinasyddion, [PfG](#) a thystiolaeth bresennol lywio'r rhain: "Rydym [Llywodraeth Cymru] yma i wasanaethu pobl Cymru, felly byddwn i'n dychmygu y dylai pobl Cymru fod yn dweud wrthym beth y dylem fod yn canolbwyntio arno" [CYF3].

3.3.6 Llywodraethu

Ar y cyfan, roedd y cyfranogwyr yn cefnogi'r strwythur llywodraethu presennol yn fras: y Strategaeth yn eistedd o fewn OCVO, a fyddai'n darparu tîm monitro a chymorth ysgrifenyddol, gyda chefnogaeth grŵp o arbenigwyr allanol i arwain y gweithrediad (gweler Adran 3.1 a Ffigur 3). Fodd bynnag, codwyd pryderon ynghylch yr adnoddau sydd eu hangen i gynnal y model hwn ac ynghylch cyfansoddiad a rôl grŵp arbenigwyr yn y dyfodol, y cyfeirir ato yma fel y Grŵp Strategaeth (SG). Er mwyn mynd i'r afael â'r pwysau adnoddau canfyddedig, cynigiodd un cyfranogwr y byddai cyflogi ysgrifennydd Strategaeth fel rhan o'r SG yn ateb cost-effeithiol, neu gymhwyso dull Rhwydwaith Lles Anifeiliaid Cymru, lle mae sefydliad partner yn darparu cymorth ysgrifenyddol fel rhan o'i aelodaeth. Pwysleisiodd rhai cyfranogwyr fod llywodraethu ac adnoddau'n cysylltu'n uniongyrchol â pherchnogaeth y Strategaeth, lle dylai'r strwythur llywodraethu fod yn ymgorffori "rhannu costau a chyfrifoldeb". Er enghraifft, dadleuodd un cyfwelai:

"Os ydym am i'n partneriaid a'n rhanddeiliaid gymryd cyfrifoldeb, mae'n rhaid i ni ddechrau...rhoi'r awdurdod iddynt wneud penderfyniadau a gadael i hynny fynd oddi wrth Lywodraeth Cymru a hefyd oddi wrth y Grŵp Fframwaith. Dw i'n meddwl bod hwnnw'n ddarn o waith y mae angen edrych arno yn y deng mlynedd nesaf, o ran sut

ydyd ni'n gwneud i hynny ddigwydd...dydyn ni byth yn siarad am drosglwyddo rhywfaint o'r awdurdod" [CYF6].

Dadleuodd cyfranogwr grŵp ffocws fod yn rhaid i'r Strategaeth nodi bod AHW yn gyfrifoldeb pob adran o'r Llywodraeth; fodd bynnag, gallant groestorri ag AHW. Gallai eu hymgysylltiad ddarparu adnoddau AHW y tu hwnt i rai'r adrannau materion gwledig. Tynnodd cyfranogwyr eraill sylw at adnoddau presennol y gellid eu defnyddio'n well ar gyfer y Strategaeth. Er enghraifft, defnyddio [Pwyllgor Lles Anifeiliaid y DU](#), tîm Ymchwil Gymdeithasol Llywodraeth Cymru a'r cymunedau ymchwil milfeddygol a gwyddonol eraill presennol i gefnogi casglu a dadansoddi data. Roedd rhanddeiliaid mewn rhai sectorau hefyd yn adnodd heb ei ddefnyddio yn ôl sawl cyfranogwr.

Fel yr awgrymodd un cyfwelai, byddai angen i OCVO gynyddu cefnogaeth ysgrifenyddol ar gyfer y Strategaeth, a gefnogir gan werthusiad cyfranogwyr o'r strategaeth ymgysylltu a chyfathrebu rhanddeiliaid (gweler Adran 3.1). Fel y nododd un cyfwelai, os oedd y Strategaeth am ehangu cyfranogiad rhanddeiliaid "mae'n debyg bod angen i ni gael cefnogaeth mwy o bobl i gael mwy o fyrddau rhaglenni neu grwpiau cynghori" [CYF2]. Nododd llawer o gyfranogwyr y grwpiau ffocws fod yr adnoddau sydd ar gael yn cyfyngu ar rôl a statws y GFf (gweler Adran 3.1). Honnodd un aelod o'r GFf eu bod yn gorff cynghori heb gyllideb: "Nid oes gennym y gweithlu hwnnw, nid oes gennym yr adnoddau ariannol i'w wneud" [FF2].

Yn fwy cyffredinol, dadleuodd cyfranogwyr y GFf y byddai gwell tâl (ar hyn o bryd mae aelodau'n cael £92 y dydd am 20 diwrnod) ^[troednodyn23] yn cydnabod arbenigedd a chyfraniadau aelodau'r Grŵp. Er gwaethaf y risgiau sy'n gysylltiedig â gwelededd cynyddol ar-lein a nodwyd gan un cyfwelai, teimlai cyfranogwyr y GFf y byddai presenoldeb ar-lein mwy yn cryfhau cydlyniant mewnol a thryloywder allanol. Yn yr un modd, roeddent yn ystyried y byddai cyfeiriadau e-bost grŵp neu gyfeiriadau e-bost unigol y GFf, yn hytrach na defnyddio eu cyfeiriadau e-bost busnes personol, yn gwella hunaniaeth a phroffil y grŵp, (e.e. mae gan aelodau Bwrdd AHW yn Lloegr gyfeiriad e-bost DEFRA). Nodon nhw fod gwelededd uwch yn hanfodol os ydynt am fod yn "herwyr gonest i'r llywodraeth [a] darparwyr gonest o awgrymiadau a chynghori i'r llywodraeth" [FF4]. Roedd cyfranogwyr rhanddeiliaid eraill yn cydnabod yr her:

"mae'n friff mawr ac maen nhw [GFf] yn dîm bach sy'n gweithio ar hyn ac rwy'n credu bod y Grŵp Fframwaith...wedi cyflawni cryn dipyn yn eu hamser ac eraill yn yr adran hefyd. Felly, rwy'n credu ei fod yn adlewyrchiad o'r ffaith bod ganddyn nhw dîm bach ac rydym yn ymwybodol o hynny ac mae'r uchelgeisiau'n uchelgeisiol a fydd efallai'n gofyn am fwy o fuddsoddiad mewn adnoddau. Efallai y gallai hynny fod yn rhan o'r ystyriaethau ar gyfer yr hyn sy'n digwydd gyda'r Fframwaith nesaf a'i gyflawniad" [FF21].

Troednodyn

[23] Mae cyfraddau Penodiadau Cyhoeddus yn cael eu pennu'n ganolog gan Lywodraeth Cymru a'u cymhwyso i'r GFf.

Mae sylwadau cyfranogwyr yn tanlinellu pwysigrwydd adnoddau digonol i gefnogi strwythur llywodraethu cryf.

3.3.6.1. Rôl a chyfrifoldebau'r Grŵp Strategaeth

Er bod y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn cytuno bod angen corff allanol o arbenigwyr i gefnogi cyflawniad Strategaeth yn y dyfodol, roedd barn yn amrywio ynghylch union rôl, cyfrifoldebau a chyfansoddiad y grŵp. Ar gyfer yr adroddiad hwn, cyfeirir at y grŵp arbenigol arfaethedig hwn ar gyfer y dyfodol fel y Grŵp Strategaeth (SG). Roedd yr angen i ddiffinio cylch gwaith yr SG yn benodol a'i le o fewn y strwythur llywodraethu cyffredinol yn thema gyson ymhlith cyfranogwyr. Er enghraifft, a ydyn nhw "yno i yrru pethau neu...i'n dwyn ni [Llywodraeth Cymru] i gyfrif?" [CYF3], beth yw "statws y grŵp" [CYF5]. Byddai eglurder ynghylch y rôl, yn ôl rhai cyfranogwyr, yn gosod disgwyliadau realistig ac yn helpu rhanddeiliaid i ymgysylltu'n effeithiol â'r SG yn y dyfodol. Pwysleisiodd un cyfwelai y dylai ffocws yr SG fod ar waith "anstatudol" (e.e. anddeddfwriaethol), gan fod yn rhaid i'w rôl barhau i fod yn "gynghorol", gan lywio polisi yn hytrach na'i orchymyn. Awgrymodd eraill na ddylai cylch gwaith y grwpiau fod yn llunio polisïau, gosod blaenoriaethau na phenderfyniadau ariannu, ond yn cynghori ar y rhain.

Cynghorodd rhai cyfranogwyr y byddai angen i rôl SG yn y prosesau hyn fod yn fanwl gywir, yn dryloyw ac yn cynnwys dolen adborth. Roeddent yn disgwyl y byddai tynnu sylw at rôl SG fel ffrind beirniadol wrth ddatblygu polisi neu lywio penderfyniadau ariannu yn gwella eu statws yn fewnol ac yn allanol. Fodd bynnag, er mwyn cyflawni hyn, byddai angen i SG fod yn rhan o brosesau Llywodraeth Cymru yn gynharach, er enghraifft, pan fydd polisi'n cael ei ddatblygu. I godi proffil SG, dadleuodd cyfranogwyr y GFf y dylai'r Strategaeth nodi bod Cadeirydd yr SG yn cyfarfod o leiaf unwaith y flwyddyn ag Ysgrifennydd y Cabinet (gweler Adran 3.1). Ystyriwyd y berthynas hon yn hanfodol i "yrru beth yw ymrwymadau'r maniffesto nesaf a chyfeiriad y daith", oherwydd fel arall "os oes gwagle yno, mae'n rhaid i'r gweinidogion mwy neu lai bennu'r hyn maen nhw am ei wneud." [CYF2].

Dadleuodd rhai cyfranogwyr y dylai SG yn y dyfodol fod yn fwy gweithredol wrth ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif gan fod y GFf presennol "yn brin o awch". I feithrin hyn, awgrymodd un cyfwelai ddefnyddio proses adrodd fewnol Llywodraeth Cymru drwy'r ysgrifenyddiaeth: "bob mis mae'n rhaid i ni ddiweddarau BIRT...pam na allwn ni dynnu hynny allan a'i roi i'r...grŵp fframwaith yr ydym yn atebol iddo?" [CYF3]. Roedd yr awydd am well atebolrwydd hefyd yn berthnasol i'r SG ei hun. Nododd sawl cyfranogwr fod angen egluro a mesur geiriad yn ToR y GFf fel "adolygu cynnydd canlyniadau" a bod angen sefydlu dolen adborth ar gyfer rhanddeiliaid yn y broses lywodraethu.

3.3.6.2. Aelodaeth ac ymgysylltiad y Grŵp Strategaeth

Er bod cyfranogwyr y GFf wedi dadlau y gall 8 aelod ddarparu "ystod eang o brofiad ac arbenigedd ar draws sawl maes o iechyd a lles anifeiliaid" (D: dogfen y GFf heb ei chyhoeddi 2024), roedd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn dymuno cynrychiolaeth ehangach. Yn benodol, nodwyd y dylai maint y grŵp adlewyrchu cylch gwaith y Strategaeth a'r ToR:

“os yw'r Strategaeth gyffredinol yn effeithio ar bob anifail, yna mae angen ei chynnwys ym mlaenoriaethau ac arbenigedd y grŵp” [FF18]. Pwysleisiodd un cyfwelai bwysigrwydd SG sy'n llywio llunio polisiau yn gallu cynrychioli'r gwahanol sectorau. Nododd cyfranogwr arall fod “pobl lleig” (e.e. ffermwyr, y cyhoedd, gwirfoddolwyr) yn ffurfio mwyafrif rhanddeiliaid AHW, gan gwestiynu eu rôl a'u cynrychiolaeth mewn grŵp cynghori.

Awgrymodd un cyfranogwr “mae angen i chi ofyn i Lywodraeth Cymru pa werth mae'r Grŵp Fframwaith hwn wedi'i ddarparu iddynt ac...a ydyn nhw [Llywodraeth Cymru] eisiau ffordd arall ochr yn ochr â'r grwpiau rhywogaethau hyn neu ar wahân iddynt” [FF14]. Dadleuodd cyfranogwyr eraill y byddai aelodaeth ehangach yn adlewyrchu datblygiadau mewn mannau eraill, fel [Pwyllgor Lles Anifeiliaid yr Alban](#). Fel arall, awgrymodd sawl cyfranogwr gadw bwrdd neu grŵp llywio bach ar y lefel uchaf, a fyddai'n goruchwyllo neu'n bwydo is-grwpiau arbenigol presennol a newydd, a fyddai'n cynrychioli'r gwahanol sectorau a rhywogaethau AHW yn well. Cafodd y sylw bod “ymdrin â'r holl bynciau hynny mewn un grŵp yn mynd i fod yn heriol iawn” [FF18] ei adleisio gan lawer o gyfranogwyr.

Disgrifiodd un o'r rhai a gafodd gyfweiliad sut y gallai'r dull hwn weithio: “datblygu [bwrdd] grŵp sydd â mwy o gysylltiad â Llywodraeth Cymru ac sy'n ymwneud yn fwy â gwneud penderfyniadau – ac o dan hyn, grwpiau sy'n gweithio ar faterion penodol – mae'r grwpiau hyn yn dweud wrth bobl mai dyma'r pethau rydyn ni'n eu gwneud ar lefel uwch”. Gallai hyn weithio gyda rhwydweithiau sefydledig (e.e. bwrdd rhaglen TB, TAG), a thrwy hynny leihau'r angen am fwy o adnoddau a chynnig mecanwaith adborth strwythuredig. O dan y model hwn, roedd y cyfranogwyr yn rhagweld Cadeirydd yr SG yn goruchwyllo'r holl is-grwpiau, neu SG bach y byddai ei aelodau'n rheoli is-grŵp a'r ddolen adborth.

Nodwyd y gallu i ymateb yn gyflym i flaenoriaethau AHW sy'n esblygu gan ddefnyddio'r dull hwn gan ychydig o gyfranogwyr, yn enwedig gyda datblygiad timau arbenigol dros dro. Eglurwyd y rhain fel: “rydych chi'n llunio grŵp gorchwyl a gorffen a phan fydd wedi'i ddatrys neu wedi'i gytuno, yna gallwch chi eu chwalu, fel arall rydych chi'n gorffen gyda grwpiau'n hongian o gwmpas am byth heb rôl ddiffiniedig o bosib” [FF19]. Roedd yr enghreifftiau a ddarparwyd gan gyfranogwyr yn cynnwys [Pwyllgor Arbenigol Sŵau'r DU](#), Grŵp BVD a grwpiau Rhywogaethau DEFRA.

Cynigiwyd hefyd ymgysylltu ehangach â rhanddeiliaid drwy'r is-grwpiau hyn i atal Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid y diwydiant rhag gweithio ar draws dibenion neu “ailddyfeisio'r olwyn” [FF19]. Dadleuodd y cyfranogwr hwn hefyd y gallai leihau beichiau adnoddau a chynyddu canlyniadau. Tystiwyd gwerth y dull hwn gan un cyfwelai: drwy “ddod â sefydliadau ynghyd a'u cael i wneud y gwaith... Rydym ni [Llywodraeth Cymru] yn dyblu faint o bethau rydym yn eu cyflawni ac nid ydym yn gwneud y cyfan ac mae pawb yn cael ymdeimlad o 'iawn ie, cyfrannais at wneud y darn hwnnw o waith” [CYF3].

I rai cyfranogwyr y grwpiau ffocws, gan gynnwys aelodau'r GFf, dylai cyfathrebu a gwaith partneriaeth fod yn flaenoriaeth allweddol i'r SG. Argymhellodd cyfranogwyr y GFf gynnal cyfarfodydd chwarterol, gan ddychwelyd yn ddelfrydol at fformatau hybrid, diwrnod llawn (ar-lein a/neu wyneb yn wyneb), tra hefyd yn creu platfform digidol ar gyfer rhyngweithio grŵp rheolaidd. Awgrymon nhw hefyd y dylai cyfarfodydd fod â mwy o ffocws ac yn cael eu gyrru gan ganlyniadau. Cefnogwyd hyn gan un cyfwelai, a gynigiodd “bod pob trafodaeth yn

mynd i'r afael â chwestiynau y gellir gweithredu arnynt, fel: 'beth yw ein rôl yn hyn? Beth ydym ni'n mynd i'w wneud? Oes angen i ni roi adborth? Oes angen i ni wneud hyn?' [CYF4]. Mae'r ystyriaethau hyn yn cysylltu â'r angen am dryloywder ar flaenoriaethau a lleihau blaenoriaethau blynyddol i nifer y gellir ei reoli. Teimlai sawl cyfranogwr fod cyhoeddi cofnodion cyfarfodydd SG yn gwella tryloywder. Fel y nododd un, "gall trydydd partïon ddilyn y sgwrs a gofyn, 'ga i gymryd rhan yn hyn?'" [FF13].

3.3.7 Gwaith partneriaeth strategaeth ac ymgysylltu â rhanddeiliaid

Roedd yr holl ymatebwyr yn cydnabod gwerth gwaith partneriaeth ac ymgysylltu â rhanddeiliaid mewn Strategaeth yn y dyfodol. Wrth fyfyrio ar y Fframwaith presennol, nododd un cyfranogwr fod yn rhaid i fan cychwyn y Strategaeth fod bod "pawb yn gweithio tuag at un nod cyffredin yn unig sef gwella safonau lles yng Nghymru". Rhannodd aelodau'r y GFf eu barn uchelgeisiol o fynd â "phobl Cymru gyda ni" [FF2].

Er bod yr ymchwil ar gyfer yr adroddiad hwn wedi'i ystyried gan ychydig o gyfranogwyr fel "dechrau da" ar gyfer cydweithio ac "ymrwymiad" rhanddeiliaid, roedd llawer o gyfranogwyr eisiau mwy o ymgysylltiad wrth ddatblygu neu (i rai) gyd-ddatblygu'r Strategaeth. Darparwyd enghreifftiau o bartneriaethau effeithiol a chydweithrediad ystyrion gan rhanddeiliaid gan gyfranogwyr, gan gynnwys bwrdd dileu TB Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog a De Cymru, bwrdd crwn SFS a Phwyllgor Ymwybyddiaeth Anifeiliaid Lloegr. Cofiodd cyfranogwr y GFf fod Llywodraeth Cymru wedi creu grŵp rhanddeiliaid yn gyflym yn ystod yr ymdrech paratoi ar gyfer clefydau egrotig, gan ddangos sut gall rhwydweithiau a roddir at ei gilydd yn gyflym ymgysylltu â chyfranogwyr allweddol. Esboniodd cyfranogwr arall: "os ydych chi'n defnyddio'r bobl gywir yn y ffordd gywir, yna gall symud strategaeth ymlaen, yn hytrach na pheidio â chael yr ymgysylltiad" [FF15].

Nododd cyfranogwyr gefnogaeth i ddull ymgysylltu aml-edau a gefnogir gan dîm neu adnodd ymroddedig i dargedu'r gwahanol gategoriau o rhanddeiliaid. Er mwyn cyrraedd y tu hwnt i'r rhanddeiliaid craidd sy'n ymwneud, cynigiodd 2 gyfranogwr ddatblygu fforwm chwarterol ar gyfer mewnbwn ehangach gan rhanddeiliaid. Awgrymodd ychydig o gyfranogwyr eraill ddiwrnodau 'craffu manwl' gyda chymheiriaid mewn gwledydd eraill, gan adlewyrchu galwadau ehangach gan gyfranogwyr i wella ymgysylltiad trawsffiniol yn y Strategaeth.

Yn unol â bwriad datganedig y Fframwaith, pwysleisiodd y rhai a gyfwelwyd fod yn rhaid i rhanddeiliaid gymryd perchnogaeth o'r Strategaeth, gyda Llywodraeth Cymru yn helpu cydweithio yn hytrach na'i pherchenogi a'i rheoli. Byddai rôl llywodraethu'r Strategaeth yn creu cyfleoedd ar gyfer cydweithio rhanddeiliaid ac annog hunanddibyniaeth y sector. Er bod y rhan fwyaf o gyfranogwyr eisiau cyfleoedd ymgysylltu, awgrymodd ychydig o gyfranogwyr (ac eithrio rhai o grwpiau diwydiant sefydledig) y gallu i fod yn hunanddibynnol ar y sector. Codwyd y galluoedd a'r adnoddau gwahanol ar draws sectorau ac actorion gan lawer o gyfranogwyr fel ystyriaeth bwysig yn y Strategaeth newydd. Roedd hyn yn arbennig o arwyddocaol, yn ôl rhai, ar gyfer ymgysylltu â sectorau a rhanddeiliaid llai prif ffrwd a heb gynrychiolaeth ddigonol. Rhybuddiodd un cyfranogwr fod sefydliadau llai yn rhedeg "model

gweithredu llawer mwy darbodus gyda...nifer llai o bobl" [FF20], gan ei gwneud hi'n anoddach manteisio ar gyfleoedd ymgysylltu.

Yn ogystal â chyfyngiadau adnoddau, cydnabu cyfranogwyr 2 rwystyr posibl i ymgysylltu â'r Strategaeth:

1. **Mecanweithiau adborth:** Yn gyffredinol, roedd cyfranogwyr yn dymuno dolen adborth ddibynadwy a chyflymach nag yr oeddent yn teimlo sy'n bodoli ar hyn o bryd o fewn y Fframwaith. Yn fwy penodol, awgrymodd un cyfranogwr fod y Strategaeth yn darparu proses adborth strwythuredig i fanteisio ar sefydliadau diwydiant sydd â chwestiynau, syniadau ymchwil, mewnwleidiadau i broblemau diwydiant yn y dyfodol ac adnoddau a data posibl y gallant eu bwydo i'r Strategaeth.
2. **Mapio rhanddeiliaid:** Roedd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn cydnabod bod gan Lywodraeth Cymru "ddealltwriaeth dda o rai grwpiau, ond nid pob un" [FF9]. Heb fapio rhanddeiliaid pellach, dadleuodd y cyfranogwyr ei bod hi'n anodd datgelu'r bylchau, deall cryfderau a sgiliau rhanddeiliaid neu alw'n effeithiol am dystiolaeth ac arbenigedd. Byddai angen i ymarfer mapio strategaeth fynd y tu hwnt i'r rhwydweithiau a'r partneriaethau presennol. Fel y nododd sawl cyfranogwr, nid yw pob gweithiwr proffesiynol yn aelod o gymdeithasau ac nid yw pob rhanddeiliad yn rhan o rwydwaith sefydledig ac mae rhai rhanddeiliaid pwysig, fel y cyhoedd, wedi'u gwasgaru.

Tanlinellodd rhai cyfranogwyr yr angen i gynnwys rhanddeiliaid gorfodi. Er enghraifft, Awdurdodau Lleol mewn trafodaethau trwyddedu, gan mai "nhw yw'r rhai sy'n gorfod gweithredu ar lawr gwlad" [FF12] ac "yn aml...yw'r olaf i wybod am y pethau hyn" [FF23]. Byddai estyn allan at y partneriaid hyn nid yn unig yn ymgysylltu â "chynulleidfa fwy, mwy amrywiol ond hefyd yn cynyddu cyllid ar gyfer gweithgaredd yn y dyfodol hefyd" [FF17]. Roedd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn gefnogol i fabwysiadu cronfa ddata rhanddeiliaid y Fframwaith a drafodwyd yn flaenorol (gweler Adran 3.1). Nododd un ei bod yn "gwbl hanfodol" osgoi i'r SG "ddod yn siambr atsain" [FF10].

Y neges allweddol gan y cyfranogwyr oedd y dylai'r Strategaeth adeiladu ar bartneriaethau a rhwydweithiau presennol wrth chwilio'n weithredol am leisiau heb gynrychiolaeth ddigonol a chreu cyfleoedd newydd ar gyfer ymgysylltu ac adborth.

3.3.8 Cyfathrebu am y strategaeth a'i weithredu

Nododd y 6 ymatebydd holiadur a atebodd y cwestiwn "Sut y dylid cyfathrebu am strategaeth yn y dyfodol?" strategaeth gyfathrebu a fyddai'n cyrraedd pob rhanddeiliad a gwell gwaith partneriaeth a mewnbwn gan rhanddeiliaid. Pwysleisiwyd hefyd yr angen am gyfathrebu mynych a chlir. Mae'r sylwadau hyn yn gyson â rhai llawer o gyfranogwyr eraill, a drafododd hefyd sut i ymgysylltu â rhanddeiliaid, yr offer cyfathrebu aml-haen sydd ar gael a phwysigrwyd adeiladu dolenni adborth.

I lawer o gyfranogwyr, gan gynnwys 4 (o 7) o ymatebwyr yr arolwg, mae'r IP wedi bod yn gyfrwng pwysig wrth roi adborth ac adborth ymlaen i rhanddeiliaid. Trafododd y cyfranogwyr adolygu fformat a rôl IP ar gyfer cyfleu cynnydd y Strategaeth.

3.3.8.1. Cyfathrebu am y Strategaeth

Nododd llawer o gyfranogwyr mai'r her i ddogfen Strategaeth newydd yw dod o hyd i gydbwysedd rhwng manylder a chrynodeb, lle mae'r pwrpas a'r bwriad yn cael eu cyfleu'n glir i gynulleidfa amrywiol. Awgrymodd y cyfranogwyr fod yn rhaid ei gyfleu mewn ffordd sy'n ystyrlon ac yn dal sylw'r sectorau gwahanol hyn (gweler Adran 3.3.4). Yn ogystal â chydabod anghenion unigryw gwahanol grwpiau sector AHW, nododd sawl cyfranogwr hefyd fod angen i'r Strategaeth gyflawni gwahanol ofynion ar draws mathau o randdeiliaid. Roedd angen crynodeb a symlrwydd yn y Strategaeth ar randdeiliaid, megis aelodau'r cyhoedd a gweithwyr anifeiliaid a gedwir. Gallai dogfen fwy cadarn gyda mwy o ffocws fod yn ddefnyddiol i Weinidogion. Fodd bynnag, roedd gan weision sifil, gweithwyr proffesiynol ac arweinwyr cyrff anllywodraethol anghenion gwahanol, y byddai'r rhain yn cael eu cyfleu'n well mewn Strategaeth fanwl.

Awgrymodd sawl cyfranogwr lansio Strategaeth fawr i ddenu diddordeb a thrafodon nhw ddenu rhanddeiliaid i "daith" y Strategaeth [FF17]. Roedd y daith yn cynnwys datblygu naratif y gellir ei ailadrodd dros oes y Strategaeth i atgoffa rhanddeiliaid o'i chynnydd a'u rôl a'u perchnogaeth. Roedd llawer o gyfranogwyr yn ystyried bod ymgysylltu â sectorau penodol yn her allweddol i'r Strategaeth: "Mae'n anoddach dod o hyd i lais rhywun cyffredin – ffermwr cyffredin neu rywun sy'n cynrychioli perchnogion anifeiliaid anwes Cymru ar y cyd" [CYF2]. Felly, mae'n llai tebygol y bydd cymhellion a safbwyntiau'r rhanddeiliaid hyn yn cael eu deall a'u hymgorffori yn y Strategaeth, er gwaethaf eu rôl ganolog mewn AHW.

Er mwyn gwella cynhwysiant rhanddeiliaid, cefnogodd llawer o gyfranogwyr strategaeth gyfathrebu aml-haenog a thargedu i sectorau. Fel yr eglurodd un cyfwelai:

"oes gwahaniaeth rhwng anifeiliaid anwes ac anifeiliaid fferm, a yw hynny'n newid y persbectif? Mae'n debyg ei fod ychydig ac mae'r mecanweithiau cyfathrebu... mecanweithiau ymgysylltu yn wahanol iawn" [CYF1].

Gwnaed amryw o awgrymiadau gan gyfranogwyr ar sut i wella cyfathrebu'r Strategaeth, gan adlewyrchu prosesau cyfathrebu modern. Er enghraifft, defnyddio gwefan bwrpasol, cyfryngau cymdeithasol, rhestrau e-bost, digwyddiadau a chyfarfodydd wyneb yn wyneb, cyhoeddiadau sector a defnyddio ceidwaid y sector (gan gynnwys dylanwadwyr y diwydiant a milfeddygon).

Rhybuddiodd rhai cyfranogwyr y dylai cynllun cyfathrebu effeithiol fod yn ymwybodol o'r baich gweinyddol sy'n gysylltiedig ag ef. Er nad oedd yr awgrymiadau technegol canlynol heb eu heriau, roeddent yn cynnig dull cost-effeithiol eang ar gyfer ymgysylltu ag ystod eang o gyfranogwyr:

- rhestr e-bostio electronig a allai ddarparu nodyn briffio cyfnodol neu gylchlythyr chwarterol i randdeiliaid
- gwefan bwrpasol a hygyrch (syml) ar gyfer y Strategaeth er mwyn cyfeirio rhanddeiliaid yn glir at ddeunyddiau a datblygiadau perthnasol a thynnu sylw at gynydd

- presenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol a allai gynnwys rhybuddion (e.e. iechyd anifeiliaid, digwyddiadau) ar gyfer rhanddeiliaid
- defnyddio codau QR ar daflenni a dogfennau (megis taflen a roddir gan werthwyr i berchnogion anifeiliaid anwes)

Dadleuwyd bod angen gwefan bwrpasol ar gyfer y Strategaeth er mwyn cyfeirio rhanddeiliaid at y Strategaeth, amrywiol gynlluniau a dogfennau polisi wedi'u lleoli o amgylch y grwpiau sector allweddol (e.e. tudalen ar gyfer pob sector). Rhoddodd un cyfwelai enghraifft o hyn: “Felly, dyma'r clefydau cyffredin a'n dulliau o ddelio â nhw. Nid oes angen i chi eu nodi i gyd mewn dogfen mewn gwirionedd, ond gallech gael dolen i gael gwybod mwy os hoffech chi” [CYF2]. Esboniodd un arall, yn hytrach na bod angen i'r rhanddeiliaid hyn ddarllen strategaeth gynhwysfawr, byddai'r wefan yn manylu ar “ffrydiau gwaith sy'n deillio o'r strategaeth gyda chryn dipyn o fanylion a diweddariadau ynddynt”. Fodd bynnag, gall y rhai sydd â diddordeb weld y dull strategol cyffredinol o hyd a “chael cipolwg...yr holl ffrydiau eraill” [FF23].

Gallai'r dull hwn wella ymgysylltiad traws-genhedloedd a thraws-sector (e.e. Un Iechyd), gan y gallai'r wefan gysylltu ag ystod ehangach o ffynonellau a sectorau a helpu rôl Llywodraeth Cymru o gysylltu rhanddeiliaid. Roedd rhai o'r farn bod gwefan bresennol Llywodraeth Cymru yn rhy hen ffasiwn i ddarparu ar gyfer y dull hwn. Awgrymodd un cyfranogwr wefan Llywodraeth yr Alban fel templed defnyddiol.

Er bod llawer o gyfranogwyr wedi cofleidio offer digidol oherwydd eu rhwyddineb a'u hyblygrwydd, roedd nifer o gyfranogwyr, gan gynnwys aelodau'r GFf, yn gwerthfawrogi cyfathrebu wyneb yn wyneb confensiynol a gweithredu uniongyrchol ar lawr gwlad. Byddai ymgysylltiadau wyneb yn wyneb (e.e. bwrdd crwn rhanddeiliaid, diwrnod sector) yn gofyn am fwy o adnoddau nag offer digidol ond roedd rhai cyfranogwyr yn credu y byddent yn cynhyrchu cyfarfyddiadau a chanlyniadau mwy ystyrlon. Esboniodd un: “Rwyf bob amser yn gweld eich bod chi'n cael y canlyniadau gorau os ydych chi'n dod â phobl ynghyd mewn ystafell” [FF16].

Roedd y cyfranogwyr hefyd eisiau i rôl SG gael ei chyfleu'n glir. Roedd hyn yn cynnwys datblygu eu 'brand', i wahaniaethu'r SG oddi wrth endidau eraill, fel Llywodraeth Cymru. Roedd y gwahaniaeth hwn yn bwysig ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid:

“os ydych chi eisiau i ffermwr wneud rhywbeth, efallai na fyddan nhw'n gwrando ar Lywodraeth Cymru oherwydd eu bod nhw'n dweud, 'O, y llywodraeth ydy hi, dydw i ddim yn gwrando,' ond efallai y byddan nhw'n gwrando ar rywun fel Cadeirydd y Grŵp neu rywun ar y Grŵp i gefnogi'r negeseuon hynny hefyd” [CYF4].

Pwysleisiwyd hefyd gyfleu gwerth SG yn fewnol. O fewn Llywodraeth Cymru, cyfaddefodd un o'r rhai a gafodd gyfweliad, “mae angen i ni fod yn llawer gwell wrth ddangos i gydweithwyr polisi eraill werth gwirioneddol y Grŵp...maen nhw [GFf] yn unigolion medrus iawn, mae angen i ni allu dangos y gallant wir ychwanegu gwerth at bolisi” [CYF5]. Mae hyn yn cysylltu â galwadau cyfranogwyr am ddolen adborth glir, effeithiol ac amserol i bob rhanddeiliad. Fel y cynghorodd un cyfranogwr: “Byddwch yn realistig, gwnewch adborth yn

rhan o'r camau gweithredu, mae hynny'n rhan o'ch canlyniad...i roi adborth ac adolygu" [FF9].

3.3.8.2. Cynllun Gweithredu

Mae'r Cynlluniau Gweithredu (IP) yn cymryd canlyniadau cyffredinol y Strategaeth ac yn nodi blaenoriaethau a chanlyniadau penodol AHW. Cwestiynodd rhai cyfranogwyr eu perthnasedd i'r Strategaeth, o ystyried y nifer o gynlluniau a strategaethau eraill sy'n gysylltiedig ag AHW sydd ar gael erbyn hyn. Er enghraifft, rhannodd un cyfwelai: "Tybed a oes eu hangen arnom, oherwydd rwy'n teimlo bod llawer o'r hyn sydd yn y cynlluniau gweithredu hynny yn dyblygu ac yna mae'r cynlluniau gweithredu eraill sydd gennym... cynlluniau TB, y cynlluniau lles" [CYF5]. Roedd llawer o gyfranogwyr eisiau dull cyfathrebu symlach sy'n benodol i'r sector a llai o ddyblygu (gyda chynlluniau a strategaethau eraill).

Cynigiwyd cyfuniad o gynlluniau presennol a rhai newydd sy'n benodol i sectorau/rhywogaethau gan rai fel y ffordd fwyaf effeithiol o gyfleu cynnydd ac effaith y Strategaeth ac i hwyluso atebolrwydd (Gweler Adran 3.3.4). Cytunodd sawl cyfranogwr y byddai cael gwahanol IP fesul sector/mater yn ei gwneud yn "fwy hygyrch i bobl" [FF20]. Fodd bynnag, rhybuddiodd un cyfranogwr y byddai barn gyffredinol (e.e. Strategaeth) yn hanfodol i gysylltu'r dogfennau IP hyn a'r sectorau, yn enwedig ar gyfer y materion hynny sy'n cwmpasu sawl sector. Fel arall, roedd un cyfwelai o blaid cynllun blynyddol 'ysgafn' i leihau'r baich gweinyddol. Byddai cyflwyno un neges gyson ar AHW ar y cyd gan Weinidogion, SG a OCVO yn ddatblygiad pwysig yn yr IP. Roedd cyfranogwyr eraill eisiau IP rheolaidd a chryno i wella gwydnwch a hyblygrwydd.

Gan adleisio pryderon ynghylch gor-gyrraedd y Fframwaith, rhybuddiodd rhai cyfranogwyr fod angen i ddewis blaenoriaethau IP fod yn fwy realistig a chyflawnadwy. Fel y nodwyd yn Adran 3.1, teimlai cyfranogwyr y gallai'r IP gyfiawnhau'n gliriach pam y dewiswyd blaenoriaethau a sut y mesurwyd canlyniadau. Wrth gydnabod y pryderon hyn, awgrymodd un cyfwelai fabwysiadu diagram damcaniaeth newid, y gellid ei ddiweddarau yn y dogfennau IP, er mwyn darparu dull tryloyw sy'n seiliedig ar ganlyniadau.

3.4 Crynodeb

Roedd yr holl gyfranogwyr yn cydnabod gwerth datblygu Strategaeth hirdymor gyffredinol ar gyfer y dyfodol. Roedd y cyfranogwyr yn rhagweld Strategaeth a adeiladwyd ar gyflawniadau'r Fframwaith, gan ychwanegu gwerth at ddatblygiadau AHW cyfredol a pholisi cysylltiedig. Awgrymodd llawer hefyd y gallai adolygu iaith a chynhwysiant y Strategaeth (sectorau rhanddeiliaid ehangach) a phwysleisio pwysigrwydd ehangach AHW, ysgogi momentwm ar draws grwpiau rhanddeiliaid. Roedd hyn yn cynnwys meithrin perthnasoedd â meysydd blaenoriaeth cysylltiedig eraill (e.e. economaidd, iechyd, amgylchedd, troseddu) a cheisio cyfleoedd i sicrhau cydraddoldeb â dull y DU o ymdrin ag AHW.

Cafodd manteision mynd i'r afael â'r anghydbwysedd canfyddedig tuag at iechyd anifeiliaid fferm yn y Strategaeth, SG, IP a'r blaenoriaethau eu cydnabod gan lawer o gyfranogwyr. Roedd y cyfranogwyr hyn yn ymwybodol y byddai angen rheoli'r tensiynau rhwng

blaenoriaethau ac agendâu rhanddeiliaid cystadleuol. Awgrymwyd yn gyffredinol darparu manylion, cyfiawnhadiadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth, tryloywder ac adborth yng nghyfathrebiadau'r SG a chyfleoedd ehangach ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid i reoli disgwyliadau rhanddeiliaid. Cysylltwyd argaeledd adnoddau gan lawer o gyfranogwyr â'r tensiynau hyn.

Dadleuodd yr holl gyfranogwyr fod yn rhaid i'r adnoddau a ddarperir (i OCVO, a SG yn y dyfodol) i gyflawni'r Strategaeth adlewyrchu uchelgais y Strategaeth. Er enghraifft, byddai rhai o'r gwelliannau a awgrymwyd yn gofyn am adnoddau ychwanegol: person cyfathrebu pwrpasol yn OCVO, cyllideb SG, aelodaeth SG ehangach, cymorth TG (e.e. gwefan, e-bost). Ystyriwyd adnoddau hefyd gan lawer o gyfranogwyr fel rhan o adeiladu gwydnwch mewn Strategaeth yn y dyfodol. Er enghraifft, i groesi blaenoriaethau gwleidyddol a chymdeithasol newidiol (e.e. argyfwng costau byw, dirywiad amgylcheddol) a phwysau ar sectorau (e.e. economaidd, clefydau). Dadleuodd cyfranogwyr y grwpiau ffocws fod angen i'r Strategaeth fod yn ymwybodol o adnoddau cyfyngedig rhanddeiliaid, yn enwedig ymhlith rhai sectorau a grwpiau, wrth gynllunio sut i wella ymgysylltiad.

Er bod gwahanol safbwyntiau ar gwmpas, ffocws a strwythur dogfen y Strategaeth a'i gweithrediad, awgrymodd y cyfranogwyr ddull mwy targedig i'r sector, sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac sy'n hygyrch i'r sectorau. Cynigiodd rhai cyfranogwyr lunio'r ddogfen Strategaeth yn unol â pholisïau a dogfennau eraill yr oeddent yn eu hystyried yn hysbysu ac yn ymgysylltu'n effeithiol â rhanddeiliaid. Er bod model llywodraethu'r Fframwaith wedi'i gefnogi'n eang gan gyfranogwyr ar gyfer y Strategaeth, cyfeirion nhw hefyd at ddulliau amgen i'r GFF. Er bod llawer o gyfranogwyr yn cydnabod gwerth y GFF ac yn parchu eu rôl mewn SG yn y dyfodol, cynigiwyd gwelliannau o ran strwythur, aelodaeth a chyfathrebu. Amlygodd y newidiadau a awgrymwyd awydd llawer o gyfranogwyr am Strategaeth fwy cydweithredol, sy'n seiliedig ar dystiolaeth a thryloyw.

Roedd pawb yn dymuno partneriaeth ac ymgysylltiad mwy ystyrlon â rhanddeiliaid. Er mwyn gwella perthnasedd a chyrhaeddiad y Strategaeth, roedd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn argymhell mapio rhanddeiliaid. Cefnogwyd cronfa ddata rhanddeiliaid fel rhan o hyn ac i wella'r strategaeth gyfathrebu. Gallai gwybod am wahanol gynulleidfaoedd y Strategaeth a'r hyn sy'n eu hysgogi wella ymgysylltiad. Teimlai llawer o gyfranogwyr y byddai ymgysylltiad rhanddeiliaid yn cael ei wella gyda chyfleoedd mwy ystyrlon i gyfathrebu â thîm llywodraethu'r Strategaeth. Er bod cefnogaeth gref i'r defnydd o offer TG a chyfathrebu cyfoes, roedd cyfranogwyr hefyd eisiau ymgysylltiadau wyneb yn wyneb ac ehangach â rhanddeiliaid.

Mae'n werth nodi bod llawer o'r gwelliannau a awgrymwyd ar gyfer y Strategaeth wedi'u cynllunio'n flaenorol i fod yn rhan o'r Fframwaith (e.e. yr angen am fonitro, gwerthuso a gwneud penderfyniadau cadarn yn seiliedig ar dystiolaeth, cronfa ddata rhanddeiliaid, cardiau tystiolaeth, tryloywder y GFF). Mae hyn yn cefnogi galwadau cyfranogwyr am gynllun gweithredu a chyflawni cadarn a ffynonellau cysylltiedig.

4. Casgliadau

Mae'r adroddiad hwn yn manylu ar ganfyddiadau ymchwil sy'n anelu at adolygu a gwerthuso [Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru \(AHW\) \(Fframwaith\) \(2014\)](#) a gwneud argymhellion ar gyfer ei ailadrodd yn y dyfodol fel Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru. Darparodd y Fframwaith gynllun cyffredinol 10 mlynedd (2014 i 2024) gyda'r nod o wella safonau AHW ar gyfer pob anifail a gedwir ledled Cymru, trwy gydweithio, perchnogaeth ar y cyd a dull sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Cefnogir y nod hwn gan 4 mecanwaith allweddol:

- tîm Monitro'r Fframwaith
- grŵp Fframwaith arbenigol annibynnol (GFf)
- cynlluniau gweithredu (IP)
- partneriaeth a chydweithrediad rhanddeiliaid

Mae'r Fframwaith yn cefnogi nodau Llywodraeth Cymru o ran dull 'Un Iechyd, Un Lles ac Un Cymru' o ymdrin ag AHW ac arferion amgylcheddol cynaliadwy. Mae'r dull hwn yn cydnabod y cydgysylltedd cymhleth a'r ddibyniaeth gydfuddiannol rhwng anifeiliaid, cymunedau a'n hamgylchedd cyffredin. Mae canfyddiadau'r ymchwil yn cefnogi rhagdybiaeth y Fframwaith na all Llywodraeth Cymru fynd i'r afael â'r heriau hyn ar ei phen ei hun. Mae'r Fframwaith yn dibynnu ar ymgysylltiad gwirfoddol a gwaith partneriaeth gydag ystod eang o randdeiliaid a sectorau ac adrannau'r Llywodraeth sy'n ymwneud ag AHW.

Mae'r ymchwil yn dangos, ochr yn ochr â chyfleoedd a datblygiadau polisi allweddol yn ystod cyfnod y Fframwaith (2014 i 2024), fod sector AHW Cymru wedi profi heriau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol cenedlaethol a rhyngwladol. Mae mynd i'r afael â'r materion cymhleth hyn wedi cyflwyno heriau sylweddol. Fel y pwysleisir yn y Fframwaith, mae atebion effeithiol yn gofyn am egwyddorion sydd wedi'u gwreiddio mewn sylfaen dystiolaeth gadarn, cydweithio trawsadrannol, partneriaethau amlasiantaethol ac ymgysylltu â rhanddeiliaid, monitro a gwerthuso canlyniadau.

Mae'r gwerthusiad proses hwn wedi digwydd ar ddiwedd cyfnod y Fframwaith, wedi'i lywio gan randdeiliaid allweddol a'i gefnogi'n weithredol gan dîm rheoli a gweithredu OCVO Llywodraeth Cymru. Cafodd yr adolygiad a'r gwerthusiad o'r Fframwaith ei lywio gan strategaeth ymchwil dull cymysg ansoddol yn bennaf a oedd yn cynnwys 4 cham o gasglu data. Roedd hyn yn cynnwys adolygiad cwrpasu, dadansoddi dogfennau a chyfweliadau, grwpiau ffocws a holiadur ansoddol. Cymerodd cyfanswm o 40 o randdeiliaid AHW ran yn yr ymchwil. Nid oedd bwriad i'r astudiaeth fod yn gynrychioliadol o'r sector AHW; yn hytrach, mae'n darparu barn gan ystod eang o randdeiliaid a sectorau. Fodd bynnag, mae cyfyngiadau yn yr astudiaeth gan gynnwys: bylchau mewn rhai sectorau rhanddeiliaid allweddol (e.e. y cyhoedd, asiantaethau gorfodi, SEMs, y rhai sy'n gyfrifol am fywyd gwyllt a pherchnogion anifeiliaid eraill a gedwir), meintiau bach y samplau (e.e. llenyddiaeth ysgolheigaidd, grwpiau ffocws ac ymatebwyr i'r holiaduron) a rhagfarn hunan-ddewis cyfranogwyr (gweler Adran 2.7).

Mae canfyddiadau'r ymchwil wedi tynnu sylw at lwyddiannau a chyfyngiadau'r Fframwaith, sut mae'r Fframwaith yn cyd-fynd â pholisïau eraill ac argymhellion ar gyfer Strategaeth yn y dyfodol. Er bod y cyfranogwyr a'r dogfennau wedi tynnu sylw at gryfderau yn y Fframwaith a'i weithrediad, roedd yna hefyd feysydd gwendid a nodwyd yn gyffredin a oedd yn codi pryderon. Roedd yr holl gyfranogwyr yn cydnabod pwysigrwydd datblygu Strategaeth AHW. Drwy dynnu ar eu harsylwadau o'r Fframwaith a gwaith yn y sector AHW, maent wedi darparu eglurder ar eu hanghenion fel rhanddeiliaid ac wedi cynnig awgrymiadau ar gyfer Strategaeth yn y dyfodol. Mae'r adran hon yn dadansoddi'r themâu allweddol sy'n gorgyffwrdd a'r meysydd i'w hystyried yn y Strategaeth. Yn adran 5, cyflwynir y rhain fel argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru.

4.1 Perthnasedd yr egwyddorion, y canlyniadau a'r amserlen

Cadarnhaodd y cyfranogwyr yn gyffredinol fod gweledigaeth hirdymor y Fframwaith ac egwyddorion cydweithio, cyfrifoldeb a rennir a gwneud penderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth, yn parhau i fod yn werthfawr iawn. Mae'r egwyddorion hyn, yn ôl y cyfranogwyr, wedi cefnogi datblygiadau nodedig yng Nghymru mewn meysydd fel dileu TB (Twbercwlosis Buchol) a BVD (dolur rhydd firaol buchol), yn ogystal â gwaith cynnar ar ymwrthedd gwrthficrobaidd (AMR). Teimlai llawer o gyfranogwyr fod y fframwaith wedi ategu cynnydd AHW ac wedi helpu i greu ymdeimlad o bwrpas ar y cyd ymhlith rhai rhanddeiliaid a phartneriaid.

Roedd yr holl gyfranogwyr yn cydnabod gwerth datblygu Strategaeth gyffredinol hirdymor ar gyfer y dyfodol, wedi'i hadeiladu ar gyflawniadau'r Fframwaith ac ychwanegu gwerth at ddatblygiadau AHW cyfredol a pholisïau cysylltiedig. Er bod hyd awgrymedig y Strategaeth yn amrywio, yn fras roedd y cyfranogwyr yn cefnogi cyfnod o 10 mlynedd. Awgrymodd y cyfranogwyr welliannau posibl i egwyddorion a chanlyniadau'r Strategaeth. Roedd y rhain yn cynnwys pwyslais ar orfodi, eglurder ar rolau a chyfrifoldebau, monitro a sylfaen dystiolaeth gadarn a dull sy'n seiliedig ar ganlyniadau. Cynigiasant ychwanegiadau hefyd, megis codi ymwybyddiaeth o AHW ymhlith rhanddeiliaid (e.e. addysg a hyfforddiant). Er mwyn gwella ymgysylltiad â'r Strategaeth, awgrymodd y cyfranogwyr eglurder hefyd ar ei chynulleidfia a'i ffocws arfaethedig, iaith wedi'i diweddarau i adlewyrchu datblygiadau AHW a ffocws penodol ar y sector. Roedd y cyfranogwyr o blaid strwythur deul Strategaeth gyffredinol ynghyd ag IP mwy manwl (penodol i'r sector).

At ei gilydd, mae nifer o gynlluniau, strategaethau a pholisïau Llywodraeth y DU a Chymru yn croestorri ac yn ategu egwyddorion arweiniol y Fframwaith a'i flaenoriaethau cysylltiedig. Mae'r polisïau hyn yn creu parhad trwy ffurfio cydlyniant o amgylch uchelgeisiau fel 'Un lechyd', 'Un Lles' a hyrwyddo gweithio mewn partneriaeth. Yn ddiweddarach, mae cynlluniau mwy targedig yn mynd i'r afael â meysydd y nododd cyfranogwyr eu bod wedi'u tan-ddatblygu yn y Fframwaith, megis arfer cynaliadwy a diogelu'r amgylchedd a lles anifeiliaid a'u hymwybyddiaeth. Er bod synergedd clir â'r Fframwaith, mae strategaethau eraill Llywodraeth Cymru wedi defnyddio offer yn llwyddiannus megis damcaniaethau newid, dangosyddion perfformiad penodol a thargedau amser-gyfngedig i gryfhau monitro a gwerthuso. Gallai tynnu ar y dulliau hyn gynnig modelau defnyddiol ar gyfer Strategaeth

yn y dyfodol, boed trwy eu hymgorffori'n uniongyrchol neu drwy gyfeirio at gynlluniau cyflawni cysylltiedig.

4.2 Pensaernïaeth y llywodraethu

Cafodd y dull llywodraethu Fframwaith, sef ysgrifenyddiaeth wedi'i hintegreiddio'n dda fel rhan o Dîm Monitro Swyddfa'r Prif Filfeddyg (OCVO) a chefnogi Grŵp Fframwaith (GFf) annibynnol, ei gefnogi'n gyffredinol gan y cyfranogwyr. Dywedwyd gan rai fod y GFf yn gweithredu fel sianel hanfodol rhwng Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid. Roedd cyfranogwyr yr ymchwil yn gwerthfawrogi gwerth eu harbenigedd, eu craffu beirniadol a'u cefnogaeth gydweithredol. Fodd bynnag, heriodd llawer hefyd gynrychiolaeth sector y grŵp, tryloywder a'u rôl mewn atebolrwydd y GFf oherwydd amwysedd eu rôl a'u statws.

Cynigiodd y cyfranogwyr strwythurau amgen ar gyfer y Grŵp Strategaeth (SG) gyda'r nod o ehangu cynrychiolaeth sector ac arbenigedd y grŵp. Er enghraifft, gallai SG bach sy'n eistedd uwchben is-grwpiau arbenigol (parhaol neu dros dro) ddarparu'r cwmpas, yr hyblygrwydd a'r canlyniadau uwch a ddymunir gan y rhan fwyaf o gyfranogwyr. Dadleuwyd bod dwyn Llywodraeth Cymru a phartneriaid i gyfrif ac ysgogi ymgysylltiad rhanddeiliaid yn ganolog i rôl SG yn y dyfodol. Er mwyn cyflawni hyn, dadleuodd y cyfranogwyr fod angen adolygu statws, gwelededd ac adnoddau'r SG.

4.3 Mecanweithiau cyfathrebu ac adborth

Er bod y Fframwaith gwreiddiol wedi rhagweld strategaeth gyfathrebu dryloyw a chynhwysol, mae ei gweithrediad wedi bod yn afreolaidd (e.e. IP, cronfa ddata rhanddeiliaid, cofnodion y GFf). Ar y cyfan, nododd y cyfranogwyr y gallai negeseuon cliriach, wedi'u targedu at y sector, dolenni adborth gwell a fformatau dogfennau symlach helpu i adfer gwelededd ac atgyfnerthu ymddiriedaeth rhanddeiliaid. I lawer o gyfranogwyr, roedd yr angen i ddatblygu cyfathrebu ystyrlon gydag ystod ehangach o rhanddeiliaid a sectorau yn flaenoriaeth. Awgrymon nhw fod angen cynllun cyfathrebu a oedd yn adlewyrchu amrywiaeth y rhanddeiliaid a'r sectorau.

Mae nifer o'r dogfennau polisi a ddadansoddwyd yn tynnu sylw at fecanweithiau ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid, drwy ymgyrchoedd addysg, hyfforddiant proffesiynol a mentrau codi ymwybyddiaeth, nad yw'r Fframwaith ei hun yn eu harchwilio'n llawn. Nododd rhai cyfranogwyr y cyfyngiad hwn, gan awgrymu y gallai Strategaeth yn y dyfodol ymrwymo'n ddefnyddiol i safonau arfer gorau yn y meysydd hyn, a thrwy hynny feithrin mwy o gyfrifoldeb a chydymffurfiaeth gan rhanddeiliaid.

Ar gyfer Strategaeth yn y dyfodol, roedd y cyfranogwyr yn gyffredinol yn cefnogi strategaeth gryno lefel uchel, gyda manylion penodol i'r sector (e.e. canlyniadau) yn cael eu cyfleu drwy gynlluniau ffocws ac wedi'u halinio â pholisïau eraill Llywodraeth Cymru. Disgwylid i'r dull hwn gynyddu cydlyniant ac osgoi dyblygu. Cynigiodd cyfranogwyr eraill ddogfen Strategaeth fwy cadarn a fyddai'n mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r bylchau a nodwyd yn y manylion (e.e. monitro, canlyniadau wedi'u mesur).

Pa bynnag ddull a fabwysiadir, roedd y cyfranogwyr yn unfrydol eu bod eisiau cyfathrebu cliriach ynghylch sut y bydd y canlyniadau'n cael eu mesur a'u cyflawni. Defnyddiwyd egwyddor 'gorfodi safonau'n effeithiol' y Fframwaith gan y cyfranogwyr i ddangos y cyfyngiad hwn. Nid yw'r Fframwaith na'r IP yn mynegi sut y bydd gorfodi'n cael ei weithredu. Gallai fframio cliriach yn y Strategaeth annog mabwysiadu llwybrau a rolau gorfodi penodol, a dyrannu cyllid pwrpasol i sicrhau bod cydymffurfiaeth yn gyraeddadwy ac yn fesuradwy.

Cynigiwyd pwyslais newydd ar offer cymorth ar-lein, diweddariadau cynnydd rheolaidd a mecanweithiau atebolrwydd wedi'u diffinio hefyd i gryfhau ymhellach ymrwymiad rhanddeiliaid a hyblygrwydd cyffredinol y Strategaeth. Yn gyffredinol, galwodd y cyfranogwyr am gynllun cyfathrebu Strategaeth aml-haenog a thargedig gyda dolen adborth bwrpasol ac amserol i reoli disgwyliadau rhanddeiliaid a darparu tryloywder.

4.4 Blaenoriaethau, adnoddau a momentwm

Er bod y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn cydnabod anghydbwysedd rhwng sectorau a rhywogaethau yn y Fframwaith, roeddent hefyd yn deall na ellir blaenoriaethu pob sector a mater. Er mwyn mynd i'r afael â'r anghydraddoldeb hwn, galwodd y cyfranogwyr am fwy o eglurder a thryloywder wrth osod blaenoriaethau'r Strategaeth. Mae hyn yn cysylltu â'r bwch a nodwyd yn y data a'r dystiolaeth i gefnogi'r penderfyniadau hyn. Bwriad agenda datblygu data'r Fframwaith oedd nodi data dibynadwy presennol, comisiynu data newydd a gwahodd partion â diddordeb i gasglu data i lywio dull seiliedig ar dystiolaeth. Fodd bynnag, cwestiynodd llawer o gyfranogwyr gryfder y sail dystiolaeth ac nid oedd yn bosibl sefydlu pa mor gadarn oedd y sail dystiolaeth o'r data a gasglwyd yn y prosiect hwn. Yn gyffredinol, roedd y cyfranogwyr yn deall bod angen iddynt uno y tu ôl i flaenoriaethau diffiniedig a chyraeddadwy; fodd bynnag, roedd angen ystyriaeth bellach ar y broses a'r dystiolaeth ar gyfer cyflawni hyn.

Er gwaethaf cyflawniadau'r Fframwaith, roedd ymdeimlad cyson ymhlith y cyfranogwyr bod cylch gwaith eang y Fframwaith wedi rhagori ar yr adnoddau oedd ar gael. Ymddengys bod gostyngiadau mewn staffio a chyllideb, a waethygydd gan siociau allanol fel pandemig COVID-19, wedi cyfyngu ar gyflawni, gwanhau sianeli cyfathrebu ac erydu dolenni adborth. O ganlyniad, nododd rhai cyfranogwyr arafu momentwm, atebolrwydd aneglur am allbynnau, a phrinder canlyniadau pendant, mesuradwy. Tynnodd cyfranogwyr sylw hefyd at y ffaith y gallai rhai rhanddeiliaid fod yn brin o'r adnoddau i ymgysylltu â'r Strategaeth, tra gallai eraill helpu i ddarparu adnoddau (e.e. data, ymchwil, personél).

Mae llawer o'r gwelliannau i gyfathrebu ac ymgysylltu'r Strategaeth a awgrymwyd gan gyfranogwyr (megis adnoddau cyfathrebu pwrpasol, mwy o dryloywder wrth osod blaenoriaethau a mesur canlyniadau, mapio rhanddeiliaid), yn adleisio elfennau a ragwelwyd eisoes yng nghynllun gwreiddiol y Fframwaith. Dadleuodd rhai cyfranogwyr y gallai sicrhau bod yr ymrwymladau hyn yn cael eu cyfarparu yn unol ag uchelgais y Strategaeth helpu i droi bwriadau lefel uchel yn ddarpariaeth effeithiol ar lawr gwlad. Fel arall, awgrymodd cyfranogwyr eraill y gallai fod yn ddefnyddiol ystyried alinio uchelgeisiau'n agosach â'r adnoddau sydd ar gael, fel y gellir paru canlyniadau a fwriadwyd â blaenoriaethau a chynlluniau gwaith clir a dichonol.

4.5 Cynrychiolaeth ac ymgysylltu

Nododd y cyfranogwyr mai'r sectorau iechyd anifeiliaid fferm sydd wedi elwa fwyaf gweladwy yn y Fframwaith. Dadleuon nhw fod ymgysylltiad y tu hwnt i'r meysydd hyn, yn enwedig ymhlith perchnogion anifeiliaid anwes ac anifeiliaid hobi, asiantaethau gorfodi, gweithwyr proffesiynol anifeiliaid dyfrol ac egsotig a busnesau bach a chanolig, yn gyfyngedig. Cydnabu'r cyfranogwyr yr heriau o nodi ac ymgysylltu â'r rhanddeiliaid AHW sydd heb gynrychiolaeth ddigonol (e.e. grŵp sector gwasgaredig, diffyg cymdeithasau neu rwydweithiau, gweinyddiaeth ddatganoledig a gwahaniaethau trawsffiniol).

Er mwyn mynd i'r afael â'r bylchau hyn yn y Strategaeth, tynnodd y cyfranogwyr sylw at fecanweithiau ymgysylltu wedi'u teilwra mwy, megis rolau cyswllt neu is-grwpiau penodol i'r sector a mapio rhanddeiliaid trwy gronfa ddata rhanddeiliaid byw. Yn fwy cyffredinol, dadleuodd y cyfranogwyr fod angen mynd i'r afael â'r anghydbwysedd mewn cynrychiolaeth sector ar draws y Strategaeth, trwy'r iaith, y ffocws a'r categoreiddio a ddefnyddir, y dewis o flaenoriaethau ac aelodaeth SG. Pwysleisiodd llawer fod yn rhaid i bob rhanddeiliad deimlo eu bod wedi'u cynnwys ac yn ddylanwadol wrth gyflawni'r Strategaeth er mwyn bodloni 2 o flociau adeiladu'r Fframwaith: 'gweithio mewn partneriaeth' a meithrin 'perchnogaeth ar y cyd'. Heb roi sylw i'r cyfyngiadau hyn, mae'r Fframwaith mewn perygl o leihau perthnasedd ac effaith yn y sector AHW.

5. Argymhellion

Mae'r adran hon yn amlinellu argymhellion allweddol yr adroddiad yn seiliedig ar ganfyddiadau'r ymchwil. Gellir dod o hyd i fanylion pellach am bob un o'r argymhellion yn yr adran Canfyddiadau. Mae'r argymhellion yn canolbwyntio ar y Strategaeth yn y dyfodol, gan ddefnyddio 4 thema allweddol: Egwyddorion, canlyniadau a chwmpas y strategaeth, Llywodraethu'r strategaeth, Cyfathrebu am y Strategaeth ac ennyn diddordeb a Data a thystiolaeth y strategaeth. Fe'u cyfeirir at Lywodraeth Cymru ac OCVO, oni nodir yn wahanol.

5.1 Egwyddorion, canlyniadau a chwmpas y strategaeth

Dylid rhoi ystyriaeth i'r canlynol:

- Mabwysiadu Strategaeth AHW hirdymor, gan ddefnyddio [Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid \(AHW\) \(2014 i 2024\)](#) (Fframwaith) fel templed ar gyfer datblygu'r egwyddorion a'r canlyniadau. Gallai Llywodraeth Cymru ystyried mabwysiadu cyfnod o 10 mlynedd i gynnal momentwm wrth fynd i'r afael ag AHW.
- Mabwysiadu un o'r opsiynau canlynol ar gyfer dogfen y Strategaeth, ac wrth wneud hynny adolygu'r adnoddau sydd ar gael ar gyfer pob opsiwn:
 1. Dogfen Strategaeth allweddol fer, sy'n cyfeirio rhanddeiliaid yn glir at ddatblygiadau AHW ehangach a chynlluniau manwl. Dylai'r ddogfen hon ddarparu eglurder ar egwyddorion, canlyniadau a rolau a chyfrifoldebau llywodraethu a chyfeirio at y manylion ar ganlyniadau pendant, amserlen a mesur a monitro yn y Cynlluniau. Byddai angen tudalen we bwrpasol a hygyrch i gefnogi cyfeirio effeithiol at y Cynlluniau manwl.
 2. Dogfen Strategaeth fanwl annibynnol sy'n cynnwys gwybodaeth gynhwysfawr ac eglurder ar yr egwyddorion, y canlyniadau, y rolau a'r cyfrifoldebau, sut y bydd canlyniadau pendant yn cael eu mesur a'u monitro a'r amserlen ar gyfer cyflawni. Byddai angen ystyried hygyrchedd y ddogfen fwy hon i'r gwahanol gynulleidfaoedd rhanddeiliaid.
- Ymgorffori iaith newid hinsawdd, cynaliadwyedd ac ymwybyddiaeth anifeiliaid yn Strategaeth AHW.
- Anghenion gwahanol rhanddeiliaid a sectorau wrth ddatblygu'r Strategaeth i wella ymgysylltiad a pherthnasedd y Strategaeth. Er enghraifft, efallai y bydd angen rhannu dogfen Strategaeth fanylach yn adrannau sy'n berthnasol i'r gwahanol sectorau neu faterion AHW.
- Cynyddu ymwybyddiaeth rhanddeiliaid o faterion ac ymatebion AHW drwy ychwanegu canlyniad Strategaeth sy'n canolbwyntio ar wella addysg a hyfforddiant. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r egwyddor 'mae atal yn well na gwella'.

- Mynd i'r afael â'r anghydbwysedd rhwng rhywogaethau a sectorau anifeiliaid yn y Fframwaith drwy ystyried yr iaith a ddefnyddir yn y Strategaeth a'r blaenoriaethau, y rhanddeiliaid a'r canlyniadau a nodwyd.
- Darparu eglurder o fewn y Strategaeth (neu'r Cynlluniau manwl) ar:
 1. yr asiantaethau a'r partneriaid allweddol sydd â rolau a chyfrifoldebau wrth gyflawni AHW, a lle bo'n briodol eu cysylltu â'r canlyniadau.
 2. y broses ar gyfer gosod blaenoriaethau blynyddol ar gyfer AHW a sicrhau tryloywder yn y broses hon er mwyn rheoli disgwyliadau rhanddeiliaid. Yn bwysig, dylai'r Strategaeth (trwy gynlluniau gweithredu neu ddogfen arall) ddangos trwy sail dystiolaeth gadarn pam y dewiswyd y blaenoriaethau hyn a bod materion AHW ehangach wedi'u hystyried.
 3. y cyllid a'r adnoddau sydd ar gael gan Lywodraeth Cymru a phartneriaid i gyflawni gweledigaeth a gweithrediad y Strategaeth.
- Defnyddio lansiad y Strategaeth fel llwyfan i gadarnhau pwysigrwydd a pherthnasedd eang AHW i bartneriaid a rhanddeiliaid mewnol ac allanol ac ystyried ymgorffori'r nod hwn yng nghynllun cyfathrebu'r Strategaeth.
- Adeiladu gwydnwch yn y Strategaeth fel y gall addasu i newidiadau posibl mewn polisi, economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol. Er enghraifft, gallai Llywodraeth Cymru ystyried a ddylid lleihau'r egwyddorion, y canlyniadau strategol a chwmpas categorïau anifeiliaid a gedwir neu gynyddu adnoddau i reoli heriau'r dyfodol.
- Gwellu mecanweithiau ar gyfer gorfodi safonau. Gallai hyn gynnwys ymgysylltu'n effeithiol ag asiantaethau gorfodi allweddol fel rhan o'r Strategaeth a'r cynlluniau gweithredu.
- Adolygu'r mecanweithiau a ddefnyddir mewn cynlluniau, strategaethau a pholisïau eraill Llywodraeth Cymru ar gyfer gosod canlyniadau pendant a dangosyddion a thargedau mesuradwy ac ystyried defnyddio un o'r dulliau hyn yn y Strategaeth.
- Ailddosbarthu'r categorïau anifeiliaid a gedwir a restrir yn y Fframwaith i wneud y Strategaeth yn fwy cynhwysol o randdeiliaid AHW. Er enghraifft, mae'r cyd-destunau y mae anifeiliaid yn cael eu cadw ynddynt gan bobl wedi newid dros gyfnod y Fframwaith (e.e. ceidwaid hobi, perchnogion anifeiliaid egsotig preifat). Gall y categorieiddio presennol anwybyddu neu ymddangos fel pe bai'n eithrio'r rhywogaethau a'r sectorau hyn, a thrwy hynny ymgysylltiad y sector â'r Strategaeth.

5.2 Llywodraethu'r strategaeth

Dylid rhoi ystyriaeth i'r canlynol:

- Cadw strwythur llywodraethu presennol y Fframwaith a darparu adnoddau ar gyfer ysgrifenyddiaeth gryfach i gefnogi grŵp Strategaeth arbenigol (SG) a chyfathrebu ac ymgysylltu â rhanddeiliaid.
- Cadw ac ehangu'r grŵp arbenigol (e.e. SG) i sicrhau mwy o gynrychiolaeth ac ymgysylltiad gan y sector. Gallai'r Strategaeth gadw model presennol y GfF ac ehangu'r aelodaeth, neu gynnal SG bach a fyddai'n cysylltu ag is-grwpiau arbenigol presennol a newydd. Gallai datblygu is-grwpiau parhaol a/neu dros dro i gefnogi cwrmpas materion a sectorau AHW fod yn ddefnyddiol. Gallai is-grwpiau dros dro (gorchwyl a gorffen) fod yn fwy cost-efeithiol ar gyfer materion AHW mwy ymylol ac annisgwyl. Byddai angen adolygu ToR y grŵp arbenigol, cwrmpas y cyfrifoldebau a'r adnoddau gofynnol o ystyried y newidiadau uchod.
- Gwerthuso'r adnoddau sydd eu hangen i gefnogi'r strwythur Llywodraethu i gyflawni cwrmpas y Strategaeth. Gall adnoddau gynnwys aelodau ychwanegol SG, cynyddu nifer y dyddiau y telir tâl amdanynt i aelodau'r SG, a gwella cefnogaeth ysgrifenyddol, cyfathrebu a chapasiti a chefnogaeth TG.
- Gwella statws yr SG i sicrhau gwelededd, effaith ac atebolrwydd. Gallai hyn gynnwys gosod cyfarfodydd blynyddol SG gydag Ysgrifennydd y Cabinet fel gofyniad o'r Strategaeth.
- Ymgorffori dolen adborth glir a phrydlon rhwng yr holl actorion (Llywodraeth Cymru – OCVO – SG – Partneriaid – Rhanddeiliaid). Gellir hwyluso hyn gyda thechnoleg a all gefnogi'r ddolen adborth (e.e. gwefan bwrpasol, rhestr e-bost, cyfryngau cymdeithasol).

5.3 Cyfathrebu am y strategaeth ac ennyn diddordeb

Dylid rhoi ystyriaeth i'r canlynol:

- Adolygu'r ffordd orau o gyfleu blaenoriaethau a chanlyniadau'r Strategaeth i randdeiliaid. Er enghraifft, drwy fapio sut y gellir defnyddio cynlluniau presennol i gefnogi cyflawni'r Strategaeth (gweler Adran 5.4 isod) a sut i gyfeirio rhanddeiliaid yn effeithiol at y wybodaeth hon. Wedi hynny, gallai datblygu IP penodol i sectorau/materion ar gyfer y meysydd blaenoriaeth AHW nad ydynt yn cael eu cynnwys mewn mannau eraill ar hyn o bryd ddarparu cyfathrebu sector mwy ystyrllon a pherthnasol. Fodd bynnag, mae angen cydraddoldeb ar draws sectorau/materion, sy'n golygu y byddai angen adolygu amllder a fformat yr IP. Mae angen cydweithio agos ag adrannau eraill Llywodraeth Cymru hefyd i ddatblygu dull cydlynol o ddatblygu a chyfleu IP sy'n gysylltiedig ag AHW. Byddai platform ar-lein cadarn (e.e. gwefan) yn hwyluso hygyrchedd ac yn darparu cydlyniant rhwng y Strategaeth, IP a Chynlluniau eraill. Byddai'r dull hwn yn ategu'r opsiwn Strategaeth allweddol a gynigir (gweler Adran 5.1).
- Ailedrych ar gronfa ddata rhanddeiliaid y Fframwaith, lle gwahoddir rhanddeiliaid i gofrestru eu diddordeb mewn bod yn rhan o'r Strategaeth. Gallai'r broses hon

ddarparu offeryn ar gyfer cynnal mapio rhanddeiliaid, a fyddai'n werthfawr ar gyfer nodi a chyrraedd sectorau AHW sydd heb gynrychiolaeth ddigonol ac ymylol. Dylid ystyried y rhwydweithiau a'r partneriaid AHW presennol yn gefnogaeth bwysig wrth godi ymwybyddiaeth a diddordeb gan gynulleidfa ehangach o randdeiliaid. Byddai angen gwerthuso'r adnoddau sy'n angenrheidiol ar gyfer rheoli'r gronfa ddata yn effeithiol, ochr yn ochr â sut i reoli sectorau gwasgaredig, fel perchnogion anifeiliaid anwes.

- Cynllun cyfathrebu'r Strategaeth, fel ei fod yn diwallu'r anghenion a'r adnoddau sydd ar gael i Lywodraeth Cymru, yr SG a'r gwahanol sectorau a rhanddeiliaid (gan gynnwys y cyhoedd). Gallai hyn gynnwys adolygu amllder a fformat yr IP, a chyfeirio rhanddeiliaid yn effeithiol at adnoddau presennol. Byddai dull cyfathrebu aml-haen sy'n targedu'r sector yn fuddiol, yn seiliedig ar ddeall nodweddion ac anghenion y gwahanol randdeiliaid (e.e. gwefan bwrpasol, ymgysylltu ar gyfryngau cymdeithasol, rhestr e-bostio, digwyddiadau sector, diwrnodau (cyfarfod) rhanddeiliaid y sector, ceidwaid allweddol). Dylid ystyried hefyd adnoddau rhanddeiliaid a sut y gallai hyn gyfyngu ar eu hymgysylltiad â'r Strategaeth, a hefyd yr adnoddau sydd ar gael i OCVO i hwyluso a chynnal y cynllun cyfathrebu.
- Meithrin mwy o gyfrifoldeb a chydymffurfiaeth â gofynion a safonau gorau AHW ymhlith rhanddeiliaid. Gallai hyn gynnwys cyfleoedd newydd i randdeiliaid ymgysylltu â datblygu'r Strategaeth a/neu flaenoriaethau blynyddol (megis byrddau crwn, grwpiau ffocws, galw am adborth, codi ymwybyddiaeth).

5.4 Data a thystiolaeth y strategaeth

Dylid rhoi ystyriaeth i'r canlynol:

- Gwerthuso sut mae'r rhyngweithio cymhleth o ffactorau sy'n dylanwadu ar AHW wedi newid ers datblygu'r Fframwaith drwy gynnal dadansoddiad PESTLE ^[Troednodyn 24] o amgylchedd ehangach AHW. Byddai hyn yn cefnogi datblygu polisiau a chynllunio strategol sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan ystyried y ffactorau gwleidyddol, economaidd, cymdeithasol, technolegol, cyfreithiol ac amgylcheddol sy'n dylanwadu ar y sector AHW. Byddai dadansoddiad PESTLE yn helpu OCVO i ragweld heriau (gan gynnwys cynaliadwyedd ariannol), a allai wella gwydnwch ac ymatebolrwydd i risgiau sy'n dod i'r amlwg a helpu i alinio'r Strategaeth â chynlluniau a pholisiau cenedlaethol presennol. Byddai'r broses hon yn cefnogi rhai o'r argymhellion a

Troednodyn

[24] Mae dadansoddiad PESTLE yn offeryn strategol a ddefnyddir i nodi a gwerthuso'r ffactorau macro allanol a all effeithio ar sefydliad neu sector. Mae'n edrych ar ffactorau Gwleidyddol, Economaidd, Cymdeithasol, Technolegol, Cyfreithiol ac Amgylcheddol. Drwy ddeall pob un o'r ffactorau hyn, mae'r fframwaith yn hwyluso cynllunio strategol a rheoli risg. Mae Llywodraeth Cymru wedi defnyddio dadansoddiad PESTLE mewn amrywiol gyd-destunau (e.e. cyfarfodydd y Panel Cyngori ar Dargedau Bioamrywiaeth, [Llywodraeth Cymru 2025](#)).

amlinellir yn 5.1, 5.2 a 5.3. Er enghraifft, gallai dadansoddiad PESTLE adeiladu ar ganfyddiadau'r prosiect hwn ar y polisïau a'r cynlluniau sy'n alinio ac yn croestorri â'r Fframwaith a blaenoriaethau AHW. Gellir defnyddio'r data hwn i nodi bylchau yn y sectorau a'r sectorau a'r materion AHW sydd eisoes wedi'u monitro'n ddigonol a sut y gellir defnyddio'r cynlluniau presennol hyn i gefnogi cyflawni'r Strategaeth a chyfathrebu â rhanddeiliaid. Argymhellir yn gryf sefydlu gweithgor rhyngsectorol i lywio'r dadansoddiad PESTLE oherwydd natur gymhleth a thrawsbynciol AHW.

- Cynnal ymarfer cwmpasu data i helpu i nodi'r data a'r dystiolaeth sydd ar gael ar AHW yng Nghymru. Byddai hyn yn helpu i nodi'r sylfaen dystiolaeth AHW presennol, y bylchau data a'r cyfleoedd i gefnogi blaenoriaethau AHW. Byddai hefyd yn egluro pa adrannau, asiantaethau, systemau data a phrosesau fyddai o fewn cwmpas AHW. Gallai'r broses gynnwys 2 gam:
 1. Cwmpasu ffynonellau cynradd o ddata a thystiolaeth AHW sydd ar gael o fewn Llywodraeth Cymru, ymhlith asiantaethau statudol (e.e. yr heddlu, awdurdodau lleol, Iechyd Anifeiliaid a Phlanhigion) a phartneriaid allweddol ac mewn ymchwil gyhoeddedig a adolygwyd gan gymheiriaid.
 2. Cwmpasu data a thystiolaeth dibynadwy ar gyfer AHW sydd ar gael gan rhanddeiliaid a dichonoldeb rhannu'r data hwn â Llywodraeth Cymru (gellid cynnwys hyn, er enghraifft, fel rhan o'r ymarfer mapio rhanddeiliaid).
- Cynnal ymarfer mapio data strwythuredig yn seiliedig ar yr ymarfer cwmpasu data a fyddai'n dogfennu llif data ac yn gweithredu ar gasglu data AHW. Gallai'r broses hon hwyluso gosod blaenoriaethau, monitro canlyniadau, effaith tystiolaeth a llywio'r adnoddau sydd eu hangen i gyflawni gweledigaeth y Strategaeth. Gallai'r ymarfer nodi ffynonellau a fformatau data, mecanweithiau mynediad at ddata a rhannu data, stiwardiaeth a dargadwad data ar gyfer data AHW y gellir ymddiried ynddo, yn fewnol yn gyntaf ac yna'n allanol pe bai adnoddau OCVO yn hwyluso hyn. Byddai'r broses hon yn gwella tryloywder data ac atebolrwydd rhanddeiliaid, a fyddai'n unol ag egwyddorion gweithio mewn partneriaeth a rhannu cost ymateb i AHW.

6. Cyfeirnodau

Bowen, G (2009), '[Document Analysis as a Qualitative Research Method](#)', Qualitative Research Journal, Cyfrol 9, rhifyn 2, tudalennau 27 i 40

Braun, V a Clarke, V (2021), 'Thematic analysis: a practical guide', Llundain: Sage

Cymdeithas Milfeddygon Prydain (2014a), '[Proposals for a new animal health and welfare framework in Wales](#)', News and Reports, Veterinary Record, Cyfrol 174, rhifyn 10, tudalen 107

Cymdeithas Milfeddygon Prydain (2014b), '[Minister launches new animal health and welfare framework for Wales](#)', News and Reports, Veterinary Record, Cyfrol 175, rhifyn 5, tudalen 107

Cymdeithas Milfeddygon Prydain (2016). '[Taking animal health and welfare forward in Wales](#)'. News and Reports. Veterinary Record, Cyfrol 179, rhifyn 7, tudalennau 157 i 158

Cymdeithas Milfeddygon Prydain (2017), '[Wales launches voluntary BVD screening programme in bid to eradicate disease](#)', News and Reports, Veterinary Record, Cyfrol 181, rhifyn 10, tudalen 252

Sefydliad Cymorth i Elusennau (2022), '[Animal welfare is the UK's most popular cause for donating to charities](#)'

Clear Impact (dim dyddiad), '[Implementation Guide Results-Based Accountability](#)'

Copes, H a Miller, M (2015), 'The Routledge Handbook of Qualitative Criminology'. Llundain: Routledge

Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (2004), '[Animal Health and Welfare Strategy for Great Britain](#)'

Hunter, A a Brewer, J (2016), '[Designing Multimethod Research](#)', yn Sharlene Nagy Hesse-Biber, S a Burke Johnson, R (2015). 'The Oxford Handbook of Multimethod and Mixed Methods Research Inquiry'. Oxford Library of Psychology

Maher, J a Wyatt, T (2019), '[Rural-urban dynamics in the UK illegal puppy trade: Trafficking and trade in 'man's best friend'](#)', International Journal of Rural Law and Policy, Cyfrol 9, rhifyn 2, tudalennau 62 i 66

Heddlu Metropolitaidd (2018), '[FOI data published by the Metropolitan Police for dogs who are out of control between January 2018 and May 2023](#)'

Morse, JM ac eraill (2002), '[Verification Strategies for Establishing Reliability and Validity in Qualitative Research](#)', International Journal of Qualitative Methods, Cyfrol 1, rhifyn 2, tudalennau 13 i 22

NFU Mutual (2024), '[UK cost of livestock worrying rises by nearly 30%](#)'.

Noebels, M ac eraill (2021), '[Ymchwil y Senedd: Bioamrywiaeth](#)'

[One Health High Level Expert Panel](#) (2021), '[Tripartite and UNEP support OHHLEP's definition of "One Health"](#)'

One Welfare World (2025), '[About One Welfare - One Welfare](#)'

Rahman, T ac eraill (2020), '[Zoonotic Diseases: Etiology, Impact and Control](#)', Microorganisms, Cyfrol 8, rhifyn 9, tudalen 1405

RSPCA (2022), '[Facts, figures and myth-busting](#)'

RSPCA (2023), '[The Animal Kindness Index](#)'

Scott, A. ac eraill (2004), '[Impact of the 2001 foot-and-mouth disease outbreak in Britain: implications for rural studies](#)'. Journal of Rural Studies, Cyfrol 20, tudalennau 1 i 14

Tulloch, JSP ac eraill (2023), '[Dog-related deaths registered in England and Wales from 2001 to 2021](#)', Iechyd Cyhoeddus, Cyfrol 215, tudalennau 91 i 93

Y Cenhedloedd Unedig (2021), '[Wildlife and Forest Crime Analytic Toolkit Report: United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland](#)', Y Cenhedloedd Unedig

Trysorlys EF (2020), '[Magenta Book – Guidance notes for policy evaluation and analysis](#)'

Llywodraeth Cymru (2023), '[Rhaglen Cydgysylltu Troseddau Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad](#)'

Llywodraeth Cymru (2024), '[Datganiad Ysgrifenedig: Ffermio yng Nghymru](#)'.

Llywodraeth Cymru (2025), '[Cyfarfod Panel Cynggori Targedau Bioamrywiaeth Llywodraeth Cymru: 6 Mawrth 2025](#)'

7. Atodiadau

Atodiad A: Allweddeiriau'r adolygiad cwmpasu

Injans Chwilio: Findit, Google Scholar, Research Rabbit.

Paramedrau: ffynonellau a adolygwyd gan gymheiriaid o fewn yr 11 mlynedd diwethaf

Termau Chwilio: cyfuniad o'r termau canlynol yn Saesneg: Wales animal health and welfare framework, animal health and welfare framework, animal health and welfare, AHW, framework evaluation, Welsh Government, animal health, animal welfare, one health, one welfare. Framework group, implementation plan, Framework Monitoring Team, OCVO.

Atodiad B: Rhestr o ddogfennau a ddadansoddwyd

- Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023
- Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid - Papur Tystiolaeth o Weithdai Polisi a gynhaliwyd yn 2022 (heb ei gyhoeddi)
- Y Bil Lles Anifeiliaid (Anifeiliaid a Gedwir)
- Deddf Lles Anifeiliaid 2006
- Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru 2021 i 26
- Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru: adroddiad cynnydd blwyddyn 1
- Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru: adroddiad cynnydd blwyddyn 2
- Cynllun Gweithredu Pum Mlynedd ar gyfer Cymru Ymwrthedd Gwrthficrobaidd mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd 2019 i 2024
- Cynllun Wrth Gefn ar gyfer Clefydau Egsotig Hysbysadwy mewn Anifeiliaid 2018
- Cynllun Gwenyn Iach Defra 2030
- Galwad am geisiadau aelodaeth i'r fframwaith
- Cynllun Gwenyn Iach 2030
- Rhaglen Lywodraethu 2021 i 2026
- Dogfen Rhaglen Datblygu Gwledig 2014 i 2020
- Cynllun Ffermio Cynaliadwy 2024
- Tuag at Dwf Cynaliadwy – Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014 i 2020
- Rhaglen dileu TB gwartheg Cymru: cynllun cyflawni Mawrth 2023 - Mawrth 2028
- Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Atodiad C: Canllaw pwnc cyfweliadau lled-strwythuredig

Dyma fersiwn symlach o'r canllaw pwnc a ddefnyddiwyd yn y cyfweliadau lled-strwythuredig. Defnyddiwyd canllawiau pwnc manwl a'u diwygio drwy gydol y broses i adlewyrchu'r data a gasglwyd yn flaenorol a meysydd newydd yr oedd angen ymchwilio iddynt ymhellach.

- Rhaglith
- Rôl a phrofiadau yn AHW
- Nodau'r fframwaith, ffocws perthnasedd ac effaith
- Gweithredu a chyflawni'r fframwaith (GFf, strategaeth gyfathrebu, IP)
- Aliniad y fframwaith â pholisïau/cynlluniau/strategaethau
- Blaenoriaethau, ffocws a nodau strategaeth y dyfodol
- Strwythur strategaeth y dyfodol
- Llywodraethu, cyfathrebu a chyflawni strategaeth y dyfodol
- Unrhyw sylwadau pellach
- Moeseg a diolch

Atodiad D: Canllaw pynciau grwpiau ffocws

Dyma fersiwn symlach o'r canllaw pwnc a ddefnyddiwyd yn y grwpiau ffocws. Defnyddiwyd canllawiau pwnc manwl a'u diwygio drwy gydol y broses i adlewyrchu'r data a gasglwyd yn flaenorol a meysydd newydd yr oedd angen ymchwilio iddynt ymhellach.

- Rhaglith
- Rôl a phrofiadau yn AHW
- Blaenoriaethau, ffocws a nodau strategaeth y dyfodol
- Strwythur strategaeth y dyfodol
- Llywodraethu, cyfathrebu a chyflawni strategaeth y dyfodol
- Nodau'r fframwaith, ffocws perthnasedd ac effaith
- Gweithredu a chyflawni'r fframwaith (GFf, strategaeth gyfathrebu, IP)
- Aliniad y fframwaith â pholisïau/cynlluniau/strategaethau
- Unrhyw sylwadau pellach
- Moeseg a diolch

Atodiad E: Holiadur ar-lein

Amdanoch chi

1. Sut byddech chi'n disgrifio'ch rôl o ran iechyd a Lles Anifeiliaid [AHW]? [dewiswch fwy nag un os yn berthnasol]
 - Rwy'n gweithio yn un o adrannau Llywodraeth Cymru
 - Rwyf yn aelod presennol neu flaenorol o Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru
 - Rwy'n gweithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru/Rwy'n rhanddeiliad yn iechyd a Lles Anifeiliaid yng Nghymru [Rhowch esboniad cryno o'ch rôl]
2. Gyda pha sector(au) ydych chi'n uniaethu? [dewiswch fwy nag un os yn berthnasol]
 - Ffermio [Tir]
 - Dyframaethu/ffermio dyfrol
 - Milfeddygol
 - Anifail a gedwir nad yw'n anifail anwes [Nodwch fod hyn yn cynnwys anifeiliaid gweithio, anifeiliaid chwaraeon, anifeiliaid sioe ac anifeiliaid arddangos]
 - Diwydiant anifeiliaid anwes [masnachol] [Nodwch fod hyn yn cynnwys perchnogion, manwerthwyr, darparwyr gwasanaeth, achubwyr]
 - Perchennog anifail anwes [anfasnachol]
 - Arall [nodwch]
3. A yw [Fframwaith AHW](#) yn berthnasol i'ch rôl/sefydliad? [esboniwch yn gryno sut]
4. Sut byddech chi'n crynhoi pwrpas Fframwaith AHW?

Safonau Iechyd a Lles Anifeiliaid [AHW] yng Nghymru

5. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiadau canlynol [dewiswch un ar gyfer pob datganiad]:
 - Anghytuno'n gryf
 - Anghytuno
 - Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
 - Cytuno
 - Cytuno'n gryf
 - Ddim yn gwybod
- a. Mae [Cynllun Gweithredu AHW 2022 i 24](#) yn nodi'r hyn rydych chi'n ei ystyried yn flaenoriaethau allweddol presennol o ran iechyd a lles anifeiliaid yng Nghymru.
 - i. Os ydych yn anghytuno, pa flaenoriaethau o ran AHW yng Nghymru ydych chi'n meddwl y dylai strategaeth yn y dyfodol fynd i'r afael â nhw?
- b. Mae Fframwaith AHW wedi bod yn effeithiol yng Nghymru o ran: [ydy/nac ydy]
 - i. Sicrhau bod anifeiliaid yn iach

- ii. Sicrhau bod anifeiliaid yn gynhyrchuol
- iii. Sicrhau bod anifeiliaid yn cael ansawdd bywyd da
- iv. Gwella hyder y cyhoedd yn y ffordd y mae bwyd yn cael ei gynhyrchu
- v. Gwella hyder y cyhoedd bod iechyd y cyhoedd yn cael ei ddiogelu
- vi. Cefnogi economi wledig ffyniannus
- vii. Cynnal amgylchedd [naturiol ehangach] o ansawdd uchel
- viii. Hwyluso gwaith partneriaeth AHW
- ix. Egluro rolau a chyfrifoldebau rhanddeiliaid AHW
- x. Darparu gwell dealltwriaeth o gostau a manteision ymyriadau AHW
- xi. Darparu a gorfodi safonau AHW
- xii. Datblygu fframwaith monitro a gwerthuso cadarn
- xiii. Cyflawni dull “Un Iechyd, Un Lles” [gweler [Cynllun Gweithredu Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru](#)]

6. Pa un o'r datganiadau hyn sy'n disgrifio orau gydbwysedd y ddarpariaeth yn y Fframwaith?
[dewiswch un]

- Yn canolbwyntio'n llwyr ar iechyd anifeiliaid
- Yn canolbwyntio'n bennaf ar iechyd anifeiliaid gyda llai o ffocws ar les anifeiliaid
- Yn canolbwyntio'n gyfartal ar iechyd anifeiliaid a les anifeiliaid
- Yn canolbwyntio'n bennaf ar les anifeiliaid gyda llai o ffocws ar iechyd anifeiliaid
- Yn canolbwyntio'n llwyr ar les anifeiliaid
- Ddim yn gwybod

Cyfathrebu'r Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid [AHW]

7. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiadau canlynol [dewiswch un ar gyfer pob datganiad]:

- Anghytuno'n gryf
 - Anghytuno
 - Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
 - Cytuno
 - Cytuno'n gryf
 - Ddim yn gwybod
- a. Mae [Cynlluniau Gweithredu AHW](#) wedi bod yn ddefnyddiol wrth gyfleu ffocws y Fframwaith
 - b. Mae Cynlluniau Gweithredu AHW wedi bod yn ddefnyddiol wrth gyfleu cynnydd y Fframwaith
 - c. At ei gilydd, mae cynnydd y Fframwaith wedi'i gyfleu mewn modd priodol

8. Sut dylid cyfathrebu am strategaeth yn y dyfodol?

Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid [AHW]

9. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiadau canlynol [dewiswch un ar gyfer pob datganiad]:

- Anghytuno'n gryf
 - Anghytuno
 - Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
 - Cytuno
 - Cytuno'n gryf
 - Ddim yn gwybod
- a. Mae [Grŵp Fframwaith AHW](#) yn cynnwys yr aelodau mwyaf priodol [e.e. gan ddarparu cwmplas y sector a'r set sgiliau]. Pam ydych chi'n dweud hyn?
- b. Mae Grŵp Fframwaith AHW wedi cefnogi gweithrediad Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru yn effeithiol". Pam ydych chi'n dweud hyn?
- c. Mae Grŵp AHWF wedi cyflawni eu rolau yn effeithiol fel y nodir yn eu [Cylch Gorchwyl](#) a [Chynllun Gweithredu 2022 i 24](#). Pam ydych chi'n dweud hyn?

Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid [AHW] Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

10. Un o egwyddorion allweddol Fframwaith AHW yw pwysigrwydd 'gweithio mewn partneriaeth', 'gan gynnwys partneriaid yn deall ac yn derbyn rolau a chyfrifoldebau'. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiadau canlynol [dewiswch un ar gyfer pob datganiad]:

- Anghytuno'n gryf
 - Anghytuno
 - Ddim yn cytuno nac yn anghytuno
 - Cytuno
 - Cytuno'n gryf
 - Ddim yn gwybod
- a. Mae Fframwaith AHW wedi ymgysylltu â'r rhanddeiliaid mwyaf priodol [[gweler Fframwaith AHW rhif 16](#)] ym maes Iechyd a Lles Anifeiliaid yng Nghymru
- b. Mae Grŵp Fframwaith AHW wedi ymgysylltu'n effeithiol â rhanddeiliaid.

11. Sut y gellid gwella ymgysylltiad mewn strategaeth yn y dyfodol?

Alinio Fframwaith AHW â Chynlluniau a Strategaethau Presennol neu Arfaethedig LIC

12. Gyda pha rai o'r cynlluniau/strategaethau canlynol gan Lywodraeth Cymru y mae Fframwaith AHW yn alinio ar hyn o bryd [dewiswch bob un yr ydych yn teimlo sy'n alinio]:

- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Deddf Lles Anifeiliaid 2006
- Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru (2021 i 2026)

- Cynllun Dileu TB Buchol
- Cynllun Gweithredu Ymwrthedd Gwrthficrobaidd mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd
- Cynllun wrth gefn Llywodraeth Cymru ar gyfer Clefydau Egsotig Anifeiliaid
- Cynllun Gweithredu Cynllun Gwenyn Iach 2030
- Cynllun Ffermio Cynaliadwy
- Arall [enwch gynifer ag sy'n berthnasol]

13. A oes unrhyw agweddau pwysig ar AHW nad ydynt wedi'u cynnwys yn y Fframwaith neu bolisiâu neu gynlluniau eraill sy'n bodoli neu sydd ar ddod? [Oes/Nac oes]

a. Os oes, nodwch pa rai

Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid yn y Dyfodol

14. A oes angen Strategaeth AHW yn y dyfodol? Oes/Nac oes

a. Os Nac oes: Sut hoffech chi weld blaenoriaethau AHW yn cael sylw yn y dyfodol?

b. Os oes - Pam?

15. Pa rai o'r agweddau canlynol sy'n bwysig ar gyfer mynd i'r afael â blaenoriaethau AHW (ticiwch bob un sy'n berthnasol):

- Grŵp Fframwaith AHW
- Tîm Monitro Fframwaith AHW
- Cynllun Gweithredu Blynyddol
- Ffocws ar y categorïau penodol presennol o anifeiliaid [da byw fferm, anifeiliaid anwes, anifeiliaid sy'n gweithio, anifeiliaid a gedwir ac sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon, dyframaeth a bywyd gwyllt 'os yw ein gweithredoedd yn effeithio ar eu hiechyd a'u lles neu os oes perygl y bydd bywyd gwyllt yn trosglwyddo clefyd i anifeiliaid eraill neu i bobl']
- [Egwyddor](#) Hyrwyddo manteision iechyd a lles anifeiliaid; mae atal yn well na gwella
- Egwyddor Hwyluso gweithio mewn partneriaeth gyda AHW
- Egwyddor Egluro rolau a chyfrifoldebau rhanddeiliaid AHW
- Egwyddor Darparu gwell dealltwriaeth o gostau a manteision ymyriadau AHW
- Egwyddor Darparu a gorfodi safonau AHW
- [Canlyniad strategol arfaethedig](#) Helpu Cymru i gael anifeiliaid cynhyrchiol iach
- Canlyniad strategol arfaethedig Sicrhau bod gan anifeiliaid yng Nghymru ansawdd bywyd da
- Canlyniad strategol arfaethedig Gwella hyder yn y ffordd y mae bwyd yn cael ei gynhyrchu a bod iechyd y cyhoedd yn cael ei ddiogelu
- Canlyniad strategol arfaethedig Cefnogi economi wledig lewyrchus

- n. Canlyniad strategol arfaethedig Cynnal amgylchedd o safon uchel ar draws y genedl
- o. Dull '[Un Iechyd, Un Lles, Un Cymru](#)'
- p. Cynllun bioddiogelwch effeithiol
- q. Gweithio ar y cyd â Llywodraeth y DU a'r Llywodraethau datganoledig
- r. Unrhyw elfennau eraill o Fframwaith AHW nad ydynt wedi'u cynnwys uchod

16. A oes unrhyw beth arall yr hoffech ei weld yn cael ei gynnwys mewn Strategaeth AHW yn y dyfodol? [Oes/Nac oes]

- a. Os oes, pa agweddau ychwanegol y dylid eu cynnwys mewn Strategaeth Iechyd a Lles Anifeiliaid yn y Dyfodol?

17. Am faint o flynyddoedd y dylai Strategaeth newydd fod yn ei lle? [dewiswch nifer o flynyddoedd]

Unrhyw beth arall yr hoffech ei ychwanegu

18. A oes unrhyw beth arall yr hoffech ei ddweud wrthym am y Fframwaith presennol neu Strategaeth ar gyfer y dyfodol nad yw wedi'i gynnwys yn yr holiadur hwn? [oes/nac oes]

- a. Os oes, nodwch pa rai

Cyfnod peilot ac adborth ar yr holiadur [ar gyfer y Grŵp Fframwaith a LIC yn unig]

Rydych wedi cael eich dewis i gymryd rhan yng nghyfnod peilot yr arolwg. Mae hyn yn golygu y gallai'r holiadur hwn gael ei ddiwygio yn seiliedig ar eich adborth, ynghyd ag adborth cyfranogwyr eraill a ddewiswyd ar gyfer y cyfnod peilot. Bydd y data a gesglir yn ystod y cyfnod peilot yr un mor bwysig â'r data a gesglir yn y prif gyfnod.

19. A hoffech chi sôn am unrhyw broblemau a gawsoch wrth lenwi'r holiadur neu a hoffech chi roi unrhyw adborth arall arno? [hoffwn/na hoffwn]

- a. Os hoffech chi, eglurwch unrhyw broblemau a gawsoch wrth lenwi'r holiadur a/neu rhowch unrhyw adborth arall yma.

Atodiad F: Grwpiau Cyfryngau Cymdeithasol a ddefnyddiwyd i recriwtio aelodau o'r cyhoedd

- Trearddur Bay/Porth Dafarch
- Mid Wales Local
- Ynys Môn/Anglesey
- What's Happening in Pembrokeshire
- Conwy Notice Board
- North Wales Pets Forum Gogledd Cymru
- Hay on Wye Community Notice Board
- Welshpool Community Melting Pot
- Pet Related Businesses in South Wales
- Mid Wales Local
- All Things Community in Wales
- Lost and Found Animals Cardiff and South Wales
- Dog Owners Club Wales
- Wrexham Notice Board
- Newport and Surrounding Areas Community Group
- Community News Cardiff

Atodiad G: Cynlluniau, strategaethau a pholisi allweddol

Mae'r crynodeb canlynol yn amlinellu sut mae blaenoriaethau'r Fframwaith AHW yn alinio ac yn gorgyffwrdd â dogfennau allweddol.

Mae [Deddf Lles Anifeiliaid 2006](#) yn pennu dyletswyddau cyfreithiol ar gyfer trin pob anifail a gedwir ledled y DU mewn modd trugarog. Mae'n nodi beth sy'n cyfrif fel gofal derbyniol drwy ddiffinio anghenion lles allweddol a thrwy osod troseddau am achosi dioddefaint diangen. Er mai prif ffocws y Ddeddf yw amddiffyn anifeiliaid unigol, mae ei darpariaethau'n sail i safonau sy'n cefnogi da byw iach a chynhyrchiol, hyder y cyhoedd mewn cynhyrchu bwyd, ffyniant gwledig ac, yn anuniongyrchol, ansawdd amgylcheddol. Mae Deddf Lles Anifeiliaid 2006 yn cefnogi'r [Fframwaith](#) drwy ddarparu'r sail gyfreithiol ar gyfer gorfodi safonau lles anifeiliaid: yn amrywio o driniaeth ragweithiol a neilltuo cyfrifoldebau gofawyr i waharddiadau llym ar ddioddefaint diangen. Drwy sicrhau bod anifeiliaid yn cael eu cadw'n iach ac yn gynhyrchiol, eu trin yn drugarog a'u cynnal i safonau lles uchel drwy fesurau cyfreithiol gorfodadwy, mae'r Ddeddf yn atgyfnerthu hyder y cyhoedd mewn cynhyrchu bwyd yn anuniongyrchol, yn cefnogi'r economi wledig ac yn cyfrannu at amgylchedd cynaliadwy. I'r gwrthwyneb, mae egwyddorion arweiniol y Fframwaith o atal, cyfrifoldeb, partneriaeth, rhesymeg economaidd a gorfodi effeithiol yn rhan annatod o Ddeddf Lles Anifeiliaid 2006.

Mae Deddf Lles Anifeiliaid yn cyd-fynd yn glir â blaenoriaethau AHW a nodir yn y [Cynllun Gweithredu \(IP\) 2022 i 24](#) ar les anifeiliaid a pherchnogaeth gyfrifol. Mae'r [Ddeddf \(12.2.b\)](#) a'r Fframwaith ill dau yn pwysleisio pwysigrwydd cydlynw; fodd bynnag, nid yw'r naill na'r llall yn amlinellu strategaethau na chynlluniau penodol i weithredu'r cydweithio hwn. Mewn cyferbyniad â'r Fframwaith, mae'r [Ddeddf \(10.12.2c\)](#) yn pwysleisio pwysigrwydd addysg ac ymwybyddiaeth i wella safonau lles anifeiliaid. Tynnwyd sylw at hyn gan rai cyfranogwyr fel ffocws ychwanegol ar gyfer Strategaeth yn y dyfodol (gweler Adran 3.3).

Mae [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#) yn creu fframwaith sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus weithio tuag at lesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol cynaliadwy yng Nghymru. Nid yw'r Ddeddf hon yn canolbwyntio ar anifeiliaid yn unig. Fodd bynnag, drwy orfodi cynllunio hirdymor, tryloywder (adrodd), ecwiti sy'n pontio'r cenedlaethau a phwysleisio partneriaeth, atal a gwneud penderfyniadau cytbwys, mae'n darparu sylfaen gadarn i gefnogi mentrau sy'n anelu at gynnal safonau uchel o ran AHW, diogelu cynhyrchu bwyd, cefnogi cymunedau gwledig a gwarchod yr amgylchedd. Mae'r Ddeddf yn ddarn eang o ddeddfwriaeth sy'n canolbwyntio ar ddatblygu cynaliadwy a lles y cyhoedd; mae ei hegwyddorion a'i gofynion yn darparu cefnogaeth hanfodol i egwyddorion y Fframwaith ac yn cefnogi llawer o flaenoriaethau AHW y [Fframwaith \(IP 2022 i 2024\)](#). Mae arferion cynaliadwy, nodau llesiant, y dull 'Un lechyd' a chydweithio ac ymgysylltu â rhanddeiliaid yn nodau allweddol i'r Fframwaith a'r Ddeddf hon ([gweler S5.2.b/c/dm, 25 a 48](#)). Mae'r nodau a'r egwyddorion arweiniol cyffredin hyn yn sicrhau bod cyrff cyhoeddus yng Nghymru yn gweithio nid yn unig i wella lles pobl ond hefyd i gefnogi AHW ([gweler RHAN 1 a 2, tudalennau 1 i 8](#)). Yn ôl un cyfwelai, datblygwyd y Fframwaith a'r Ddeddf hon ar yr un pryd a'u modelu ar atebolrwydd yn seiliedig ar ganlyniadau. Mae'r Ddeddf hon yn amlinellu'r angen am ddangosyddion blynyddol gan ddefnyddio mesurau ansoddol neu feintiol ([gweler 10.2.a](#)) ac adroddiadau tueddiadau'r

dyfodol. Dadleuodd rhai cyfranogwyr fod y Fframwaith a'r Strategaeth yn y dyfodol angen targedau a metrigau mwy penodol i fesur cynnydd yn effeithiol. I ryw raddau, ymdrinnir â hyn yn yr IP, er enghraifft mae [IP 2022 i 2024](#) yn nodi'r camau gweithredu a'r canlyniadau sy'n ymwneud â blaenoriaethau allweddol AHW, megis Un Iechyd, Un Lles a boddlogelwch.

Mae [Rhaglen Lywodraethu \(PfG\) 2021 i 2026: Datganiad Llesiant \(2021\)](#) yn nodi ymrwymïadau strategol a nodau llesiant Llywodraeth Cymru, gan gynnwys gwella AHW. Mae'n crynhoi'r mesurau allweddol sy'n cefnogi nodau cyffredinol AHW. Mae'r argymhellion wedi'u grwpio yn ôl nodau penodol ac egwyddorion arweiniol ac yn amlinellu cyfres gynhwysfawr o gamau gweithredu sy'n cefnogi'r [Fframwaith](#) a [blaenoriaethau allweddol AHW](#). Lle mae'r Fframwaith yn nodi'r angen am 'anifeiliaid iachach sy'n byw bywyd da', mae'r PfG yn darparu 4 ymrwymiad manwl gan Lywodraeth Cymru i gyflawni hyn, yn amrywio o ddiwygiadau rheoleiddio (megis sefydlu cofrestriad lles anifeiliaid a gorfodi teledu cylch cyfyng mewn lladd-dai) i hyfforddiant gorfodi gwell, mentrau amgylcheddol cynaliadwy (gan gynnwys ehangu coetiroedd a gwahardd plastigau untro) a systemau cymorth cadarn ar gyfer ffermydd teuluol. Mae'r ffocws ar ddatblygu cynaliadwy ac arferion ffermio ac 'Un Iechyd' yn llinyn cyffredin yn y [PfG](#), y [Fframwaith](#) a [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#). Er bod y PfG yn darparu targedau penodol, fel y nodwyd uchod, yn ôl y cyfranogwyr, byddai'r Fframwaith yn elwa o dargedau a metrigau penodol a diffiniad clir o ddyraniad adnoddau a chyllid i gyflawni'r canlyniadau. Wedi dweud hynny, fel y nodwyd yn Adran 3.1, roedd y cyfranogwyr hefyd yn cydnabod y gallai gosod targedau a metrigau manwl gyfyngu ar hyblygrwydd Fframwaith cyffredinol. Dadleuodd un cyfranogwr bwysigrwydd nodau'r PfG ar gyfer lles anifeiliaid anwes, oherwydd y ddeddfwriaeth gyfyngedig sy'n llywio'r gofod hwn a nododd y gellid gwella Strategaeth yn y dyfodol trwy ymgorffori ymrwymiad i fynd i'r afael â nodau perthnasol y PfG. Esboniodd un arall y gofyniad i adrannau Llywodraeth Cymru ddarparu diweddariadau rheolaidd ar sut maent yn cyflawni nodau'r PfG, gan awgrymu y gellid defnyddio hyn i ddangos tystiolaeth o ganlyniadau mewn Strategaeth yn y dyfodol.

Mae [Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru 2021 i 26 \(2021\)](#) yn darparu strategaeth fanwl, hirdymor i wella lles pob anifail a gedwir yng Nghymru. Mae'n nodi'r tasgau a'r prosesau ar gyfer gweithredu'r [PfG](#) uchelgeisiol, ochr yn ochr â gwaith polisi parhaus a chydweithrediadau trawslywodraethol sydd â'r nod o gyflawni nodau tebyg i 5 egwyddor arweiniol y Fframwaith (gweler Adran 1). Yn gyson â'r [Fframwaith](#), mae'r Cynllun hwn wedi'i ategu gan egwyddorion arweiniol atal, diffiniad clir o rôl, gweithio mewn partneriaeth, cydbwysedd cost-budd a gorfodi effeithiol. Mae hyn yn sefydlu sylfaen gadarn ar gyfer cyflawni'r gwelliannau hirdymor cyffredinol mewn lles anifeiliaid ledled Cymru a nodir yn y Fframwaith ac [IP 2022 i 2024](#). Fel y nodwyd yn Rhagair y Gweinidog, mae'r Cynllun wedi'i integreiddio ac yn ategu'r Fframwaith. Fodd bynnag, mae'n ystyried ystod ehangach o randdeiliaid na'r Fframwaith:

"ein perthynas gref a hir â'r diwydiant ffermio, mudiadau'r Trydydd Sector, Awdurdodau Lleol Cymru, asiantaethau gorfodi, milfeddygon, y cymunedau gwyddonol a'n cydweithwyr yng ngweinyddiaethau eraill y Deyrnas Unedig" [Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru \(2021 i 26\), tudalen 3](#).

Mae'r pwyslais ar hyrwyddo addysg ac ymwybyddiaeth yng Nghynllun Lles Anifeiliaid Cymru yn mynd i'r afael yn rhannol â'r bwch hwn yn y Fframwaith, a nodwyd gan rai cyfranogwyr.

Nodwyd y llinyn clir o'r Fframwaith i'r Cynllun gan lawer o gyfranogwyr, yn ogystal â manteision cynllun lles manwl a chynhwysfawr sy'n eistedd o dan y weledigaeth strategol a nodir yn y Fframwaith. Mae'r Cynllun yn dilyn dull y Fframwaith o fonitro cynnydd (e.e. GFF ac adroddiadau Cynnydd) ac yn darparu manylion ychwanegol wrth bennu camau gweithredu penodol sy'n gysylltiedig â'r canlyniadau dymunol. Nid yw'r naill na'r llall yn darparu eglurder ar yr adnoddau sydd ar gael i gyflawni'r canlyniadau hyn, ystyriaeth yr oedd rhai cyfranogwyr eisiau ei gweld mewn Strategaeth yn y dyfodol.

Mae Adroddiadau Cynnydd Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru ([Blwyddyn Un](#) a [Blwyddyn Dau](#)) yn rhoi diweddariad manwl ar ei weithrediad, gan gynnwys ymrwymïadau'r PfG yn ogystal â gwaith polisi parhaus yng Nghymru a chydweithio polisi rhwng y DU/Prydain Fawr. Mae'r adroddiadau hyn yn dangos sut mae ymdrechion i wella lles anifeiliaid yn cael eu trosi'n gamau gweithredu pendant ar lawr gwlad, a thrwy hynny'n dangos cynnydd y Fframwaith a'r Cynllun. Er enghraifft, y cyflawniadau a nodwyd yn yr adroddiadau cynnydd oedd:

Nododd Adroddiad Cynnydd Blwyddyn 1 gyflawniadau o ran:

- sefydlu model rheoleiddio cenedlaethol drwy gasglu tystiolaeth ac ymgysylltu â rhanddeiliaid.
- ehangu Prosiect Gorfodi Awdurdodau Lleol, gan arwain at well trwyddedu a gorfodi.
- lansio ymgynghoriad cyhoeddus ar deledu cylch cyfyng mewn lladd-dai i wella tryloywder a diogelwch bwyd.
- gwaith cydweithredol â gweinyddiaethau eraill ar wella safonau ar gyfer anifeiliaid fferm.
- adolygiad parhaus o fesurau deddfwriaethol (gan gynnwys y [Bil Lles Anifeiliaid \(Anifeiliaid a Gedwir\) 2023](#)) i yrru diwygiadau pellach.

Nododd Adroddiad Cynnydd Blwyddyn 2 gyflawniadau o ran:

- cwblhau casglu tystiolaeth i adolygu'r ddeddfwriaeth gyfredol a sefydlu fframwaith cadarn ar gyfer gorfodi trwyddedau anifeiliaid.
- ehangu prosiect Trwyddedu Anifeiliaid Cymru gyda swyddogion gorfodi hyfforddedig ychwanegol.
- cyflwyno nifer o gyrsiau hyfforddi yn llwyddiannus ar gyfer swyddogion yr ALI.
- lansio ymgynghoriad cyhoeddus 12 wythnos ar drwyddedu sefydliadau, gweithgareddau ac arddangosfeydd lles anifeiliaid.
- cynnydd deddfwriaethol gyda chyflwyno [Deddf Lles Anifeiliaid \(Allforion Da Byw\) 2024](#).

- cydweithrediad parhaus â chymheiriaid yn y DU a'r Alban ar wella lles anifeiliaid yn ystod cludiant.
- cynnal uwchgynhadledd amlasiantaeth ar Cadw Cŵn yn Gyfrifol, gyda gweithdai dilynol wedi'u cynllunio.

Gyda'i gilydd, mae Cynllun ac Adroddiadau Cynllun Lles Anifeiliaid Cymru yn cefnogi nodau cyffredinol y Fframwaith a blaenoriaethau allweddol AHW, gan bwysleisio dull 'Un Lles' a defnyddio egwyddorion y Fframwaith o atal, rolau clir, partneriaeth, ymyrraeth gytbwys a gorfodi cadarn.

Mae [Ymwrthedd Gwrthficrobaidd mewn Anifeiliaid a'r Amgylchedd: Cynllun Gweithredu Pum Mlynedd ar gyfer Cymru 2019 i 2024 \(2019\)](#) yn nodi strategaeth a map ffordd gynhwysfawr Llywodraeth Cymru i leihau'r defnydd o wrthficrobaidd mewn cynhyrchu anifeiliaid a lliniaru ymwrthedd gwrthficrobaidd (AMR) yn yr amgylchedd, sy'n bryder iechyd anifeiliaid a'r cyhoedd. Cyflawnwyd gostyngiad yn y defnydd o wrthfotigau trwy atal heintiau'n well, defnydd a stiwardiaeth gyfrifol o wrthficrobaidd, gwyliadwriaeth gryfach, arloesedd wedi'i dargedu a lleihau halogiad amgylcheddol. Mae'r cynllun hwn yn cyd-fynd â [Chynllun Gweithredu Cenedlaethol AMR y DU \(2019\)](#), gan fabwysiadu dull 'Un Iechyd' a chydweithredol i amddiffyn cenedlaethau'r dyfodol.

Mae'r Cynllun AMR yn cefnogi nodau ac egwyddorion cyffredinol y [Fframwaith](#) gan ei fod wedi'i danategu gan egwyddorion arweiniol atal, diffiniad clir o rôl, partneriaeth, dadansoddiad cost-budd a gorfodi cadarn. Yn arbennig, dadleuodd un cyfranogwr fod y Cynllun AMR yn enghraifft o arfer gorau o ran datblygu dull cydlynol a datblygu llinyn clir o'r DU i'r Genedlaethol i gyflawni gan randdeiliaid. Nododd rhai cyfranogwyr bwysigrwydd ceisio cyfleoedd ar gyfer cydlyniant pellach yn y DU mewn Strategaeth yn y dyfodol.

Mae [Cynllun Gwenyn Iach 2030: Gweithio gyda'n gilydd i wella iechyd a hwsmonaeth gwenyn mêl yng Nghymru a Lloegr \(2020\)](#) y tu allan i gylch gwaith OCVO, ond mae'n darparu fframwaith i ddiogelu a gwella iechyd a lles peillwyr (gwenyn mêl) yng Nghymru a Lloegr. Mae hyn yn hanfodol ar gyfer cynaliadwyedd amgylcheddol ac amaethyddol, diogelwch bwyd, economi wledig ffyniannus ac iechyd gwenyn. Mae'r Cynllun hwn yn canolbwyntio ar leihau colledion cytrefi, lliniaru risgiau plâu a chlefydau, hybu sgiliau cadw gwenyn a hyrwyddo arferion rheoli sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Mae'n gwasanaethu fel glasbrint ar gyfer monitro ac adolygu cynnydd dros y degawd nesaf, gyda chamau gweithredu a cherrig milltir penodol wedi'u hamlinellu.

Mae'r Cynllun Gwenyn Iach yn cyd-fynd â nodau ehangach ac egwyddorion arweiniol y [Fframwaith](#) drwy amddiffyn y gwasanaethau ecosystem hanfodol a ddarperir gan boblogaeth wenydd iach. Mae ymrwymadau'r Fframwaith i waith partneriaeth a chydlynu wedi'u pwysleisio yn y [Cynllun hwn \(tudalen 4\)](#), yn ogystal â blaenoriaethau ymchwil ac arfer a pholisi sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Mae'r Cynllun Gwenyn Iach yn mynd i'r afael â'r blaenoriaethau allweddol o ran gwydnwch a chynaliadwyedd, 'Un Iechyd' a chanlyniadau a chyflawniad sy'n seiliedig ar dystiolaeth fel y nodir yn [IP 2022 i 2024](#) y Fframwaith. Mae hefyd yn pwysleisio darpariaeth addysg a hyfforddiant, a ddadleuodd rhai cyfranogwyr ei bod yn absennol yn y Fframwaith (e.e. i wella ymwybyddiaeth a newid ymddygiad).

Mae [Cynllun Wrth Gefn Llywodraeth Cymru ar gyfer Clefydau Egsotig Hysbysadwy mewn Anifeiliaid 2018 \(2018\)](#) yn nodi'r prosesau sydd eu hangen i baratoi ar gyfer ac ymateb i achos o glefyd egsotig hysbysadwy mewn anifeiliaid yng Nghymru. Mae'n manylu ar y mesurau i ganfod, cynnwys a dileu achos yn gyflym er mwyn amddiffyn AHW, iechyd y cyhoedd, yr economi wledig a'r amgylchedd. Mae'r Cynllun hwn yn cefnogi ymrwymadau'r [Fframwaith](#) i gynnal safonau uchel o ran AHW trwy fesurau rhagweithiol i ddiogelu bioddiogelwch a chyflawni Un Iechyd a dull cydweithredol. Mae hefyd yn cefnogi llawer o'r blaenoriaethau allweddol a nodir yn [IP 2022 i 2024](#) y Fframwaith.

Mae'r Cynllun Wrth Gefn ar gyfer Clefydau Egsotig Hysbysadwy mewn Anifeiliaid yn darparu strategaeth fanwl, gan gynnwys rolau a chyfrifoldebau allweddol ac adnoddau sydd ar waith ar gyfer grwpiau gweithredol, grwpiau a phwyllgorau a phartneriaid a rhanddeiliaid. Er y gallai'r lefel hon o fanylder fod yn ddi-fudd mewn Strategaeth yn y dyfodol, roedd llawer o gyfranogwyr yn dymuno mwy o eglurder ar gyfrifoldebau, rhanddeiliaid ac adnoddau.

Mae [Cynllun Cyflawni Rhaglen Dileu TB Cymru: Mawrth 2023 i Fawrth 2028 \(2023\)](#) yn nodi'r strategaeth well ar gyfer dileu TB mewn gwartheg yng Nghymru erbyn 2041. Mae mynd i'r afael â'r mater iechyd anifeiliaid a bioddiogelwch hollbwysig hwn yn alinio â nodau'r [Fframwaith](#) a blaenoriaethau [IP 2022 i 2024](#) ar gyfer atal a rheoli/dileu clefydau a bioddiogelwch. Mae'r Cynllun Dileu TB yn darparu fframwaith manwl, sy'n ymgorffori profion trylwyr wedi'u targedu, rhanbartholi ymyriadau, mesurau deddfwriaethol a gweithredol megis gorfodi mesurau bioddiogelwch yn llym. Drwy ostwng nifer yr achosion o TB, mae'r Cynllun hwn yn cefnogi iechyd a chynhyrchiant gwartheg, yn cefnogi hyder y cyhoedd mewn cynhyrchu bwyd, yn amddiffyn yr economi wledig ac yn diogelu'r amgylchedd. Cyflawnir hyn drwy gydweithio a dull Un Iechyd, yn unol ag amcanion y Fframwaith a blaenoriaethau allweddol AHW.

Mae [Deddf Amaethyddiaeth \(Cymru\) 2023](#) yn darparu ar gyfer AHW o fewn ei fframwaith Rheoli Tir Cynaliadwy, drwy rymuso Llywodraeth Cymru i dargedu arferion sy'n gwella lles anifeiliaid a bioddiogelwch. Mae'r gwelliant ar Fwyd Gwyllt ([Rhan 5](#)), er enghraifft, yn darparu cefnogaeth i anifeiliaid gwyllt sy'n cael eu heffeithio gan bobl ac sy'n cael eu cadw ganddynt (e.e. trapiau glud, bwâu). Mae hyn yn gwella'r ffocws ar AHW gwyllt, ffocws a nodwyd gan rai cyfranogwyr fel un sydd angen mwy o sylw yn y [Fframwaith](#). Mae'r Ddeddf hon yn gorchymyn mecanweithiau monitro ac adrodd i olrhain amcanion rheoli tir cynaliadwy, a fyddai'n cynnwys agweddau ar gynnydd AHW. Nododd llawer o gyfranogwyr ymchwil gyfyngiadau yn y gwaith o fonitro ac adrodd ar ganlyniadau'r Fframwaith, a allai gael eu gwella gan Ddeddf [Amaethyddiaeth](#) (Cymru).

Mae [Cynllun Ffermio Cynaliadwy 2026: disgrifiad o'r cynllun \(2025\)](#), yn disgrifio cynllun cymorth amaethyddol newydd Llywodraeth Cymru, sy'n dechrau ar 1 Ionawr 2026. Mae'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy a amlinellir yn annog arferion sy'n cefnogi'r [Fframwaith](#) drwy bwysleisio cynaliadwyedd drwy safonau a dulliau lles uchel. Mae cyd-ddylunio wedi bod yn sail i ddatblygiad y Cynllun, gan gefnogi egwyddor y Fframwaith o gydweithio. Fel [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#), mae'n gosod uchelgais hirdymor integredig.

Er bod y Cynllun yn dal i gael ei ddatblygu yn ystod y cyfnod casglu data gyda chyfranogwyr, rhannodd rhai cyfranogwyr eu barn ar y datblygiadau hyn a chydawnsedd y

Cynllun â'r Fframwaith. Tynnodd sawl cyfranogwr sylw at bwysigrwydd y Cynllun a Strategaeth yn y dyfodol yn drawsbynciol gyda manteision ar y ddwy ochr i randdeiliaid. Cododd rhai cyfranogwyr bryderon ynghylch y ffaith nad oedd y Cynllun yn cydnabod pwysigrwydd AHW, tra bod 2 gyfwelai wedi nodi bod ganddynt rôl wrth ymgorffori AHW yn y Cynllun. Awgrymodd eraill y gallai'r Cynllun helpu i ddatblygu ymagwedd wahanol at Strategaeth yn y dyfodol. Er enghraifft, tynnwyd sylw at bwysigrwydd cyd-ddatblygu a pherthnasedd data wrth yrru'r Cynllun. Mae'r [Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid \(AHIC\)](#) ^{[troednodyn} ^{1]}, er enghraifft, yn rhan o'r Camau Gweithredu Cyffredinol sy'n ofynnol gan ffermwyr yn gyfnewid am daliad gan y Cynllun. Nodwyd mabwysiadu modelau, megis model Damcaniaeth Newid, hefyd fel rhan o ddatblygiad y Cynllun gan gyfranogwr arall ac awgrymwyd fel opsiwn i gefnogi canlyniadau a monitro Strategaeth yn y dyfodol. Cyhoeddwyd '[Cynllun Ffermio Cynaliadwy 2026: disgrifiad o'r cynllun](#)' wrth i'r adroddiad hwn fynd i'r wasg.

[Mae Tuag at Dwf Cynaliadwy: Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014 i 2020 \(2014\)](#) yn darparu templed ar gyfer twf cynaliadwy ac arferion cyrchu moesegol i hyrwyddo safonau diogelwch bwyd a'r gallu i olrhain. Mae'n alinio'n agos â'r [Fframwaith](#) wrth gydnabod iechyd anifeiliaid, atal clefydau a sicrwydd fferm fel allwedd i ansawdd bwyd ac felly diogelwch y cyhoedd. Mae AHW wedi'i integreiddio'n glir i'r cynllun gweithredu, fel y mae cydweithio â'r GFf a set ehangach o bartneriaid (mewn iechyd y cyhoedd, strategaethau allforio, polisi bwyd). Mae'r sylw i hyfforddiant ac achredu hefyd yn werth nodi gan fod addysg a hyfforddiant rhanddeiliaid wedi'i amlygu gan rai cyfranogwyr fel canlyniad pwysig ar gyfer Strategaeth yn y dyfodol. Mae'r Cynllun hwn yn atgyfnerthu egwyddorion Un Iechyd a natur gydgysylltiedig AHW, yr amgylchedd a sefydlogrwydd economaidd.